

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni Kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i geldowego dr. Marjan Chelmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcina 70

Nr. 448 / Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 27 września 1936

Rok 31

Poznań, 26 września.

Perypetje z Palestyną

Z racji wyboru nowego członka, lorda Helseya, do komisji mandatowej złożył onegdaj polski minister spraw zagranicznych na forum Rady Ligi krótką deklarację, która treścią swą wzbudzi niezadowolone zagranicą uwagę.

Deklaracja apeluje o rozszerzenie w przyszłości komisji mandatowej w ten sposób, aby państwa dotąd nie reprezentowane, a zainteresowane kwe-

stją mandatów, mogły w niej uczestniczyć. Jest to więc oficjalny krok rządu polskiego o współdziałanie w sprawie mandatów Ligi, — wpływ naszych zabiegów o rozwiązanie zagadnienia przedłożenia Polski drogą polityki emigracyjnej i kolonialnej. Należy spodziewać się, że po tej uwerturze nastąpią dalsze wystąpienia z naszej strony. Wiąże się one na obecnym zgromadzeniu Ligi z kwestją palestyńską, która nie może nam być obcą ze względu na palące zagadnienie żydowskie w Polsce.

Położenie w Palestynie wymaga przytem poważnego zajęcia się niemi przez Ligę, gdyż problem ten, który jeszcze kilka tygodni temu wyglądał na lokalną kontrowersję arabsko-żydowską, — dojrzał dziś do zasadniczego pytania: czy mandat palestyński ma nadal rozwijać się jako światowa siedziba Żydów. Walka z Arabami przerodziła się bowiem w decydującą rozgrywkę o to, kto w przyszłości ma być rzeczywistym panem Palestyny.

Można już dziś stwierdzić, że większość Ligi, będąca formalnie odpowiedzialną za przyszłość mandatu palestyńskiego, skłonna jest nie zważać na pretensje arabskie w tymże kraju, co wyraziłoby się już wkrótce w oficjalnym wyrażeniu t. zw. „non stoppage” (czyli niewstrzymywania) imigracji Żydów, a więc trzymania się pierwotnej linii lorda Balfoura.

Ważna ta decyzja — jeśli nie wpłyną na nie inne, nieprzewidziane w tej chwili okoliczności — musiałaby ująć sprawę palestyńską pod różnymi aspektami, zależnie od tego, czy patrzeć na nią z punktu widzenia demografii, ekonomii, czy też interesów politycznych W. Brytanji na Bliskim Wschodzie. Wszystko to wszakże przedstawia narazie kłębek trudny do rozwiązania.

Cofnijmy się wstecz do lat konferencji pokojowej, gdy w r. 1919 przywódca nacjonalistów arabskich Feisal ibn

Dewaluacja franka francuskiego

Zgodne oświadczenie rządów Francji, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanji w sprawie stabilizacji głównych walut — Nowa wartość franka w złocie

Paryż. (PAT) Rada ministrów zatwierdziła brzmienie oświadczenia, którego treść była ustalona w tonie przyjaznej rozmowy między przedstawicielami rządów Stanów Zjedn. W. Brytanji i Francji. Trzy rządy ogłaszają jednocześnie to oświadczenie, którego tekst francuski ma w przekładzie brzmienie następujące:

„Rząd francuski po naradzeniu się z rządami Stanów Zjedn. i W. Brytanji przyłącza się do nich, aby stwierdzić wspólną wolę ochrony pokoju, oraz przyjazne swe stanowisko dla stworzenia warunków, mogących jak najbardziej się przyczynić do przywrócenia ładu w międzynarodowych stosunkach gospodarczych i do dalszego stosowania polityki, zmierzającej do rozwoju dobrobytu światowego, oraz polepszenia stopy życiowej narodu. Rządy Stanów Zjedn. i W. Brytanji winny oczywiście w międzynarodowej polityce monetarnej brać całkowicie pod uwagę wymagania dobrobytu wewnętrznego Republiki Amerykańskiej i Imperjum Brytyjskiego, podobnie jak rząd francuski brać będzie naturalnie pod uwagę podobne względy, związane z gospodarką metropolii

i posiadłości zamorskich.

„Wymienione rządy korzystają z przyjemnością z nadarzającej się okazji, aby stwierdzić ponownie, że zamierzają prowadzić nadal politykę, stosowaną w ciągu ostatnich lat, a której jednym z głównych celów było utrzymanie jak największej równowagi na międzynarodowym rynku walutowym i nie chcą zaniedbać niczego, aby równowaga ta nie była naruszona przez jakąkolwiek akcję monetarną ze strony Stanów Zjedn. czy W. Brytanji.

„Rząd francuski podziela z rządami Stanów Zjedn. Ameryki i W. Brytanji przekonanie, że dalsze powodzenie tej skoordynowanej polityki służyć będzie tym celom ogólnym, do których winny zmierzać wszystkie rządy. Uważając, że pożądana stabilizacja głównych walut nie mogła być oparta na trwałych podstawach bez uprzedniego zawarcia stałego porozumienia w zakresie polityki gospodarczej rozmaitych mocarstw, postanowili w tym celu zaproponować parlamentowi przystosowanie własnych dewiz. Rządy Stanów Zjednoczonych i W. Brytanji w nadziei, że w ten spo-

sób ustalone zostaną trwalsze podstawy dla stabilizacji międzynarodowych stosunków gospodarczych, przyjęły przychylnie tę decyzję.

„Rządy Stanów Zjedn. W. Brytanji i Francji oświadczają, że intencją ich jest wykorzystanie odpowiednich rozporządzalnych środków dla uniknięcia tego, aby jakiegokolwiek nowe zarządzenia mogły podważyć nowe podstawy wymienne, wynikające z przewidywanego przystosowania walutowego. Zostaje ustalone, że odpowiednie narady będą podjęte w tym celu z dwoma innymi rządami oraz między powołanymi instytucjami. Rząd francuski jest poza tem przekonany, podobnie jak rządy Stanów Zjedn. i W. Brytanji, że sukces polityki powyżej określonej jest uzależniony od rozwoju handlu międzynarodowego. Specjalnie przywiązuje on jak największe znaczenie do natychmiastowego podjęcia akcji, mającej na celu stopniowe złagodzenie aż do całkowitego ich zniesienia obowiązujących obecnie przepisów kontyngentowych i kontroli dewiz.

„Rząd francuski, podobnie jak rząd

(Ciąg dalszy na stronie 6-tej)

Hussein, towarzysz wypraw pułk. Lawrence'a, pisał do sjonistów palestyńskich w te słowa:

„Czujemy się z wami co do rasy kuzynami. Zrobimy, co w naszej mocy, by ruchowi sjonistycznemu dopomóc. Powrotowi Żydów do ich ziemi ojczystej zgotujemy serdeczne przyjęcie”.

Takie też zapewne były intencje Arabów, nie zdających sobie podówczas sprawy z siły idei sjonistycznej. W powojennym entuzjazmie dali się unieść sentymentowi rasowemu, nie doceniając widocznie rozległości planów balfourowskiego „Jewish National Home”. Plany te wyglądały na wpływ fantazji pewnych idealistycznych jednostek, a mało komu przychodziło wtedy do głowy, że stanie się z tego za lat kilkanaście problem, zagrażający bytowi ludności arabskiej.

Dopóki w pierwszych 15 latach napływu żydowskiego żywił imigracyjny skład się głównie z jednostek przejętych entuzjazmem budowy siedziby narodowej od podstaw, zatem przeważała młodzież, która się brała do roli, tworzyła — spółdzielnie dla eksploatacji ziemi i organicznie wyrosła handel, wsparty pierwszemi zaczątkami przemysłu, — rozwój ten nie powodował głębszych tarć z miejscową ludnością arabską, gdyż zdawało się, że drogą ewolucyjnego wzrostu „prosperity” palestyńskiej zyskają też pośrednio i Arabowie.

Sytuacja uległa dopiero zmianie po rozpoczęciu się silnej fali imigracji żydowskiej po r. 1933, wypływającej raz z antysemitycznej polityki Niemiec, powtórnie z ogólnego pogorszenia się koniunktury gospodarczej w Europie, zwłaszcza w Europie wschodniej i środkowej, wzmagając u Żydów ochotę wędrówki do Palestyny. Następuje wówczas okres napływu większych ka-

pitałów do Palestyny, zarazem wypacza się pierwotna linja idealizmu kolonizacyjnego pionierów sjonizmu, gdyż zalewa Palestynę element miejsko-kapitalistyczny, wypędzeni z Niemiec lekarze i adwokaci, nadmiar zawodów wolnych i intelektualnych, — słowem wszystko inne, tylko nie to, czego Palestynie potrzeba, t. j. rąk imających się ciężkiej pracy na roli.

Zmiany te powodują kryzys moralny wśród sjonistów. Palestyna przestała być ową wymarzoną siedzibą narodową, natomiast staje się tak jak inne kraje penetracji żydowskiej eldorem interesów, miejscem bezwzględnej walki o byt i spekulacji. Podczas gdy w latach przed r. 1933 przeciętna cyfra imigracji nie osiągnęła 10 tys., w r. 1934 przybyło Żydów 46 tysięcy, w r. 1935 — 60 tysięcy. Przytem napływ w ostatnich dwóch latach stanowi sferę ekonomiczne silne, a ideowo obojętne, skłonne wyzyskać swą przewagę materialną, aby zapanować zarówno nad elementem średnio-robotniczym, jak eksploatować bezwzględnie źródła gospodarcze kraju, które dotąd były w ręku Arabów.

Tak więc wytworzyła się u tubylców niechęć do wpuszczania coraz to nowych imigrantów żydowskich do Palestyny. Już przeszło 4 miesiące trwa akcja protestacyjna Arabów, którzy obecnie żądają zupełnego wstrzymania imigracji. Alarmy ludności arabskiej przybrały tem ostrzejszą formę, że już w r. 1930, a więc przed silną falą imigracyjną, obliczała angielska komisja ankietowa, iż w r. 1955 Żydzi osiągną przewagę liczebną nad Arabami. Przy obecnym tempie wzmoczonego napływu musiałby proces ten znacznie się przyspieszyć.

Pośród szeregu projektów rozwiązania sprawy palestyńskiej najwięcej

szans powodzenia ma ten, który rozszerzyć chciałby terytorjum „siedziby żydowskiej” poza granice rzeki Jordanu, czyli na t. zw. Transjordanję. Co projektowi temu daje cechy żywotności, to fakt, że tamtejszy emir Abdallah nie sprzeciwia się tej myśli, w przeciwieństwie do Arabów palestyńskich. Także arabska ludność Transjordanji spodziewa się raczej korzyści gospodarczych z użyczenia kraju przez napływowy element żydowski.

Wprawdzie rozwiązanie takie nie załatwia jeszcze sprawy Arabów palestyńskich, ale wobec zamiaru Anglii niewstrzymania imigracji Żydów do Palestyny, byłoby rozszerzenie możliwości ekspansji ulżeniem nacisku ekonomicznego na szczupły teren palestyński. Może też skrycie spodziewa się polityka brytyjska, że przez zręczną propagandę nowych terytorjów transjordańskich napływ Żydów z Europy tak się wzmoże, iż w krótkim czasie zdołają oni opanować Transjordanję, zanim tamtejsi, luźno rozsiadani Arabowie się zorientują w sytuacji. Choćby nawet dochodziło narazie do tarć, to przewaga elementu żydowskiego rychło samaby sobie dała radę z prymitywnymi szczepami tubylczymi, bez angażowania polityki W. Brytanji w delikatną tę sprawę.

Tak czy owak, wszystko wskazuje na to, że w sprawie palestyńskiej niemożliwy jest kompromis między Arabami i Żydami, pokojowe współzycie między obu narodami. Aby spokój zapanował trwale, trzeba by unicestwienie jednej ze strony, — a wybór już się krystalizuje w umysłach polityków brytyjskich.

Liga Narodów miałaby dać placet na taki plan.

B. L.

Geneva,

Min. Eden o reformie Ligi Narodów

Wielka mowa na Zgromadzeniu Ligi — W. Brytania wchodzi na bardzo niebezpieczną szlaki rewizjonizmu

Genewa. (PAT.) Pierwszym mówcą w ogólnej dyskusji na Zgromadzeniu Ligi Narodów był delegat brytyjski minister Eden. (Donosiliśmy pokrótce o jego mowie, którą obecnie podajemy w obszerniejszym streszczeniu ze względu na znaczenie tej mowy. — Red.)

OBECNE POŁOŻENIE POLITYCZNE

Na wstępie omówił ogólne położenie polityczne, podkreślając, że nie przedstawia się ono zbyt pomyślnie. Na taki stan rzeczy składa się przede wszystkim współzawodnictwo nacjonalizmów oraz poszczególnych ustrojów, których formy różnią się między sobą zasadniczo. Przyczynia się do tego ponadto zahamowanie obrotów handlowych, oraz olbrzymie wydatki na zbrojenia. Eden opowiada się za stosowaniem większej tolerancji w stosunku do form innych rządów i podkreśla, że w tradycjach narodu brytyjskiego nie ma tendencji do przychylania się ku krańcowym rozwiązaniom.

ZAUFANIE DO LIGI NARODÓW

Przechodząc do spraw, związanych z dążeniem do utrzymania pokoju, min. Eden podnosi, że przez podpisanie paktu Ligi Narodów oraz paktu paryskiego, sygnatarjusze zobowiązali się do nie uciekania się do wojny. Najlepszym pomostem, wiodącym do utrzymania pokoju, jest — zdaniem mówcy — Liga. Polityka W. Brytanji opierać się będzie na Lidze, zmierzając równocześnie do wzmocnienia instytucji genewskiej i ulepszenia jej mechanizmu.

O KRYZYSIE GENEWSKIM

Opowiadając się za koniecznością reformy paktu Ligi, min. Eden podkreśla, że powodem ostatnich niepowodzeń Genewy był brak uniwersalności oraz okoliczność, że w okresie kryzysu nie mogła od razu działać szybko i skutecznie. Stwierdza też konieczność nadania Lidze charakteru uniwersalnego i w związku z tem zaznacza, że powody nieobecności różnych państw zdają się być następujące:

- 1) Pakt zawiera zobowiązania, których w obecnych warunkach nie chcą wziąć na siebie pewne rządy.
- 2) Liga Narodów jest instytucją dążącą zasadniczo do utrzymania obecnego stanu rzeczy, który nie daje zadośćuczynienia pewnym rządom.

O ZMIANĘ ART. 11

Dalej min. Eden proponuje zmianę, dotyczącą art. 11 paktu, zalecając, aby przy stosowaniu pierwszego paragrafu tego artykułu („Każda wojna lub groźba wojny, dotycząca bezpośrednio jednego z członków Ligi, interesuje całą Ligę, która winna przedsięwziąć środki, celem skutecznej obrony pokoju”), nie obowiązywała jednowygodność Rady, t. zn. aby mogła wydawać polecenia nawet bez zgody strony zainteresowanej. Zdarzałyby się to — zdaniem mówcy — np. w wypadkach przygotowań wojennych, które później doprowadzają do zatargu.

Wiadomości

— W Kownie w dniu 28 bm. sąd wojenny przystąpi do rozpatrzenia sprawy 39 rolników z Suwałszczyzny, oskarżonych o wywołanie rozruchów. Sprawa potrwa około 10 dni.

— W najbliższym czasie zostanie wybudowana nowa radiostacja nadawcza w Kownie o sile 120 kw.

— Wzdłuż granicy francusko-belgijskiej wzmocniono posterunki żandarmerji belgijskiej i zaostrożono formalności wjazdowe. W ciągu dwu dni kilkaset osób nie wpuszczono do Belgji wskutek braku właściwych dowodów osobistych lub też ze względów politycznych.

— We Francji w obecności min. Rucarta delegaci pracodawców i robotników podpisali umowę zbiorową. W ten sposób został zakończony zatarg w przemyśle włókienniczym Wogezów, który dotyczył 40.000 robotników.

— Prezes rady ministrów Egiptu Nahas Pasza, egipski min. finansów Makram Pasza Ebeid, sekretarz gen. prezydium rady ministrów Amno Osman, oraz szef gabinetu premiera Sa-la Eddin przybyli do Berlina z nieurzędową wizytą.

ZA PAKTAMI REGIONALNEMI

Mówca wypowiada się dalej za paktami regionalnymi, które mogłyby zawierać zobowiązania dalej idące, niż wynikające z paktu Ligi. Być może zresztą, że pakt te należałoby przedkładać do zatwierdzenia Radzie lub Zgromadzeniu. W każdym bądź razie mogą one być zgodne z paktem Ligi. Ze swej strony rząd brytyjski gotów jest podjąć rokowania o zawarcie paktu regionalnego dla Europy zachodniej.

ARTYKUŁ 19

Przechodząc do sprawy art. 19, mówca stwierdza, że zważywszy na dynamiczny, a nie statyczny charakter życia, nie przeszkadza Zgromadzeniu w podjęciu dyskusji na podstawie tego artykułu. Mówca zastrzega się jednak, że na jego mocy Zgromadzenie nie mogłoby nikomu narzucić żadnych uchwał wbrew woli członka Ligi.

ZA ODŁĄCZENIEM PAKTU LIGI OD TRAKTATÓW

Min. Eden wypowiada się dalej za odłączeniem paktu Ligi Narodów od traktatów pokojowych.

ZAGADNIENIE ZBROJEŃ

Omawiając zagadnienie zbrojeń, min. Eden przyznaje, że Anglja wykonuje obecnie rozległy i szeroki program na lądzie, morzu i w powietrzu. Zbrojenia brytyjskie trwać będą tak długo, dopóki nie dojdzie do międzynarodowego układu, który je ograniczy.

MYŚL O PRZYSZŁOŚCI I OSZCZĘDZAJ WKLADY OSZCZĘDNOŚCIOWE

na książeczki imienne i bezimienne, których całość i bezpieczeństwo poręcza miasto Poznań całym swym majątkiem,

przyjmuje na korzystnych warunkach

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA POZNAŃ

CENTRALA: ulica Nowa 10
ODDZIAŁY: ulica 27 Grudnia 19 — ulica Marszałka Focha 50
ulica Górna Wilda 71.

W zakończeniu mówca stwierdza, że dobre funkcjonowanie i ulepszenie mechanizmu ligowego zależy przede wszystkim od dobrej woli członków Ligi.

Dekrety min. finansów Francji

Paryż. (PAT.) Sobotni dziennik urzędowy donosi:

Na podstawie dekretu min. finansów, giełdy: pieniężna i towarowa zostają zamknięte, poczynając od soboty 26 września aż do terminu, który ustalony będzie w oddzielnym rozporządzeniu.

Poza tem dekret ustanawia, że należności handlowe i inne zobowiązania, ustalone w złocie lub w dewizach

zagranicznych, których termin płatności przypada, poczynając od 26-go września br., będą mogły być odłożone na pisemny wniosek dłużnika. Termin, od którego spłaty będą mogły być wymagane, ustalony będzie zarządzeniem min. finansów. Wszelkie protesty w stosunku do transakcji handlowych nie będą obowiązujące przed terminem, ustalonym przez dekret.

Izba zbierze się w poniedziałek

Paryż. (PAT) Ag. Havasa dososi, że senatowi oraz izbie deputowanych przedstawionych będzie ogółem 16 projektów ustaw. Wiele z nich dotyczyć ma jakoby premij i kompensacyj, jakie mają być przyznane tym gałęziom przemysłu, które mogłyby ucierpieć w wyniku przewidzianych zarządzeń.

Rada administracyjna Banku Francji zebrała się na posiedzeniu o godz.

0.45 dla zbadania następstw projektów nowych ustaw w stosunku do instytucji emisyjnej.

Paryż. (PAT) Komisja finansowa izby deputowanych zbierze się w niedzielę. Izba obradować będzie poczynając od godz. 9 w poniedziałek. Giełdy pieniężne w Paryżu, Londynie i Nowym Jorku będą zamknięte w sobotę i poniedziałek.

Ostatnie posiedzenie giełdy

Paryż. (PAT) Posiedzenie paryskiej giełdy papierów wartościowych w piątek, t. j. przed ogłoszeniem komunikatu o zamknięciu do wtorku, odbyło się pod znakiem jeszcze większego podniecenia, wywołanego oczekiwaniem zarządzeń monetarnych.

Ostatnio pod wpływem kursujących pogłoszek istniał duży popyt na wszystkie niemal papiery francuskie z rentami na czele, przede wszystkim na papiery międzynarodowe.

Przy otwarciu piątkowego posiedzenia zaznaczyła się od razu tak znaczna wyższość i w takich rozmiarach, że zablokowała niemal i uniemożliwiła przeprowadzenie transakcyj papierami.

Aby udaremnić dalszy wzrost obrotów spekulacyjnych, izba agentów giełdowych powzięła uchwałę ograniczenia transakcyj terminowych i po-

stanowiła przyjmować tylko te zlecenia zakupów, które będą natychmiast płatne w całej wysokości na ultimo. Zarządzenie to chwilowo przyczyniło się do obniżki kursów, jednak później tendencja zwykła ujawniła się ponownie z całą siłą.

Przy zamknięciu posiedzenia renty uzyskały przeciętnie wyższość w granicach powyżej 2 franków. 4-procentową rentę z r. 1925 przestano notować ze względu na zbyt wielki popyt. Akcje bankowe zwykowały w granicach od 100 do 400 franków. Największym popytem cieszyły się akcje międzynarodowe.

Na giełdzie dewizowej transakcje terminowe zostały poważnie ograniczone wskutek zlecenia izby agentów. W transakcjach gotówkowych pod koniec posiedzenia nie znajdowano ofiarodawców po kursach oficjalnych.

Echa postanowień rządowych

Paryż. (Tel. wł.) O godz. 2 po północy min. finansów przyjął przedstawicieli prasy, by uzasadnić konieczność zarządzenia dewaluacyjnego rządu.

Sobotnie dzienniki są zupełnie pod wrażeniem postanowień rządowych w sprawie dewaluacji franka. Stanowisko prasy daje przedsmak tego, co dziać się będzie w poniedziałek w izbie deputowanych przy dyskusji nad projektem rządowym.

Trzy pisma: „Populaire”, „Peuple” i „Petit Journal” — wszystkie one należą do „frontu ludowego” — uzasadniają konieczność takiego zarządzenia, podkreślając dodatnie wyniki, które obiecują sobie uzyskać min. Vincent Auriol. Pozostałe okazują jeszcze pewną rezerwę. Komunistyczna „Humanité” twierdzi, że koszt dewaluacji franka poniesie wyłącznie klasa posiadająca.

Niewiadomo jak zachowają się ra-

dykali. Daladier miał rzekomo oświadczyć, że jako minister solidaryzuje się z rządem, jako przywódca radykałów odrzuca dewaluację.

Radykalna „Ere Nouvelle” wyraża zdziwienie, że rząd „frontu ludowego” jeszcze wówczas, gdy już przystępował do rokowań z Anglją i Ameryką, bardzo energicznie zaprzeczał wszystkim wiadomościom o dewaluacji franka, zapewniając Stanowczo o swem dążeniu do utrzymania obecnej wartości franka.

Drugi dziennik radykalny „Republique”, twierdzi, że jedynym kosztem ofiarnym dewaluacji stanie się stan średni. Dotychczasowy rząd nic nie zrobił dla tego stanu, a obecny projekt zniszczy stan średni.

„Matin” podaje, że przez ukrytą dewaluację zwycięża dążenie do znieszenia wszystkich umów. Przewrót w całym życiu gospodarczym Francji jest rozpoczęty.

„Ami du Peuple” pyta, czy Vincent Auriol zapomniał o stanowisku, jakie zajmował w izbie deputowanych, gdy był minister finansów Paul Reynaud wypowiedział się za dewaluacją. Jest to niesłychany tupet, aby bankructwo przedstawić jako sukces.

W Holandji i Szwajcarji

Haga. (PAT) Rząd holenderski donosi, że w związku z nowym rozwojem na rynkach walutowych — polityka monetarna Holandji pozostaje bez zmian.

Paryż. (Tel. wł.) Według doniesienia oficjalnej Szwajcarskiej Agencji Telegraficznej, postanowił rząd szwajcarski w sobotę przed południem trzymać się nadal parytetu złota.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 26. 9. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owsies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:	
żyto (Uspodobienie stałe)	17.75 — 18.00
Pszenica (Uspodobienie stałe)	24.75 — 25.00
Jęczmień browarowy	22.50 — 23.50
Uspodobienie stałe	
Jęczmień 630—640 g/l.	19.00 — 19.25
Jęczmień 667—676 g/l.	19.50 — 19.75
Jęczmień 700—715 g/l.	20.50 — 21.25
Uspodobienie stałe:	
Owies	15.00 — 15.50
Uspodobienie stałe:	
Maka	
żytnia wyciąg 0-30% wł. w.	27.25 — 27.50
żytnia gat. I 0-50% wł. w.	26.75 — 27.00
żytnia gat. I 0-55% wł. w.	25.75 — 26.25
żytnia gat. II 50-65% wł. w.	20.50 — 21.50
żytnia posł. pon. 65% wł. w.	19.00 — 20.00
Uspodobienie stałe:	
pszenica gat. I wyc. 0-20% wł. w.	40.50 — 42.25
pszenica gat. IA 0-45% wł. w.	39.75 — 40.25
pszenica gat. IB 0-55% wł. w.	38.75 — 39.25
pszenica gat. IC 0-60% wł. w.	38.25 — 38.75
pszenica gat. ID 0-65% wł. w.	37.25 — 37.75
pszenica gat. IIA 20-55% wł. w.	36.50 — 37.00
pszenica gat. IIB 20-65% wł. w.	36.00 — 36.50
pszenica gat. IID 45-65% wł. w.	33.50 — 34.00
pszenica gat. IIF 55-65% wł. w.	29.25 — 29.75
pszenica gat. IIG 60-65% wł. w.	27.75 — 28.25
pszenica gat. IIIA 65-70% wł. w.	25.75 — 26.25
pszenica gat. IIIB 70-75% wł. w.	23.75 — 24.25
Uspodobienie stałe:	
Otręby żytnie stand.	11.00 — 11.50
Otręby pszenne grube stand.	11.75 — 12.25
Otręby pszenne średnie stand.	10.75 — 11.50
Otręby jęczmieńne	12.50 — 13.75
Rzepak zimowy	37.00 — 38.00
Siemię lniane	37.00 — 40.00
Groch	31.00 — 34.00
Groch Wiktorja	20.00 — 24.00
Groch Polgera	23.00 — 25.00
Mak niebieski	59.00 — 65.00
Zemniaki fabryczne za kilo	0.15
Makuch lniany w tafliach	18.25 — 18.50
Makuch rzepak. w tafliach	14.75 — 15.00
Słoma pszeniana luzem	1.55 — 1.80
„ pszeniana prasowana	2.05 — 2.30
„ żytnia luzem	1.65 — 1.90
„ żytnia prasowana	2.40 — 2.65
„ owsiana luzem	1.90 — 2.15
„ owsiana prasowana	2.40 — 2.65
„ jęczmieńna luzem	1.55 — 1.80
„ jęczmieńna prasowana	2.05 — 2.30
Siano	4.00 — 4.50
„ zwykle prasowane	4.65 — 5.15
„ nadnoteckie luzem	4.90 — 5.40
„ nadnoteckie prasowane	5.90 — 6.40
Ogólne usposobienie stałe:	
Ogólny obrót: 4796.5 tonn. z tem żyta 1219 tonn, pszenicy 580 tonn, jęczmienia 220 tonn, owsa 15 tonn	

Doniosłość porozumienia walutowego

Porozumienie walutowe Francji, Anglii i Stanów Zjednoczonych Ameryki stanowi akt o niesłychanej doniosłości dla gospodarstwa światowego.

Wszelkie dotychczasowe próby ustalenia wspólnej linii polityki gospodarczej, podejmowane na licznych konferencjach i w łonie różnych organizacji i instytucji międzynarodowych, m. i. również na światowym kongresie ekonomicznym w Londynie, rozbiły się o zasadniczą rozbieżność poglądów na politykę walutową głównych mocarstw gospodarczych.

Świat podzielił się na dwa obozy. Z jednej strony była grupa państw, które odstąpiły od parytetu złota i prowadziły elastyczną politykę walutową — należały do niej blok szterlingowy z Anglią na czele, Stany Zjednoczone, Japonia itd.; z drugiej zaś strony stała Francja i kraje bloku złotego, wierne parytetowi złota. Między temi dwiema grupami toczyła się cicha walka — nie tylko ideowa. Przez długi czas Francja wychodziła z tej walki obronną ręką, zachowując ogromny swój zapas złota. Ale ostatnio sytuacja się zmieniła. Nie bez znaczenia dla pogarszania się położenia gospodarczego tego kraju była jego polityka wewnętrzna, było przejście do głosu radykalnych elementów lewicowych. Złoto zaczęło odpływać z Francji coraz szerszym strumieniem. Utrzymanie więc klasycznej polityki walutowej we Francji stawało się coraz trudniejsze i wskutek tego wzrastała chęć porozumienia się z innymi państwami dla ujednoczenia zasad w międzynarodowych stosunkach walutowych.

Porozumienie to doszło obecnie do skutku dzięki — trzeba to otwarcie powiedzieć — kompletnej kapitulacji Francji przed warunkami państw anglosaskich.

Francja musiała się przedewszystkiem zdecydować na poważną dewaluację franka (o przeszło 30 proc.). Jak przedstawiają się dalsze punkty poro-

zumienia, narazie trudno jeszcze stwierdzić.

W każdym razie nie ulega wątpliwości, że krok Francji będzie miał dalekosiężne konsekwencje dla polityki walutowej reszty (nielicznej już) krajów bloku złotego.

Czy rozluźnienie sztywnych form gospodarki celnej, kontyngentowej, uciążliwej kontroli dewiz itd. na całym świecie będzie możliwe w następstwie omawianego porozumienia, nie jest bynajmniej pewne. Jednakże stałość linii polityki walutowej głównych mocarstw gospodarczych wprowadza element uspokojenia do gospodarki światowej, i już sam ten fakt może się poważnie przyczynić do jej uzdrowienia.

Bieliznę
nieomal wszyscy kupują
„Kałamajskiego
a Pani?

P 6898-38,118

Co będzie z Ligą?

Wcale nieświetnie przedstawiają się sprawy Ligi Narodów, która zebrała się właśnie na swe XVII doroczne Zgromadzenie. Ostatnie pięciolecie, kolejnymi zdarzeniami w Azji, Afryce i Europie, zaciążyło złowrogo na jej młodzieńcu i rzuciło ponury cień na przyszłość. Już żadna wyrozumiałość, szukająca w każdym niepowodzeniu okoliczności łagodząco-objaśniających, nie rozprószy wrażeń, że jest źle.

Kiedy w latach 1931-33 toczył się zatarg zbrojny między dwoma członkami Ligi, napastniczą Japonią i dotkniętymi najazdem Chinami, a Liga bezsilnie upominała tylko nieskutecznie, mówiono: cóż chcecie, Daleki Wschód, krańce Azji, za światami, jakżeż tam można coś zrobić? Kiedy w latach 1935-36 należące do Ligi Włochy podjęły najazd na należącą do Ligi Abisynję, przeprowadzając z powodzeniem podbój tego kraju, a Liga wydawała mniej więcej obojętne zarządzenia gospodarcze przeciw państwu napadającemu, wystrzegając się starannie takich, które mogłyby być istotnie niedo- godne, np. w sprawie benzyny, a tembardziej ani myśleć mogła o udzieleniu swemu napadniętemu członkowi pomocy zbrojnej, mówiono: czyż nie widzicie, że to się dzieje wprawdzie w Afryce, ale w bliskiej, niedaleko morza Śródziemnego, tak że pożar mógłby łatwo przeniesić się na Europę, gdybyśmy nie trzymali się zdalek od tego?

Kiedy wreszcie, w tychże latach 1935-36, Rzesza Niemiecka, wyszedłszy półtora roku przedtem z Ligi dla większej swobody, zerwała samowolnie wszystkie zobowiązania traktatowe o ograniczeniu zbrojeń niemieckich, oddane pod nadzór Ligi, a potem usadowiła się zbrojnie w pasie nadreńskim, łamiąc znowu zobowiązania, oddane pod opiekę Ligi, a Liga ograniczyła się do głoślowego stwierdzenia, że prawo zostało pogwałcone, mówiono: czy mamy może uzbrojonego już wilka Trzeciej Rzeszy wywoływać z lasu?

Do trzech razy sztuka. Doświadczenie bezsilności Ligi przeprowadzone jest najdokładniej. Nikt już nie może ani liczyć na nią, ani obawiać się jej. Ot, poprostu tak, jakby jej nie było.

A nie są to przelewki, ani żadne tylko wątpliwości rzeczowe lub niejasności prawne. Wszakże bowiem wchodzi tu w grę najistotniejszy art. 10 paktu Ligi, który głosi wyraźnie i dosłownie: „Członkowie Ligi zobowiązują się szanować i chronić (maintenir) przeciw wszelkiej napaści z zewnątrz obecną nietykalność obszaru (intégrité territoriale) i niezależność polityczną wszystkich członków Ligi, a w razie podobnej napaści, jej groźby lub niebezpieczeństwa, Rada Ligi wskaże, jak zapewnić wykonanie niniejszego zobowiązania.“ Okazało się, że to podstawowe postanowienie poprostu... nic nie znaczy.

Powiedziano sobie przeto w Genewie, że to pachnie trupem. Jeżeli każde, po kolei i bez wyjątku, pogwałcenie prawa, każdy najazd, każdy zabór, by-

jej popularność —
świadczy o jej dobroci

Pr 7042-C 880

UWAGI

W myśl ogólnej polityki zjednoczeniowej odbyło się niedawno objęcie rządów wolnego miasta Hamburga przez namiestnika Rzeszy. W administracji miejskiej dokonano szeregu reform unifikacyjnych i usunięto dotychczasowe zasady parlamentarne.

Hamburg, niemieckie wolne miasto przy ujściu rzeki Łaby, otoczone Holsztynem i Hannoverem, jest drugim miastem Rzeszy po Berlinie. Piąty port świata, a trzeci w Europie, po Nowym Jorku, Hong-Kongu, Londynie i Amsterdamie, rozpada się na 20 dzielnic i 9 przedmieść. Dzięki świetnym warunkom komunikacyjnym posiada Hamburg wielki przemysł, z którego uspaniałe rozwinięte są galérie, stojące w ścisłym związku z handlem i komunikacją morską. 60 stoczn i przemysł metalurgiczny zajmują produkujące miejsce.

Hamburg powstał prawdopodobnie z warowni zbudowanej przez Karola Wielkiego na początku IX wieku. Rządy sprawowała od r. 1190 rada miejska. W wieku XIII wszedł Hamburg w związek z Lubeką, co stało się podstawą związku hanzeatyckiego. Mimo upadku Hanzy rozwój gospodarczy miasta postępował pomyślnie. W r. 1810 został Hamburg wcielony przez Napoleona do Francji, a w latach 1813-14 wytrzymał ciężkie oblężenie armii koalicyjnej. W r. 1815 przystąpił Hamburg jako wolny port do związku niemieckiego.

Prądy liberalne i demokratyczne znalazły w Hamburgu wspaniałe warunki. Miasto portowe z większością ludności robotniczej za-barwiło się czerwono. Czerwony Hamburg stał się bastionem socjalizmu niemieckiego. Stąd uchodzili do parlamentu Rzeszy przedstawiciele socjalizmu, stąd weszli do parlamentu Bebel, Dietz i Mergeritz. W r. 1918 w czasie przewrotu odegrał Hamburg ze swoją ludnością robotniczą i marynarką wybitną rolę po stronie rewolucji.

Konstytucja z 7 stycznia 1921 r. ustaliła jako najwyższą władzę senat, złożony z 15 członków, wybranych przez radę obywatelską, składającą się z 160 radnych, wybieranych na 3 lata. Od r. 1924 do czasów dojścia do władzy Hitlera rządziła miastem koalicja, złożona z socjalistów demokratów i członków niemieckiej partii ludowej.

Rok 1936 zmienił istniejący stan rzeczy. Hamburg „zglajchszaltowany“ przestał istnieć jako wolny port i stał się miastem Trzeciej Rzeszy.

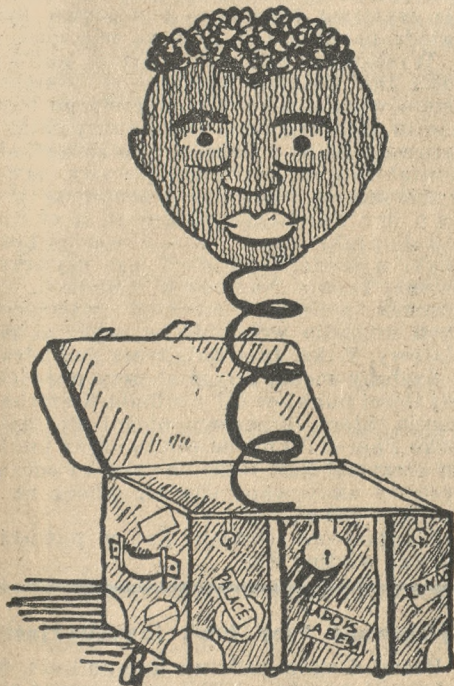
myślną uchwałę. Wobec tego dość powszechnie żąda się, by wykładnia postanowień paktu uchylili tu zasadę jednomyślności.

2. Okazało się, że działanie zbrojne całej Ligi przeciw napastnikowi jest czemś niedoścignionem. Dla wielu państw zatarg jest czemś dalekiem i obojętnym, inne wogóle nie chcą w-jować. Wobec tego przeważa dążność do umów miejscowych grup państw, które zobowiązują się do wzajemnej pomocy w swoim kręgu, a inne państwa mogłyby się przyłączyć do działań przeciw napadawcy, jeśli zechcą.

Prawdopodobnie obecnie znacznie się przynajmniej jakaś praca, której będą przyświecały te wytyczne, celem nadania uchwytnej treści paktowi Ligi, wi-szącemu dziś w powietrzu.

STANISŁAW STROŃSKI

Z genewskiego karuzelu:

ATO TAEZAZ

brzmi nazwisko reprezentanta Abisynji, którego przyjazd na zgromadzenie Ligi w Genewie sprawił niemal kłopotów.

Bo wobec ukazania się jego czekoladowej twarzy i czarnych kędziorów we drzwiach Ligi, Włosi dali nurka. Gmach zgromadzenia jest im zapowietrzony i doń narazie nie uchodzą. Inni delegaci robią co mogą, by konflikt zalagodzić. Ale sprawa jest nielatwa, bo na dobitkę przybył niespodzianie w ślad za swą delegacją — negus samolotem z Londynu.

Wszyscy pytają jak się ta sprawa skończy. Czy wypędzonym czarnych z sali? Komisja weryfikacyjna dla pełnomocnictwa łamie sobie głowę, czy uznać za ważny akt nominacyjny delegata Etopii, pod którym widnieje podpis negusa, jak następuje: „Lew Zwycięzca z szerepu Judy, Haile Selassie I-szy, Cesarz Abisynji, Wybraniec Boga.“
Tragifarsa, która tyle sprawia kłopotu...

PERGAMIN ROŚLINNY

niezastąpione opakowanie dla masła i innych tłuszczów spożywczych dotychczas był sprowadzany wyłącznie z zagranicy. Obecnie jednak można otrzymać już pergamin roślinny polskiego pochodzenia. MIRKOWSKA FABRYKA PAPIERU, S. A. z końcem czerwca b. r. rozpoczęła produkcję pergaminu roślinnego, który został wprowadzony na rynek pod zastrzeżoną nazwą

PERGA-MIR

Oferty i wzory PERGA-MIRU można otrzymać od swoich dotychczasowych dostawców papieru lub bezpośrednio z Mirkowskiej Fabryki Papieru, S. A., Warszawa, Marszałkowska 94.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Należy wprowadzić „książeczki podatkowe“

Na konferencji informacyjnej w ministerstwie skarbu w dniu 15 b. m. dyrektor departamentu tegoż resortu ministerjalnego, p. dr. Lubowiecki zapowiedział bliski moment realizacji reformy podatkowej. Reforma ta, będąca polegająca z jednej strony na kontynuowaniu akcji scaleniowej w zakresie podatków, z drugiej strony na uproszczeniu techniki podatkowej i usunięciu nieporządków w administracji fiskalnej.

Tej ostatniej sprawie należałoby poświęcić specjalną uwagę. Jak wielkie nieporządki i niedbalstwa panują w urzędach podatkowych, nie potrzeba udawać. Doświadczą tego niewątpliwie każdy z nas na własnej skórze.

Chcemy tu poruszyć tylko jedną, wydawałoby się na pozór drobną kwestię, a mianowicie sprawę pokwitowań, jakie urzędy podatkowe wydają na zapłacone sumy podatków.

Jak wiadomo, nasze urzędy skarbowe potwierdzają wzmiankowane wpłaty na różnych kartkach i karteczkach. Kartki te trzeba całymi latami przechowywać, gdyż przy zdarzających się jednak nieporządkach i wadliwym księgowaniu w naszych urzędach podatkowych nie wie się nigdy, czy dany urząd po upływie kilku lat nie przypomniał sobie o jakiejś dawno zapłaconej „zaległości“ i nie przystąpił do rygorystycznej egzekucji. Wiadomo nam również, że tego rodzaju egze-

kucje za zapłacone już podatki nie są niestety odosobnione.

Otóż jedynym racjonalnym, a zarazem najprostszym sposobem uzdrowienia tej sytuacji jest wprowadzenie książeczek podatkowych — w miejsce wzmiankowanych luźnych pokwitowań — tak, jak to praktykuje się w państwach zachodnich i jak to praktykowało się zresztą u nas przed wojną. Każdy płatnik winien otrzymać książeczkę podatkową, w której zapisywałoby się wymiar poszczególnych podatków tudzież wszelkie uiszczono kwoty.

Tym sposobem każdy płatnik miałby stałe w ewidencji wykaz podatków, przypadających do zapłaty, tudzież wykaz uskuteczionych płatności. Niezależnie od tego książeczka podatkowa uchroniłaby płatnika przed przecenieniem różnych płatności, orjentowałoby go o tem, ile już zapłacił, ale ile jeszcze ma do płacenia, uwolniłaby go od kłopotu prowadzenia skomplikowanej registratury i archiwum podatkowego i przyczyniłaby się temsamem do przywrócenia większej „świadomości obowiązków podatkowych“, o której mówił dr. Lubowiecki.

Dlatego też „scalenie kwitów podatkowych“ jest postulatem bardzo ważnym, który powinien iść równoległe do akcji scalania podatków i który mógłby zostać łatwo zrealizowany w ramach zamierzonej najbliższej przyszłości reformy techniki podatkowej. Wit.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Umarzanie obligacji państwowych. Niektóre sądy grodzkie wydają orzeczenia, unieważniające utracone przez posiadaczy obligacje na okaziciela. Min. sprawiedliwości okólnikiem z dnia 30. 6. 1936 r. N.

1801/I.C./36 wyjaśniło, że takie postępowanie pozostaje w wyraźnej sprzeczności z obowiązującymi przepisami; jedynym quorum upoważnionem do tego jest sąd okręgowy w Warszawie, jeśli zaś chodzi o pożyczkę narodową, to urząd długów państwa. (K)

(k) W sprawie zaległych w urzędach celnych przesyłek, które z powodu braku pozwolenia nie mogły być odprawione. Min. przemysłu i handlu rozpatrywać będzie podania, dotyczące zaległych przesyłek jedynie w wypadku, gdy towar zalegający został zapłacony przez firmę. Rozpatrywane będą również podania na artykuły, które były dozwolone do wwozu w chwili dokonania zamówienia przez firmę.

(k) Wykorzystywanie pozwoleń przywozu cennie i dewizowo. Pozwolenie przywozu wykorzystane cennie częściowo przy cenie wyższej od przeciętnej ceny, wynikającej z pozwolenia (n. p. pozwolenie na 10 kg. w ogólnej wartości 100 zł, wykorzystano na 5 kg. o wartości 90 zł) może być wykorzystane „dewizowo“ po potwierdzeniu przez centralną komisję przywozową praw-

dziwości ceny. Takie potwierdzenie centr. kom. przywozowa wystawi po uzyskaniu odpowiedniego poświadczenia izby, wzgl. organizacji, wchodzącej w skład centr. kom. przywozowej.

(k) 25-lecie pracy zawodowej. W dziedzinie motoryzacji naszego kraju zrobiono dotąd bardzo mało. Stąd też na tem silniejsze poparcie zasługuje wszelka w tym kierunku inicjatywa prywatna. Wśród firm, związanych z branżą automobilową, dużym uznaniem i zaufaniem cieszy się firma „Wul - Gum“, której rzutki i energiczny właściciel p. Antoni Kwiatkowski spoglądać może na 25-lecie swej nieomal pionierskiej w tej dziedzinie pracy zawodowej. Jubilat rozpoczął naukę swą w Lipsku

w jedynej wówczas na miejscu firmie branży samochodowej, będącej własnością Polaka. P. oukończeniu nauki i po dłuższej praktyce stworzył p. Kwiatkowski w Kamienicy (Chemnitz) własne przedsiębiorstwo, specjalizując się w wulkanizacji poon samochodowych. Z chwilą odzyskania

niepodległości wraca p. Kwiatkowski do kraju i po wykupieniu w Kępnie z rąk niemieckich nieruchomości, zakłada tamże identyczne przedsiębiorstwo. Fakt ten nie powstrzymuje go jednak od wstąpienia w szeregi ochotników wojska polskiego. Po zwolnieniu z wojska przenosi w roku 1921 przedsiębiorstwo swe do Poznania, które prowadzi początkowo przy Wielkich Garbarach 39, a następnie w znacznie powiększonych ubikacjach przy tej samej ulicy pod nr. 8. Zakłady „Wul - Gum“ znane są dzisiaj w najszerszych sferach automobilistów, przede wszystkim jako największe w Polsce przedsiębiorstwo, które nie tylko wulkanizuje opony samochodowe, lecz nakłada protektory na opony zupełnie zjeżdżone. Poza tem ma firma „Wul - Gum“ stale na składzie wszelkiego rodzaju opony samochodowe, motocyklowe i rowerowe oraz akcesoria, nie wyłączając smarów, olei i benzyny oraz akumulatorów, a ostatnio rozszerzyła swoją działalność przez przyjęcie przedstawicielstwa samochodów „Tatra“ oraz motocykli „Phaenomen“. Dodać należy, że pan Kwiatkowski złożył z okazji swego jubileuszu sumę 100 zł na samolot „Chrobry“.

(k) Wycieczka wielkopolska na Targi Wołyńskie. Wycieczka przedstawicieli sfer kupieckich z Wielkopolski, jaka w tygodniu ubiegłym zwiedziła Targi, szczegółowo zapoznając się z nimi, po pobycie w Dubnie, Krzemieńcu i Łucku, powróciła do Poznania. Nadmienić trzeba, iż wśród uczestników wycieczki oficjalnym delegatem Izby przem. handlowej w Poznaniu, reprezentującym tamtejsze czynniki gospodarcze, był prezes izby p. Kazimierz Otmianowski.

(k) Kolej sprzedaje 100 tonn starej miedzi. Min. komunikacji wystawiło na sprzedaż 100 tonn starej miedzi, uzyskanej z rozbiórki parowozów. Sprzedaż dokonana będzie w drodze przetargu. Stara miedź znajduje się m. in. w magazynach dyrekcji kolejowej w Poznaniu. (az)

Z ZAGRANICY

(z) Wzrost zapasów złota i obiegu banknotów w Anglii. Ogłoszony w dn. 24 bm. bilans Banku Anglii wykazuje za ostatni tydzień wzrost obiegu banknotów o 242 tys. do 445.104,3 tys. funt. Również i zapas złota powiększył się o przeszło 757 tys. do 247.600,8 tys. funt. Stosunek rezerwy do zobowiązań spadł o 0,1 proc. do 0,4 proc. Jak wiadomo, bilans Banku Anglii wykazuje od wielu tygodni nieprzerwanie przyrost kruszczy. Równocześnie daje się zaobserwować wzrost obiegu banknotów, co tłumaczy tezauryzacją na kontynencie, przede wszystkim zaś we Francji.

(z) Powodzenie emisji pożyczek wewnętrznych w Anglii. Wczoraj wyłożono do subskrypcji nową pożyczkę 3 proc. po kursie 99 na sumę 10 milionów funtów sterlingów, emitowaną przez władze miejskie Londynu. O wielkim powodzeniu tej pożyczki i nadzwyczajnej płynności rynku pieniężnego w Anglii świadczy fakt, że pożyczka ta została w ciągu krótkiego czasu zasubskrybowana w wysokości, przekraczającej kilka razy sumę nominalną emisji.

Z WYDAWNICTW

(w) Technika reklamy kupieckiej. Mija rok, jak powstały w związku z reorganizacją szkolnictwa zawodowego gimnazja kupieckie. W programie nauki przedmiotów zawodowych jedno z głównych miejsc zajmuje „technika reklamy“. W bieżącym roku szkolnym ukazał się nakładem Spółki Pedagogicznej S. A. w Poznaniu pierwszy podręcznik do nauki techniki reklamy pod tytułem: „Technika Reklamy“. Autorem omawianego podręcznika jest p. Stanisław Małecki, profesor Miejskiego Gimnazjum Kupieckiego w Poznaniu. Podręcznik poprzedzony jest wstępem dyr. Jana Ligockiego. „Technika Reklamy“ w bardzo przystępnej formie umożliwia każdemu nauczyć się wykonania pisma plakatowego w najróżniejszych odmianach. Autor omówił w swej książce szczegółowo zasadnicze prace reklamisty. Książka zawiera 18 rycin i 8 tablic wzorowych. Zasiłkuje ona na najszersze rozpowszechnienie wśród młodzieży kupieckiej. M. N.

Bonówka-Likwopin

uzdrawia zofadek

Z względu na naśladowictwo uprasza się Zadek Bonówkę w opakowaniu oryginalnem

Pz 6594-37182

W Śremie powstała chrześ. kasa bezprocentowa

Jak donosi nasz korespondent ze Śremu, w mieście tem powstała kasa bezprocentowego kredytu dla drobnego rzemiosła i handlu. Instytucja ta ma na celu finansowe popieranie akcji osiedleńczej naszego rzemiosła i kupiectwa w województwach centralnych i wschodnich. Inicjatywę przedsięwzięcia dało miejscowe Towarzystwo Kupców, a poparło ją Towarzystwo Rzemieślniczo - Przemysłowe. Do tymczasowego zarządu wybrano pp. Władysława Ronusa — prezesem, radcę St. Gawrońskiego — zastępcą, Antoniego Łożyńskiego — sekretarzem, Feliksa Maćkiewicza — skarbnikiem. Statut opracowano i wysłano do zatwierdzenia władz nadzorczych. (su)

NICI I JEDWABIE
do szycia
BAWELNY I WELNY
do cerowania
tylko „TRZY LILJE“
Fabryka chrześcijańska.
ng 16 539/540

Wystawa chmielu i wikliny w Nowym Tomyszu

No wy Tomyśl (tp.). Tegoroczna wystawa chmielu odbyła się pod protektoratem starosty pow. p. Skoczenia w sali p. Olejniczakowej, w której brało udział 38 gospodarzy - plantatorów i maj. Posadowo i Komarowo. Wystawa połączona była po raz pierwszy z wystawą wikliny, przyczem Browary Nowotomyski, Grodziski i Zbąszyński wystawiły piwo i sól, oraz Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i Chorzowie przedstawiły produkcję nawozów azotowych. Zainteresowanie wystawą było żywe i wystawa była zwiedzana licznie do późnego wieczora.

Wystawę zagałi wobec licznej publiczności inż. Załęski, wygłaszając wstępne przemówienie, poczem p. starosta po omówieniu tradycji, jaka wiąże tut. powiat z uprawą wikliny i chmielu i po zachęceniu plantatorów do ożywionej uprawy, otworzył wystawę. Następnie przemawiał prezes p. dyr. Perck, który podniósł, że chmiel nowotomyski jest wysokowartościowy dzięki wysokiej lupulinie i jego ożywczej, zielonej barwie. Nagrody w medalach, dyplomach, gotówce i rzeczach wartościowych udzieliło województwo, wydział powiatowy, Wlkp. Izba Rolnicza i magistrat.

Srebrny medal otrzymał przy największej ilości punktów (73) Gotthold Kierschke Boruja Stara, brązowy medal Berthold Leske Paproc (70 p.), najniższą ocenę punktów otrzymał Karl Wilhelm (30 p.). Podczas wystawy skupowano chmiel, płacąc za 1 ctr. 80 — 120 zł.

Plantatorów chmielu jest w powiecie 500, zaś wikliny 800.

Wylosowane bony fund. inwestycyjnego

Urząd długów państwa komunikuje, że w dniu 24 września 1936 r. wylosowane zostały do umorzenia bony funduszu inwestycyjnego oznaczone nr. nr.: 2966, 7594, 9144, 10690, 22801, 30469 i 33970.

CEDE PRODO
To Nowość w Proszkach
DO PRANIA
Przekonajcie się kupując „Prodo“
w Firmie
CENTRALNA DROGERJA
J. CZEPczyński, Stary Rynek 8
Jak również we wszystkich pierwszorzędnych drogerjach i składach kolonialnych.
Pg 7051-39,101

Konjaki
wina
Likiery
a. Kozmierski
CHOJNICE POMORZE
ROK ZAK. 1836
ng 16 573

Hołd Polaków dla lwów Alkazaru

Wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej przesłano gen. Franco

Częstochowa (Tel. wł.) Z inicjatywy jednego z oficerów rezerwy i OO. Paulinów wysłano z Częstochowy na ręce gen. Franco kopję cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej z napisem po łacinie:

„Niech Najświętsza Marja Panna, Królowa Korony Polskiej, swoją macierzyńską opieką strzeże, broni i wspomaga katolików hiszpańskich, cierpiących za Boga i ojczyznę.“

Podpisał O. Pius Przeździecki, generał zakonu OO. Paulinów. Do obrazu dołączony został list zbiorowy kilkuset katolików częstochowskich w którym m. in. napisano:

„Nie możemy powstrzymać się od złożenia na Twoje ręce, Panie Generale, naszego głębokiego uznania, i hołdu dla Bohaterów — „Lwów Alkazaru“, którzy wśród czerwonej pożogi w obli-

czu szatanów i śmierci nietylko nie wypuścili z rąk sztandaru godności Ojczyzny swej, lecz przeciwnie wzniesli go na niedosiężalne szczyty.

Nie mogą Ci i Twej biednej, skrwawionej Ojczyźnie, znękaney przez krwiożerczych czerwonych zbirów z Kremlu, przyjść z pomocą czynną lub materialną, pragniemy przynajmniej przez wyrażenie naszej solidarności dla

Was, Bohaterów, sprawy, chrześcijańskiej i narodowej, zaznaczyć, że duchem i sercem stoimy przy Was.

W dowód tego naszego uczucia składamy na Twoje ręce Generale, wizerunek Cudownej Matki Boskiej Częstochowskiej, Patronki Polski i Królowej Korony Polskiej, za której to przyczynieniem stał się „Cud nad Wisłą“ w roku 1920.“

Przyjmujemy asygnaty spółdzielni „Kredyt“.

Gwarantuje powodzenia życiowe czysty i schludny wygląd odzieży, gdyż „jak Cię widzą — tak Cię piszą“. Oddaj przeto rzeczy do Barwy-Kalamajskiego.

Pg 7014-37,65

Wojska narodowe okrążają Toledo

Powszechna mobilizacja w Madrycie

Paryż. (Tel. wł.) O rozwoju sytuacji na odcinku Talavera — Toledo nadchodzą sprzeczne wiadomości. Madryt donosi, że otwarcie szlak na dopływie Tajo, Alberche, spowodowało zalanie doliny rzeki Tajo i zmusiło powstańców do pośpiesznej ewakuacji.

W kołach powstańczych podkreślają, że otwarcie tam nie może być poważną przeszkodą dla ofensywy oddziałów narodowych.

Zdaje się jednakże nie ulegać wątpliwości, że wojska gen. Franco okrążyły do połowy Toledo i obsadziły ważne strategiczne punkty na północ od miasta. Połączenia pomiędzy Toledo a Madrytem mają być przerwane, a wojska rządowe zostały zmuszone do przegrupowania.

Bilbao

Paryż. (ATE.) Na północnym froncie wzgorzały zacięte walki. Wojska narodowe podjęły ofensywę i bez napotkania na poważny opór zajęły kilka miejscowości w pobliżu Bilbao. Nacierające wojska narodowe idą na Bilbao trzema kolumnami. Oddziały czerwone straciły 600 ludzi. Według doniesień kół rządowych, gubernator Bilbao rozporządza 10 tysiącami dobrze uzbrojonych żołnierzy. Poza tem może on zebrać jeszcze 30 tys. ludzi, jakkolwiek gorzej uzbrojonych i wyćwiczonych.

Niespodziewana wycieczka z Alkazaru

Rabat. (PAT.) Według nadeszłych tu doniesień, obrońcy Alkazaru podjęli niespodziewaną wycieczkę, w czasie której odrzucili o paręset metrów oddziały oblegające i wzięli znaczne zapasy materiału wojennego.

Caballero głównym dowódcą?

Paryż. (ATE.) Z głównej kwatery wojsk narodowych donoszą, że rząd madrycki zarządził powszechną mobilizację, celem uzupełnienia szeregów obrońców Madrytu.

Według poufnych informacji premier i minister wojny Largo Caballero zamierza objąć główne dowództwo nad wojskami rządowymi.

Troska o wodę w Madrycie

Paryż. (ATE.) Generał Queipo de Llano w przemówieniu wygłoszo-

nem przed mikrofonem radiostacji sewilskiej oświadczył, że sytuacja w Madrycie pogarsza się z dnia na dzień. Gubernator wojskowy w Madrycie wydał polecenie uzupełnienia zapasów wody dla zapobieżenia ewentualnym skutkom odcięcia dopływu wody przez powstańców.

Dzieje bohaterskiej fortecy

Alkazar w ruinach.

Oczy całego świata zwrócone są teraz na Alkazar, a raczej na tragiczne ruiny, które kiedyś były Alkazarem.

Alkazar po arabsku znaczy forteca. Zgodnie ze starymi maurytańskimi kronikami, fundamenty zamku założone zostały w roku 712. Toledo wówczas było ośrodkiem nauki i rezydencją emira. Podczas panowania Maurów jednak Alkazar właściwie fortecą nie był. Znajdował się tam wówczas arabski uniwersytet i największa w świecie muzułmańska biblioteka.

Role fortecy odegrał Alkazar dopiero w r. 1085, kiedy to Alfons VI Kastylski, po wzięciu Toledo, cały rok oblegał Alkazar. W oblężeniu Alkazaru brał udział legendarny Cyd.

Od tego czasu Alkazar stał się na jakiś czas rezydencją królów kastylskich. Odbiło się to na architekturze zamku. Szereg baszt i kościołów, jak również mur zębaty, okrążający zamek, pochodzi z tamtych czasów. Szerokie wrota: Puerta del Sol, Alcantara i San Martino prowadzą do Alkazaru labiryntem podziemnych korytarzy i głębokimi studniami, sięgającymi aż do rzeki Tajo.

W pałacach Alkazaru znajdowały się najcenniejsze zabytki i dzieła sztuki maurytańskiej. Część tych zbiorów ucierpiała w czasie wojen napoleońskich. Przed wojną domową w jednym z gmachów mieściła się Wyższa Akademia Wojenna, wychowankowie której, „lwy Alkazaru“, stanowili właśnie załogę bohaterskiej fortecy, nieprzystosowanej zupełnie do obrony przed nowoczesną techniką wojenną.

W r. 1710 zamek został już porządnie uszkodzony w czasie wojen domowych. W r. 1883 usiłowano wysadzić w powietrze zamek gubernatora, podczas buntu wojsk.

Wiele burz wojennych przeleciało nad Alkazarem. Żadna nie przyniosła jednak tak strasznego zniszczenia, jak obecna, w wieku cywilizacji i najbardziej wyrafinowanych środków walki.

U ludzi z nieregularnym działaniem serca, szklanka naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa stosowana co dziennie zrana naczczo powoduje lekkie wypróżnienie. Zalecana przez lek. Tg 1565

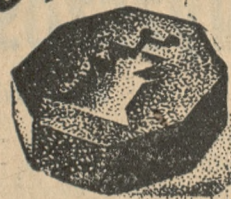
Uciekinier z Hiszpanji w Poznaniu

Ostatnio bawił przejazdem w Poznaniu kupiec hiszpański, p. Alvarez F. z Barcelony, który, ratując życie, zdołał uciec z rodzinnego miasta i oparł się aż w Polsce.

Uciekinier z płonącej Hiszpanji nie ma słów na przedstawienie grozy wojny, która toczy się w jego ojczyźnie. Twierdzi, że wszystkie opisy gazet są błędem odbiciem okropnej rzeczywistości. We wszystkich miastach, miasteczkach i wsiach hiszpańskich lud-

ność podzieliła się na dwa obozy: białych i czerwonych, zwalczając się żarcie najgwałtowniejszymi środkami. Na wszystkich ulicach i drogach leżą gnijące trupy zabitych i zamordowanych. Wszędzie panuje straszny żach. Zdaniem p. Alvarez F. w Hiszpanji zginęło dotychczas przeszło 100 tysięcy osób. Życie gospodarce uległo zupełnej ruinie. Gaje pomarańczowe nie są uprawiane, fabryki są przeważnie nieczynne i opanowane

Oto te kostki,

to obecnie udoskonalony gatunek Francka, prawdziwej przyprawy do kawy. - Nazwa tejże

Karo Franck przyprawa do kawy w kostkach!

Pg 7032/3-30,65/71

przez rady robotnicze. W Barcelonie szaleje terror czerwonych. Ucieczka p. Alvezera F. z tego miasta możliwa była tylko dzięki przekupieniu kapitana włoskiego statku, który za olbrzymią kwotę 50 tysięcy peset (około 35 000 zł) przyjął w nocy na pokład p. Alvezera F. w przebraniu nędzgarza. Z wielkim trudem udało mu się ukryć na statku i wy dostać się z portu, ponieważ wszystkie statki, przychodzące i wychodzące z Barcelony — zresztą teraz bardzo nieliczne — są skrupulatnie rewidowane przez milicjantów frontu ludowego.

P. Alvarez F. twierdzi, że zwycięstwo wojsk narodowych w Hiszpanji nie ulega wątpliwości, ale przynajmniej kilka lat potrwa, zanim Hiszpanja wyleczy się z odniesionych ran. Ogólnie przypuszcza się, że walki w Hiszpanji potrwają jeszcze kilka miesięcy.

Ciekawego spostrzeżenia dokonał p. Alvarez F. w samej Warszawie. Okazuje się, że poselstwo hiszpańskie w stolicy Polski przy ul. Mokotowskiej 34 jest zupełnie nieczynne i zamknięte na trzy spusty. Nieobecny jest poseł hiszpański, min. Francisco Lerrat Y Bonastre, ani też chargé d'affaires p. Perez Caballeros, ani też kanclerz poselstwa. Podobnie nieczynny jest konsulat i wydział handlowy. Zupełnie niewiadomo, gdzie przebywają obecnie członkowie poselstwa hiszpańskiego w Polsce.

Katolicyzm religią przodującą w Stanach Zjedn.

Według ostatnich obliczeń statystycznych najliczniej pod względem wyznania reprezentowani są w Stanach Zjednoczonych A. P. katolicy. Liczą oni przeszło 21 milionów, podczas gdy baptyści nieco ponad 10 milj., Żydzi 4 miliony, prezbiterianie 2 i pół miliona i luteranie półtora miliona wyznawców. (KAP)

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO WINIARY

Zebnanie plenarne odbędzie się w niedzielę, 27 bm. w Sokolni. Początek o godz. 14.30.

KOŁO WILDA

Zebnanie plenarne odbędzie się w wtorek, 29 bm. w sali p. Zawadki, ul. Górna Wilda 75. Początek o godz. 20.

KOŁO GÓRCZYN

Zebnanie plenarne odbędzie się w środę, 30 bm. w sali kina „Polonja“. Początek o godz. 20.

KOŁO ŚW. MICHALA

Zebnanie plenarne odbędzie się w piątek, 2 października w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65. Początek o godz. 20.

KOŁO OSIEDLE

Zebnanie plenarne odbędzie się w piątek, 2 października w lokalu, przy ul. Czerniejewskiej 27. Początek o godzinie 20.

KOŁO JEZYCE

Kurs kandydatów odbędzie się z początkiem października br. — Zapisy przyjmuje się codziennie od godz. 17 do 20 w lokalu Stron. Narodowego św. Marcin 65 i ptr. prawo.

Hemoroidy
są przyczyną złego samopoczucia i t. p. Należy bezwzględnie usunąć te dokuczliwe cierpienia. Przy hemoroidach stosuje się

Anusol
Goedecke

DO NABYCIA W APTEKACH
12czopków z 5. - 6czopków z 3.

Tg 1500

FELJETON KULTURALNY

„Wyższość nordycka“ i jej grecki przykład...

Napisał dr. Karol Stojanowski, docent Uniwersytetu Poznańskiego

Wznowiony dawny spór — Pochodzenie i geografia — Dawni Grecy byli nordykami, a podbili nie-nordyków — Czy dla tego się obniżyli? — A Czesi i Polabianie? — Ci byli taksamo nordykami — A przecież... — Grecy wchłonęli wyższe kultury obce — Słowianie sąsiedowali z niższymi — Najglówniejszy czynnik cywilizacji — Kraje wojenne i kraje pokojowe — Wolyń i Wielkopolska.

K ZIĘKI hitleryzmowi jest na porządku dziennym dyskusja nad „rasizmem“ wogóle, a nad „nordyzmem“ w szczególności. — Toczy się nieustannie, a starcia są coraz bardziej zapalczywe. Nie jest to wszakże „premiera“ — mówiąc językiem teatralnym — ale raczej „wznowienie“. Dawno już, kiedy teoria Gobineau o większych uzdolnościach cywilizacyjnych rasy nordycznej zaczęła się w świetle naszej cywilizacji uświadamiać, powstała przeciw niej ostra reakcja. Przeciwnicy tej teorii wysuwali przede wszystkim wpływ i działanie warunków przyrodzonych terytorjum geograficznego na powstawanie wielkich cywilizacji. Wysuwanie tego argumentu przewidywał już sam Gobineau, gdyż poświęcił tej sprawie specjalny rozdział pod tytułem „Postęp albo zastój ludów nie zależy od miejsc, które one zamieszkuje“. Niestety dyskusja tak prowadzona namiętnie i fragmentarycznie, ani nie została zakończona, ani też uwieńczona jakimś pozytywnym skutkiem.

Nie ulega wątpliwości, że nietylko czynnik rasowy oddziałuje na zjawiska cywilizacyjne i kulturalne, ale też dobre lub złe położenie geograficzne ludów, tworzących cywilizacje. Spór ten między zwolennikami rasizmu a zwolennikami geografizmu mogłyby rozstrzygnąć jedynie dane, dotyczące składu rasowego ludów, tworzących wielkie cywilizacje, ściślej mówiąc dokładne historie rasowe poszczególnych grup cywilizacyjnych. Dopiero jeśli się będzie miało te historie rasowe, będzie można w przybliżeniu mówić o tem, co w dziedzinie cywilizacyjnej zawdzięczamy rasie, a co położeniu geograficznemu albo innemu czynnikowi.

Dla przykładu weźmy pod uwagę zagadnienie rozwoju cywilizacyjnego starożytnych Greków. Antropologowie społeczno-polityczni, będący pod urokiem Gobineau, postępują się bardzo chętnie tym przykładem. Wychodzą oni z założenia, że Grecy byli początkowo, jeszcze jako barbarzyńcy, ludem pod względem rasowym nordycznym. Podbili oni w Grecji, na wyspach i w Azji Mniejszej ludy przedgreckie, rasowo armenoidalne. W konsekwencji tego podboju nastąpiło oczywiście zmieszanie się z podbitymi ludami. Teoretycy rasowi ze szkoły Gobineau wierzą, że Grecy swój rozwój cywilizacyjny zawdzięczają swej przynależności do rasy nordycznej, a późniejszy upadek — wschłonięciu autochtonów armenoidalnych.

Istotnie też, jeśli bada się sprawę powierzchownie, to możnaby się zgodzić na ten wniosek. Jak to wykazały wyniki badań R. Jendyka, Grecy byli narodem pod względem rasowym nordycznym. Mieli oni skład rasowy zupełnie podobny do niektórych wczesno-historycznych ludów słowiańskich, jak np. Czesi i Polabianie. Rzeczywiście też podbili Grecy ludy armenoidalne w zakresie składu rasowego, oraz, jak to widzimy po greckiej ludności w Azji Mniejszej, wchłonęli część tej podbitej ludności, co zawsze w takich wypadkach jest nieuchronne. Jednakże Grecy swojej wysokiej cywilizacji nie zawdzięczają składowi rasowemu ani też temu, że byli ludem nordycznym. Jeżeli, według wspomnianego zestawienia, Achajowie byli nordykami w 44,8 procentach, a Jończycy ateńscy w 40,8, to Czesi z VIII do XII wieku mieli elementu nordyckiego 46,3 procent, zatem więcej, Polabianie zaś z VI do XI wieku osiągnęli 40 procent. Gdyby więc sama nordyckość wystarczała, to przecież powinni byli Czesi i Polabianie dojść do poziomu cywilizacji greckiej, — gdyż używanie języka słowiańskiego nie odbiera zdolności cywilizacyjnych! Wiemy jednak, że to się nie stało.

Otóż nie ulega wątpliwości, że Grekom pomogło ich dobre położenie geograficzne, znajdujące się na zetknięciu się trzech wielkich kontynentów. Na skutek tego ulegali oni różnorodnym wpływom kulturalnym, które następnie przystosowywali i przerabiali.

Nietylko jednak ten moment geograficznego położenia zadecydował o greckim profilu cywilizacyjnym. Najważniejszym momentem był fakt, że Grecy podbili ludy wysoko cywilizowane i zasymilowali się kulturalnie do nich. Te zawrotne szczyty mogli Grecy osiągnąć tylko dzięki temu, że czerpali ze skarbcza kultur przedgreckich. Ten sam zresztą proces widzimy później u Rzymian, których cywilizacyjnymi nauczycielami byli w pewnym stopniu Grecy. Tymczasem barbarzyńscy Słowianie nie mieli po prostu tego szczęścia, aby zetknąć się z ludami wyżej od siebie cywilizowanymi. Jeszcze jako tako powiodło się Czechom, którzy zetknęli się z wyższą cywilizacją celtycką, jeżeli nie bezpośrednio, to przynajmniej w przeróbce germańskiej. Natomiast Polabianie spotkali się w swej ekspansji z Germanami, którzy cywilizacyjnie byli od Polabian niższymi, albo najwyżej rów-

nymi. Te to kontakty ludów o jednakowym składzie rasowym z ludami różnych poziomów cywilizacyjnych dały nam tak odrębne zjawiska cywilizacyjne, jak Greków, Czechów i Polabian.

Natrafiliśmy zatem na trzeci poza przyrodniczy czynnik cywilizacyjny. Czynnikiem ten, zupełnie swoisty, tkwi w swoistych prawach rozwoju i powstawania cywilizacji. Najglówniejszym bodaj momentem tego rozwoju jest ilość i jakość pracy wykonanej przez pokolenia, a zmagazynowanej w dobrach kulturalnych zarówno natury materialnej jak też pozamaterialnej. Dóbr tych używa lud czy też naród, który je wytworzył, ale tylko do czasu utrzymania swej niezależności politycznej. Gdy zaś czasami wielki, cywilizowany naród zostaje podbity, wówczas z reguły narzuca swą cywilizację podbójcy.

Takimi podbójcami byli Grecy. Należałoby się tylko zastanowić, czy przyczyną cywilizowanego upadku Greków nie był inny moment związany z rasą, a mianowicie fakt, że cywilizacja grecka, stworzona właściwie przez ludy przedgreckie, była stworzona na miarę człowieka armenoidalnego a nie nordycznego. Z możliwością taką należałoby się w pewnym stopniu liczyć, jeżeli się uwzględni psychiczne różnicowanie ras. Mając bowiem to różnicowanie na uwadze, możnaby po rozpatrzeniu przykładu

greckiego wysunąć twierdzenie, że skład rasowy nie wpływa na poziom cywilizacyjny narodu, przypuszczalnie jednak powoduje on pewne różnice w zakresie, kierunku i jakości cywilizacji. Niestety nie mamy narazie żadnych danych, aby zagadnienie to rozwiązać. Być może, że pewien pogląd na tę sprawę ustalą wyniki badań antropologiczno-psychologicznych. W każdym razie należy być przy formowaniu wszelkich sądów ogólnych, dotyczących omawianego zagadnienia, bardzo ostrożnym. Należy wyczerpać zawsze wszelkie zastrzeżenia.

Ważnym w tych wszystkich sprawach jest np. moment wojen. Inaczej przecież trzeba traktować dzielnice czy kraje, które zażywały spokoju, a inaczej te terytoria jak np. nasze kresy wschodnie, które często są terytoriami wojen. Jeśli zaś mowa o naszych kresach, to dostarczają one także dowodu na to, że rasa nie jest czynnikiem jedynie decydującym o rozwoju cywilizacyjnym. Przecież Wolyń jest krajem tak samo nordycznym jak Wielkopolska. A jednak jakże inny poziom cywilizacyjny obu dzielnic! O poziomie tym zadecydowało wszakże bardzo dużo czynników politycznych, geograficznych, gospodarczych i historycznych. Inna sprawa, że nie jest obojętnym fakt wspólnego podłoża rasowego obu dzielnic. Nordyczny element na Wolyń uławił zapewne północno-polską i zachodniopolską penetrację kulturalną, jako że istnieje podobieństwo psychiczne obu dzielnic.

K. Stojanowski

Poznań.

Pokłosie naszego jubileuszu

Poniżej zamieszczamy treść dalszych depeš i listów, jakie otrzymaliśmy z okazji 30-lecia „Kurjera Poznańskiego“:

Spełniamy jeden z najmilszych obowiązków, zasyłając z obczyzny serdeczne i najszczerze życzenia dla Szanownej Redakcji największego i najpoważniejszego pisma „Kurjera Poznańskiego“, z okazji jego 30-lecia. Wytrwała praca narodowa z czasów niewoli, walka o polskość na ziemiach zachodnich, nieustępliwe stanowisko w obronie ducha narodowego, jest przykładem dla wszystkich pracowników na niwie dziennikarskiej polskiej. A gdy nasza Ojczyzna powstała do samodzielnego bytu, „Kurjer Poznański“ kroczy na czele w walce o Polskę narodową, o Polskę dla Polaków.

Nikt lepiej właśnie nie zdołał odczuć ważności tej walki, jak właśnie wychodźcy polscy, zmuszeni do tułaczki za chlebem po obczyźnie, podczas gdy na ich pradziadowskiej ziemi panoszą się obcoplemieńcy.

W tej walce o polskość Polski Szcześć Wam Boże zaci pracownicy i koledzy po piórze.

Narodowo czujące i myślące masy wychodźstwa polskiego łączą się z nami w tych życzeniach dla bratniego organu „Kurjera Poznańskiego“.

Zasyłamy Wam serdeczne pozdrowienia z obczyzny i wyrazy głębokiego szacunku

(—) Dr. S. Nawrocki,
„Wiarus Polski“.

Lille, Rue de Chateau.

Z okazji 30-stej rocznicy założenia „Kurjera Poznańskiego“ przesyłam jako 30-letni stały i wierny prenumerator moje gorące i najserdeczniejsze ży-

czenia. Życzę, by Bóg Najwyższy za ofiarą i mozolną pracą, poniesioną dla dobra Kościoła i Narodu wynagrodził Wydawnictwu i jego zosłużonym sternikom bogosławieństwem i pomyślnością w rozwoju.

Od samego założenia bez przerwy jestem abonentem „Kurjera Poznańskiego“, najpierw w Berlinie, a następnie dotąd w Lubawie.

Pamiętam żywo jeszcze, kiedy omawiano w Berlinie przy Linienstr. na zebraniu akademickim kwestję założenia „Kurjera“ i jaką to wyteżoną akcją propagandową prowadzono celem zwerbowania abonentów. „Kurjer Poznański“ był na obczyźnie dla twardej Polaków przewodnikiem, dla słabych nauczycielem, a dla internowanych w czasie wojny — przyjacielem i łącznikiem z Polonią.

Z poważaniem

(—) Leon Szulc, Lubawa (Pomorze).

Z okazji 30-lecia przesyłam WPanom serdeczne życzenia dalszego jak najpomyślniejszego rozwoju!

(—) Stefan Banaszkiewicz, Leszno
„Papier“ Artykuły piśmienne

Z okazji 30-lecia „Kurjera Poznańskiego“ przesyłam najserdeczniejsze życzenia dalszego pomyślnego rozwoju i powiększenia nakładu.

Z poważaniem

Chemiczna Fabryka „Hermes“, Poznań
(—) Stanisław Filipowski.

Z okazji 30-letniej pracy „Kurjera Poznańskiego“ dla dobra Kościoła i Państwa dalszych owocnych i pomyślnych wysiłków życzę

(—) Stefan Dytkiewicz.

Swarzędz.

Dewaluacja franka francuskiego

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)

Stanów Zjedn. i W. Brytanji, pragnie odwołać się do współpracy innych narodów dla urzeczywistnienia polityki, której podstawy zostały sformułowane w niniejszej deklaracji. Liczy on, że żadne państwo nie będzie się starało uzyskać nadmiernych korzyści z transakcji wymiennych, przeciwstawiając się przez to wysiłkom, jakie zamierzają podjąć dla przywrócenia bardziej ustabilizowanych stosunków gospodarczych rządu Stanów Zjedn. Ameryki, W. Brytanji i Francji.

Przyjmując do wiadomości to oświadczenie, rada ministrów zaapro-

bowwała brzmienie projektu ustawy monetarnej, której głównym celem jest przystosowanie kursu franka do obecnego położenia gospodarczego. Na podstawie tej ustawy nowa wartość złota, zawartego w jednym franku, winna się wyrażać liczbą pomiędzy 49 a 43 miligramów złota 900 próby. Jak przewidują, do chwili nowego rozporządzenia fundusz stabilizacji waluty w wysokości 10 miliardów franków zapewnić będzie regularny stosunek pomiędzy frankiem a dewizami zagranicznymi, utrzymując parytet franka w stosunku do złota w granicach powyżej określonych.

W oczekiwaniu na uchwalenie przez parlament tego projektu ustawy, Bank Francji wydaje odpowiednie zarządzenia dla przeciwstawienia się manewrom spekulacyjnym. Na rynku walutowym transakcje w frankach będą ściśle kontrolowane. Giędy pieniężne i towarowe w całej Francji będą zamknięte przez okres kilku dni.

Oświadczenie W. Brytanji

London. (PAT) Dziś nad ranem rząd brytyjski ogłosił oświadczenie, oznajmiające, iż pomiędzy W. Brytanią, Stanami Zjedn. i Francją zawarto porozumienie monetarne, na zasadzie którego W. Brytania i Stany Zjedn. nie podejmą żadnej akcji represyjnej w stosunku do Francji, która w całkowitem porozumieniu z wymienionymi rządami podejmuje przystosowanie swej waluty do walut angielskiej i amerykańskiej przez zdewaluowanie franka. Wszystkie trzy rządy użyją posiadane do dyspozycji zasoby pieniężne dla uniknięcia jakichkolwiek wstrząsów w równowadze monetarnej, jakie mogłyby wynikać w procesie przeprowadzania tej dewaluacji.

Dotychczasowa wartość złota w franku, wyrażająca się liczbą 65,5 miligramów, ulegnie zmianie. Nowa wartość złota zawartego w jednym franku będzie wyrażać się liczbą pomiędzy 49 a 43 miligramów złota. W stosunku do dolara, funt szterling ma być utrzymany na swoim dawnym poziomie przed zejściem funta szterlinga ze złotego parytetu, to znaczy 4,86 dolara za funt szterling.

Oświadczenie rządu brytyjskiego podkreśla również, że natychmiast podjęta zostanie przez wszystkie trzy rządy akcja celem usunięcia obecnego systemu kontyngentów i kontroli dewizowej i doprowadzenia do całkowitej wszechświatowej równowagi gospodarczej oraz stabilizacji.

Opinia min. Morgentau

Waszyngton. (PAT) Donoszą, że amerykański min. skarbu Morgentau oświadczył na temat dewaluacji franka:

„To posunięcie będzie według mojej opinii punktem zwrotnym dla powszechnego pokoju na całym świecie. Stabilizacja walut światowych stanowi podstawę, którą trzeba położyć, zanim będziemy mogli przystąpić do budowy trwałego pokoju i prawdziwej pomyślności gospodarczej.“

Zatwierdzony wyrok śmierci

Warszawa (Tel. wł.) Sąd apelacyjny zatwierdził wyrok śmierci na Brzoska, który wytruł całą rodzinę, by wejść w posiadanie jej majątku.

KONSTANTY DOBRZYŃSKI - ŁÓDŹ

ALKAZAR

Historja się powtarza.

Pochodnie wieków w wichrze dziejów gasną,
a wiecznie młoda Nike o natchnionej twarzy
deklamuje z patosem komedję nieboską...
I wiecznie jest nieboskłon
za ciasny.

Brzuch świata czka burgundem krwi, której się opił.
A jednak czyje wargi, czyje święte wargi
wśród białych pocałunków grążyły w letargu
skronie
obrońców Termopil?

Czyje dłonie,
gdy pięty w rytmie walki wykrzesaly tan
i gdy w tęcze nad głową runęli najpierwsi,
przyginały do piersi
kwitnące róże purpurowych ran?

Słów krwią w niebie pisanych najtrudniej się uczyć
i objawiać je światu jak dziesięć przykazań...
I pięści trzeba twardych, pazurów i kłów!

Słuchajcie!
To znów
huczy
Alkazar!

Smarkacze,
o wargach krytych brzoskwiniowym puszkciem,
marzący o serduszkach
panienek z pensyj, tańczących herbat...
w szczyby
nieb splugawionych piorunem wam błysnąć?
Heksametrami krwi epos ukazać?
Oburącz rozkołysać i światu w pysk cisnąć
Alkazar??

Europa zamilkła zdziwiona...
Nocą tylko wciąż wyją lśniące druty anten...
Moskwa... Paryż... Warszawa... Lizbona...
rośnie... rośnie... wibruje przeraźliwy fantom...
jedno słowo jak powiew zbawienia...
jedno słowo się czai do skoku — mór klęski...
oszalały niem wszystkie spojrzenia...
w wszystkie mózgi się wżera zaraza!

— Alkazar??

— Zwycięski!!!

Z ostatniego już konia rozdzielono skórę,
ranek salwą baterij wybuchnął nad głową.
Do broni

Kontratakami!

Za mury! Za mury!

Na bagnety! Za wyłom!

— Gotowe?

— Gotowe!

W płasy... w płasy ze śmiercią — białą tanecznica...
w barykady historii... mroźny wicher eposu!
w wieczność... w wieczność co szkli się w rozwartych żrenicach!

Europa zamarła... zastygła bez głosu...

Coraz bardziej dłoń parzą mauzery dymiące
Coraz ciaśniej krtań dławia upiornie miesiące...
„Poddajcie się!”

Tłum groźny skowyczy wichurą.

„Poddajcie się!”

Rzygają wściekle paszcze armat

„Poddajcie się! Poddajcie! Giniecie za darmo!”

I znów raną rozdartą zaświeciły mury
i znów słońce — pantera przywarłszy do głązów
krew ciekącą zlizuje... krwią gęstą się tuczy...

Alkazar
huczy.

Przerażenie zawisło pod chmurnych nieb stropem...
i trwoga, trwoga w febrze kłapie kłami, dzwoni...
W czyje dłonie wgryźć zęby, żeby nie oszaleć?...

Nocami
w skale
Kują podkopy...

Łont...
dynamit się skrada, czai się i pręży...
Linją ognia i dymu rozkwitnie wieczorem...
Na murach Alkazaru pełnią straż upiory!
Alkazar się nie podda!!
Alkazar zwycięży!!

Grom!
Huragany! Błysk! Ogień! Wichura!
Mury
wałą się w gruz!...

Jeszcze jeden krzyk ostry nieśmiertelnych ust!
Jeszcze jeden kontratak!

Piorun zryw!
Szaleństwo!

O kamienie!
O cegły!
O zręby!
Na bagnety!
Na pięści!
Na zęby!

Z wycięstw o!!

Kto z wściekłością o skały pieniać się łbem tłucze?
Kto wypisał na niebie krwią dziesięć przykazań?
Jakich użyć wyrazów najbardziej szalonych?

Jeszcze jednym ostatnim bastionem
huczy
Alkazar.

Europo grzebiąca we własnych jelitach!
Europo stoczona wrzodami i smrodem!
Europo!

To świta!!

To jest słońce jarzące u wschodu!
To się nowa historia młodzieńczą krwią płucze.
Nierządniczo! Wlokąca swe cielsko na bazar, —
to są twarde na gardle twem stopy!

Europo!
to
huczy
Alkazar!!

Manifestacja Słowaków w Piszczanach

Bratysława. (PAT) W wielkiej manifestacji Słowackiego Stronnictwa Ludowego w Piszczanach wzięło udział około 30.000 ludzi.

Na zebraniu manifestacyjnym ks. Hlinka uzasadniał stanowisko stronnictwa w stosunku do rządu, oświadczając m. in.:

— „Państwo czeskosłowackie wtedy dopiero stanie na pewnych podstawach, kiedy rząd przyzna Słowakom wszystko to, czego domagali się już w roku 1848 i 1861 przez usta Stura, Hurbana i Hodży, t. j. własnego sejmku, własnych sądów i własnego szkolnictwa. To jest minimum. Do czasu uznania przez rząd Słowaków za odrębny naród i oddania im władzy na terenie Słowacji przez utworzenie ministerstwa dla Słowacji, naród słowacki nie może zająć wobec niego pozytywnego stanowiska.”

Posel Sidor wystąpił z ostrą krytyką czeskosłowackiej polityki zagranicznej, potępiając w szczególności sojusz ze Związkiem Sowieckim.

— „Bolszewicy — mówił pos. Sidor — wykorzystują ten sojusz dla agitacji komunistycznej i propagandy hasel wywrotowych. Nie leży w interesie

Czechosłowacji ułatwienie bolszewikom inwazji do Europy i narażenie się na zarzuty, że znajduje się ona w obozie bolszewickim.

„Korzyści z umowy o wzajemnej pomocy są dla Czechosłowacji bardzo problematyczne, gdyż w razie, gdyby armia sowiecka wkroczyła do Słowa-

cji, jest pewne, że nie byłaby ona skłonna do powrotu na własne terytorja.

„Rząd czeskosłowacki winien dążyć do zawarcia korzystnych porozumień z państwami sąsiednimi, a w szczególności z Polską. Przez sojusz z Polską państwo czeskosłowackie najskuteczniej zapewniłoby sobie całość swych granic i zachowanie niepodległości.”

Bratysława. (PAT) Na zjeździe uchwalona została rezolucja, od-

czytana przez ks. Hlinkę, jako „manifest narodu słowackiego”. W rezolucji tej czytamy:

— „Nie odchylimy się od chrześcijańskich podstaw kultury i od naszych tradycji narodowych. Dlatego odrzucamy w naszej polityce wewnętrznej i zagranicznej kierunki, które przynoszą z sobą rozstrój społeczeństw i zanik kultury europejskiej.

„W szczególności potępiamy współpracę z międzynarodowym przedstawicielem ideologii materialistycznej i siewcą rozkładowych hasel. Przystępujemy do frontu antykomunistycznego po stronie narodów, kierujących się zasadami chrześcijańskimi.

„Za te podstawowe zasady naszego programu nie przestaniemy walczyć aż do ich zupełnego uskutecznienia.”

Bratysława. (PAT) W zjeździe stronnictwa ks. Hlinki w Piszczanach wzięło udział jako gość były prefekt policji paryskiej dep. Jean Chiappe, który w sekcji politycznej zjazdu zabrał głos, zapewniając Słowaków o sympatjach, jakie żywi dla nich naród francuski, oraz stwierdzając, że obydwa narody łączą głębokie uczucia religijne i narodowe, jak również negatywne stanowisko wobec bolszewizmu, z którym należy prowadzić bezwzględna walkę wszędzie.

DO DZISIAJ ZEBRALIŚMY 75 679,72 ZŁOTYCH

Składki na eskadrę „Chrobry”

Jerzy Lidmanowski	1,—	Konrad Kamiński, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 18	10,—
Karge	1,—	Personel i pracownicy firmy Bacon Export, Grodzisk, z okazji 5-lecia filii	50,—
Juljan Grabowski	2,—	„Przyjaciel Szkoły”, dwutygodnik Nauczycielstwa Polskiego, Leonard Borkowski, Poznań, ulica Wielka 18	5,—
Aniela Koehlerówna	2,—	Młyny Łabiszyńskie, Łabiszyn n. Not. Józef Kluza, Dąbrowa Górnicza, (ul. Sobieskiego 7)	2,64
Bank Pożyczkowy Spółdzielczy Spółdz. z nieogr. odpow. w Go-styniu	100,—	Franciszka Żuralska, Wonna, nieprzyjęta zapomoga. pośmiertna po mężu ś. p. Zbigniewie Żuralskim, abonencie „Pomorzania”	27,—
Ks. Kaczorowski, Poznań	5,—		
Wacław i Kazimiera Szulczyński	5,—		
Komitet Rodzielski przy b. Sem. Naucz. Męsk., Franciszka Ratajczaka 30	50,—		
Towarzystwo Przemysłowców Poznania-Wilda, w związku z referatem mgr. J. Wyganowskiego	5,—		
Pracownicy S. A. „Goplana”, fabryka czekolady w Poznaniu	150,—		

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wrzesień

27

Niedziela

Ważne numery telefonów:

Pogotowia rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Posłańcy: 15-60 i 28-36
Taksówki: Postój przy ulicy Granwaldzkiej 77-72, przy Ryńku Jez. 77-08, przy ul. Marsz. Focha (naroz. Niegołęwskich) 77-82, Pl. Świętokrzyski 49-80, przy ul. Zielonej (nar. Strzeleckiej) 50-55, Rynek Wsiedlecki: 66-35, W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-57.

Poczt. biuro zleceń: 49-27. Dokładny czas: 55-66.

Stan wody: + 0.09 mtr.

Temp. wody: + 16 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. pod Eskulapem, pl. Wolności 13; Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75; Apt. przy ul. Sapieżyńskim 1; Apt. na Chwałiszewie 76. Jeżyce: Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12. Łazarz: Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47. Wilda: Apt. pod Koroną, Górna Wilda 61. Dębiec: Apt. przy ul. Dębickiej 6. Sołacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIĘSTY POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 26 września 1926 r.

Odbył się obchód pożegnalny ku czci ks. biskupa Łukomskiego. — W Teatrze Polskim odbyła się uroczysta akademja ku czci śp. Jana Kasprzowicza; odczyt wygłosił prof. dr. Tadeusz Grabowski. — W sali kina „Opollo” odbył się uroczysty poranek ku uczczeniu pamięci zmarłego artysty filmowego Rudolfa Valentino. — Odbił się pięciobój o mistrzostwo Polski; rekord polski zdobył Cejzik (3.305,99 pkt.).

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Przeciwważowy kurs dla lekarzy.** Zarząd Okręgu Wielkopolskiego P. C. K. w Poznaniu, komunikuje, że w dniu 12 października rb. o godz. 9-tej w świetlicy P. C. K. przy ul. Fr. Ratajczaka nr. 16, rozpocznie się kurs ratownictwa i obrony przeciwważowej dla lekarzy, który zakończony zostanie egzaminem w dniu 18 października rb. Zgłoszenia prosimy kierować do biura P. C. K. w Poznaniu, Wały Zygmunta Augusta nr. 2, m. 5.
— * **Państw. Roczna Szkoła Przyp. w Gospodarstwie Rodzinnem.** Pokaz gospodarczy dn. 29 bm. odbędzie w gmachu Państw. Szkoły Handl. i Przemysł. Żeńsk., ul. Marsz. Focha 2 o godz. 17 do 19. Pokaz w dn. 29 bm. — marynaty.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Jutro wyścig baloników o nagrody.** Konkurs baloników o nagrody — miniatury Gordon-Bennett — start baloników w ilości około 7000 — nastąpi jutro z placu Wolności, Rynku Jeżyckiego, Parku Wilsona, Wildy i Staroleki już o godz. 10. Baloniki ofiarowały następujące firmy: Barcikowski, Bracia Dawidowscy, Kałamański, Komunalna Kasa Oszczędności m. Poznania, Kręglewski, „Leo”, „Pebeco”, W. i S. Schubert, Za-

Nieuleczalnie chora prosi o detektor

Swego czasu odwoływaliśmy się do ofiarności naszych Czytelników, prosząc o zaopiniowanie dla nieuleczalnie chorego niepotrzebnego aparatu detektorowego. Apel nasz nie pozostał wówczas bez echa.

Dzisiaj ponownie zwracamy się z prośbą o radjoodbiornik kryształkowy dla nieuleczalnie chorej na gruźlicę płuc i kości, młodej dziewczyny, mieszkanki domu starców przy ul. Mostowej.

Z uwagi na to, że obecnie jest dość łatwo o taki aparat, ze względu, że wielu radjoabonentów przechodzi na aparaty lampowe, sądzimy, że i tym razem prośba nasza spotka się z realnym oddźwiękiem.

Należy nadmienić, że nieszczęśliwa poleca gorąco ks. kapelan Dals.

Dziewczyna, w której imieniu apelujemy do łotosiwych serc, jest w stanie godnym pożałowania. Gruźlica kości spowodowała, że amputowano jej lewą rękę, podczas gdy prawa jest częściowo w stanie niedowładnym, co uniemożliwia chorej jakąkolwiek pracę. Nieuleczalność choroby, częste przebywanie w szpitalach, brak rodziców i niemożność oddawania się jakiegokolwiek pracy wpływa bardzo ujemnie na stan psychiczny chorej, dlatego też korzystanie z radja przyniosłoby jej znaczną ulgę w cierpieniach.

Kto zatem chciałby zaopiniować detektor, proszony jest o złożenie go w administracji naszego pisma (św. Marcin 70), my zaś przekazemy go do właściwych rąk.

Na Sołaczu znów odkopano dwa groby

Pani dr. Karpińskiej pomaga młodzież gimnazjalna

Podczas trwających wczoraj na Sołacz przy ul. Góralskiej 7 prac wykopaliskowych odkopano dwa dalsze groby szkieletowe dość dobrze zachowane i oddzielną czaszkę. Niestety, wskutek nieuwagi jakiegoś przygodnego widza, który stanął niebacznie na grobie, jedna czaszka uległa poważnemu uszkodzeniu. Przy szkielecie kobiecym znaleziono szklany paciorek i rodzaj wisiora miedzianego, przy oddzielnej czaszce nożyk żelazny.

Jako charakterystyczne należy podkreślić, że przy każdym ze szkieletów znalazły się kawałki węgla drzewnego, co wskazywałoby na jakąś ofiarę, spełnioną przy zmarłych. Szkielety zostały sfotografowane, poczem uległy rozebraniu. Praca nad rozbiórką każdego z nich trwała przeszło pół godziny, bowiem czynność tego rodzaju wykonywa się bardzo ostrożnie, aby czasem czego nie uszkodzić. Oprócz tego każdą grudkę ziemi, w której leżał szkielet, bada się starannie, czy nie zawiera ona jakichś cząstek kości, bądź też przedmiotów przynależnych do nieboszczyka.

Dalsze badania będą jeszcze czynione, nie jest bowiem wykluczone, że dadzą one jeszcze pomyślniejszy wynik.

Warto zaznaczyć, że wykopaliska wzbudziły duże zainteresowanie na Sołacz. Pracom wykopaliskowym stale przygląda się gromadka ciekawych.

Jest wśród nich kilku uczniów gimnazjum, młodych entuzjastów prehistorji, którzy z zapałem pomagają p. dr. Karpińskiej w jej pracy. (sk)

Grób szkieletowy, odkopany wczoraj na Sołacz.

Dzisiaj kupon ulgowy do Cyrku Staniewskich

strona 15 z 518/1

kład Ubezpieczeń Wzajemnych z Poznania i Makowski z Kruszwicy.

Wyznaczonych jest 10 nagród w wysokości od 5 do 25 zł i 50 nagród pocieszenia.

— **Obrady działkowców na Sołacz.** W tych dniach odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków Towarzystwa Ogródków Działkowych im. ks. arcybiskupa Leona Przyłuskiego na Sołacz. W toku zebrania, któremu przewodniczył ks. proboszcz Lewandowski, przyjęto sprawozdanie zarządu za rok 1935-36 i udzielono zarządowi jednomyślnie pokwitowania. Ponadto przyjęto preliminarz budżetowy na rok 1936-37, zamykający się obustronnie sumą 1.894,75 zł. Po rezygnacji długoletniego prezesa p. Kurniaka, wybrano nowy zarząd, w którego skład weszli pp.: Stefan Szczerkowski jako prezes, Bronisław Bajerlein jako sekretarz, Władysław Zyznarski jako skarbnik i Goroński (gospodarz), oraz pp. Zierold i Garniec jako lawnicy. Do komisji rewizyjnej wybrano

pp.: Cerba, Zieleśkiewicza i Trzybińskiego. Jako arbitra p. J. Zblewskiego. (kl)

— **Czy pani zna osobiście pana Juliusza Słowackiego?** Jeden z naszych czytelników przesyła nam następujące spostrzeżenia i ręczy za ich autentyczność:

„Są jeszcze dziwy, o których nie tylko filozofom, ale nawet poetom się nie śniło. Oto miłe towarzystwo trojga osób, zwabione bujną zielenią drzew, gładkimi zwierciadłem wody i inskrybowaną powierzchnią ławek parku Marcinkowskiego, stanęło przed hermą Juliusza Słowackiego. Nic w tem nie byłoby groźnego, lecz na nieszczęście w owym towarzystwie była jedna osoba (płci męskiej) prawdopodobnie z poza Poznania, albo, co pewniejsze, wogóle z poza kultury polskiej, bo, wskazując na pomnik, zapytała: „Kto to jest, ten Juliusz Słowacki?” Oczywiście uroczą przewodnicząca nie kazała czekać na odpowiedź i z tonem wyższości w głosie (pewnie z powodu swej wiedzy) objawiła: „Tak, to jest Juliusz Słowacki,

Słońca: wschód 5.46, zachód 17.41
Długość dnia 11 godzin 55 minut
Księżyc: wschód 15.21, zachód 1.02
Faza: 3 dzień przed pełnią.

KRONIKA TOWARZYSKI

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę nowo-odrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. Ng 15 211

Przypominamy, że w sobotę, dnia 26. bm. o godz. 21 odbędzie się na sali „Belwederu”, ul. M. Focha zabawa taneczna. Do tańców przystąpią 2 doborowe orkiestry. Wstęp za okazaniem legit. L. O. P. P. 1.00 zł, dla nieczłonków 1.50 zł. Strój wizytowy. **Dochođ zabawy przeznaczony na kupno samolotu szkolnego.** Piękny cel, niech będzie zachętą do przybycia na zabawę.

zg 514/15

Towarzystwo artystyczno-literackie „Pegaz” urządza **co niedzielę i czwartek** o godz. 17.00 na sali Domu Rzemieślniczego „Five”, urozmaicony piosenką, żywem słowem i satyrą w wykonaniu wyborowych sił pod batutą Lew Herwida z udziałem doskonałej orkiestry „Argentina jazz i chóru Herwida. 20% dochođu na samolot „Chrobry”.

zg 522

założyciel tego parku“ (autentyczne!). — Ale po chwili dodała, usprawiedliwiając się: „Nie znam go osobiście, tylko z widzenia, ale jest zupełnie podobny”. Odechnąłem z pewną ulgą i pociechą, że Słowacki, usłyszawszy może z grobu te słowa, jest nadal do tego posagu podobny i że miał szczęście nie być osobistym znajomym obserwowanego przezemnie towarzystwa.

— * **Nowa szkoła muzyczna na Wildzie.** Dzielnica Wilda oddawna odczuwa brak zakładu muzycznego, któryby zapewnił należyte korzyści dla wszystkich chętnych kształcenia w tak pięknej sztuce, jaką jest muzyka. Mniej środki materialne, lecz ograniczony czas, jakim dziś młodzież dysponuje, uniemożliwia większości młodzieży kształcenia w zakładach muzycznych, położonych w centrum. Zrozumiała to dyrekcja Szkoły Muzycznej im. Fr. Szopena w Poznaniu i w celu dania możliwości kształcenia się młodzieży z Wildy i przyległej dzielnicy Dębca otwiera z dniem 1 października rb. oddział szkoły muzycznej przy ul. Traugutta 23 m. 14 i przyjmuje tam zgłoszenia uczniów początkujących i zaawansowanych na wszystkie kursy instrumentalne. Szczegóły w ogłoszeniu niniejszego wydania. (p)

Zwracamy naszym czytelnikom uwagę na ogłoszenie magazynu obuwia „Leo”. Znane z solidności przedsiębiorstwo zaopatrzone jest w wielki wybór obuwia dla młodzieży szkolnej. Stosownie do obecnie ciężkich czasów, pomimo wyższości surowca, zostały ceny wydatnie obniżone. Pierwszorzędna jakość obuwia „Leo” jest powszechnie znana i dlatego firma ta jest godna poparcia. zg 527

„DOŻYŃKI” NA OGRÓDKACH DZIECIĘCYCH „WARTY”

Przez miesiące letnie, od maja aż do tej pory, rojno było i gwarno na ogródkach dziecięcych „Warty” przy ul. Dąbrowskiego w pobliżu ul. Botanicznej. Około dwieście dzieci jeżyckich znalazło w ogródkach pożyteczne zajęcie, miłe zabawy w towarzystwie swych rówieśników

zdrowy, pełne zadowolenie i samopoczucie dobre.

Największą jednak radość sprawiły dzieciom „dożynki”, urządzone w piątek, na zakończenie tej pięknej pracy w ogródkach dziecięcych, wskazanej przez Anielę Tułodziecką. Dla dziatwy było to

raj szczególnie licznie się zgromadziła, sprowadzając nawet młodsze rodzeństwo, pochwaliła w serdecznych słowach przewodnicząca „Warty” p. starościna Begalowa. Podziękowała dzieciom za to, że przez lato były grzeczne, pracowite i dbały o swe ogródki. Szczególnie wrzuszają-

Na lewo dzieci wręczają wieniec p. staroścince Begalowej, na prawo pokaz gimnastyczny dziatwy

i rówieśniczce na kolobieg i sprzętach gimnastycznych, oraz schronienie podczas niepogody na werandzie piastowskiej chaty z podcieniem. Codziennie otrzymywały dzieci „Warty” smaczny i obfity podwieczorek oraz kilka kawałków cukru, a szczególną była radość, gdy dojrzywały owoce i warzywa. Każde z dzieci otrzymywało porcję truskawek, porzeczek, marchewki, czy też innych warzyw, względnie owoców. Wygląd dzieci był

prawdziwie święty. Przy śpiewie „Płon niesiemy, płon” dzieci wręczyły przewodniczącej „Warty” p. staroścince Begalowej okazały wieniec plodów ogródków dziecięcych. Potem nastąpiły różne urozmaicenia, jak „krakowiak”, odtajniony przez najmniejsze dzieci, pełne powabu i wdzięku pioski, ćwiczenia, oparte na gimnastyce harcerskiej, polonez, piramidy i deklamacje. Popisującą się pod kierunkiem p. Żurawskiej dziatwę, która wzo-

cym był moment, kiedy zgromadzona dziatwa odśpiewała „Boże coś Polskę”.

Strudzone popisami dzieci otrzymały na zakończenie obfity podwieczorek i garść cukierków od miejscowego ks. proboszcza, który przybył na tę uroczystość najmłodszych swych parafjan.

„Dożynkami” pożegnały dzieci ogródki „Warty” do przyszłego lata i opuściły je z uczuciem wdzięczności dla swych opiekunek. (kl)

Coraz większy najazd Żydów na Poznań

Z lewej strony widzimy, jak Żydzi poznajscy w swoje święto „Jom Kipur“ („Sądny dzień“) wychodzą dziś z synagogi przy ul. Stawnej. Fotografję

Jesteśmy świadkami dziwnych rzeczy, jakie się na bruku poznańskim rozgrywają. Poznań, który słynął z swojej rdzennej polskości, — Poznań, który dał innym dzielnicom wzór i hasło do odzyskania życia gospodarczego — dzisiaj staje się miastem coraz więcej zażydżonym. Są ludzie wśród nas, którzy są pełni podziwu dla patriotyzmu Polaków z innych dzielnic i zachwyceni owocami ich działalności, ale sami, jakgdyby przez palce patrzą na coraz więcej mnożące się placówki rzemieślnicze i kupieckie Żydów.

Cofnijmy się myślą chociażby o pięć lat wstecz. Żydów była niewielka liczba. Kilka rodzin mieszkało przy ul. Żydowskiej, kilka przy ul. Stawnej, Wroneckiej, Szewskiej, Kramarskiej i Wielkiej. Na ulicy Żyd był rzadko spotykany. Reszta ulic i wszystkie inne dzielnice miasta były oczyszczone od żydostwa. Dzisiaj, gdy w województwach centralnych i wogóle w całej Polsce robotnik i chłop polski wziął inicjatywę odzyskania w swoje ręce i wypiera z powodzeniem obcoziemców, Poznań okazuje jakąś dziwną bierność. Polscy mieszkańcy Poznania udzielają Żydom co najmniej biernego poparcia i przyczyniają się w ten sposób do coraz gwałtowniejszej inwazji żydowskiej.

To też Żydów jest w Poznaniu coraz większe mrowie. Przechodzą obok nas już nietylko w dzielnicy przez Żydów uprzywilejowanej, ale na głównych ulicach śródmieścia. Zaglądają do naszych mieszkań, zachowują się bezczelnie, a swoją „lojalność“ wobec Polski podkreślają przez publiczne nawet używanie języka niemieckiego. Nawet słynna żydowska kawiarnia Hirschlika przy ul. Pocztowej do ostatniej chwili miała napis „Konditorei“, dopiero na skutek notatki prasowej napis ten zniesiono.

Rozpanoszenie żydostwa w Poznaniu nie doszłoby do takich granic, gdyby nie antypatryotyczne stanowisko pewnej części naszego społeczeństwa. Są Polacy, właściciele domów, którzy mimo posiadania reflektantów na mieszkania Polaków, wynajmują je Żydom. Są jeszcze włościanie i mieszczanie, którzy kupują towar u Żyda, sądząc, że czynią to korzystnie. Są jeszcze nawet kupcy-Polacy, którzy zapotrzebowania swoje uskuteczniają w żydowskich hurtowniach rozmaitych Kronbergów, Chonów, Schwarzów i Grünwaldów (przy ulicy Wielkiej). Obserwować to można każdego dnia i o każdej porze. Aż podziw bierze, że są jeszcze ludzie, którzy bez rumieńca wstydu mają odwagę przestępować żydowskie progi.

Żydostwo, dzięki temu poparciu, jakiego doznaje ze strony części społeczeństwa polskiego, przejmując władztwo powoli, ale stale skład po składzie, mieszkanie po mieszkaniu, dom po domu. Tu i owdzie przebąkują o pertraktacjach, jakie czynią Żydzi z Polakami o nabycie więcej obdłużonych obiektów. Pomijamy tu inny fakt, że Niemcy, którzy w Rzeszy są tak bardzo wrogo usposobieni w stosunku do Żydów, tutaj lubią bratać się z żydostwem i powierzać w ich ręce nieruchomości wzajemian za żydowskie domy w Niemczech.

Żydzi przeszli dawno granice swego ghetta w Poznaniu. Usadowili się w częściach miasta dla nich dawniej niedostępnych. Niektóre mieszkania Polaków są formalnymi osadami żydowskimi z potajmnymi warsztatami

wykonano w godzinach rannych, kiedy ruch przed bóżnicą nie był jeszcze wielki.

Z prawej widok na składy żydowskie

mi krawieckimi, szewskimi, czapnikarskimi, np. u p. Łuki przy Wielkich Garbarach, w domach przy ul. Kramarskiej, Szewskiej, Dominikańskiej, Mokrej, Wroneckiej, Masztalarskiej.

Żydzi obecnie czynią wypadki na inne części miasta, usadawiając się na Chwaliszewie, na Grobli, przy ul. Ratajczaka, Różanej, Marsz. Focha, św. Marcjanie.

Niemia słów oburzenia na Polaków, którzy, w zasadzie, uznając głębokie przemiany, jakie w narodzie ostatnio nastąpiły, mają czelność, w

W domu przy ul. Wielkiej 19, w podwórzu, dokonuje się przebudowy budynku, w którym dawniej była fabryka galanterji. Budynek ten, za wiedzą właścicieli domów-Polaków, zamieniony ma być na siedzibę „Związku Żydów w Poznaniu“.

Właścicielami posesji są pp. St. Fórmanowski i dr. J. Anasiewicz, zamieszkały w Kluczewie (pow. Konin). Dom jest poza tem całkowicie zażydżony. Meldunki policyjne w zastępstwie właścicieli domów przyjmuje Żydówka Erna Kleiberger.

polskim i katolickim Poznaniu, uprawiać interesy z Żydami.

Oby fala żydostwa, jaka z innych dzielnic do nas napływa, nie przekroczyła miary. Nawołujemy do większej czujności, apelując, by każdy w swoim gronie uświadamiał o poważnym niebezpieczeństwie, jakie nam grozi ze strony możnego jeszcze w kapital i tupet żydostwa.

Pod ocenę opinii publicznej postawiamy przez nas stwierdzone najnowsze wypadki ułatwienia Żydom najazdu na Poznań.

Właściciel domu przy ul. Chwaliszewo 11, p. Wacław Chmielewski, wynajął na pierwszym piętrze trzy-pokojowe mieszkanie Żydowi-cholewarzowi Judzie Kowalskiemu. Żyd urządził sobie w mieszkaniu warsztat cholewkarski i konkuruje na całe Chwaliszewo, a nawet na Śródkę, z polskimi rzemieślnikami.

Do cztero-pokojowego mieszkania przy ul. Grobla 6, za zgodą właściciela domu inż. Kabzińskiego, urzędnika polskich kolei państwowych w Toruniu, wprowadził się Żyd domokrażca Szklarz. Mieszkanie to zajmował

przedtem kupiec Polak Hermel, który — nie mając w Poznaniu widoków na polepszenie swego bytu — wyprowadził się do Łodzi.

Przy ul. Mokrej 4, na drugim piętrze wynajął mieszkanie od właściciela p. Kokota — Żyd Skowronek, który zainstalował tam anonimową pracownię gorsetów i biustonoszy. Taka sama pracownia znajduje się przy ul. Fr. Ratajczaka narożnik Skarbowej. Właścicielką jej jest Żydówka Szajowa.

Przy Wielkich Garbarach 23 w domu p. Fliegla na pierwszym piętrze

WIELKA WYGRANA W POZNANIU
W szczęśliwej kolekturze Zygarkowskiego Poznań 27 Grudnia 12 padło dzisiaj 50.000,— zł na numer 120519, a przed paru dniami 10.000,— i mnóstwo średnich i mniejszych wygranych. Wypada przypomnieć, że w kolekturze Zygarkowskiego padło w 34-tej Loterii 100.000,— zł 20.000,— zł 10.000,— zł; w loterii 35-tej również 100.000,— zł i kilkanaście wygranych po 5.000,— zł. Widzimy zatem, że szczęście kolekturze tej stale towarzyszy i zaufanie do niej niezawodzi.
zg 525/6

CO MÓWIĄ NAZWY ULIC W POZNANIU XXXVI.

Ul. Krzysztofa Arciszewskiego

Krzysztof Arciszewski herbu Prawdziec urodził się dnia 6 grudnia 1592 r. w Rogalinie n/Wartą, powiatu śremskiego, z ojca Eljasza i matki Heleny z Zakrzewskich. Ojciec jego był dziedzicem Śmigla i pastorem miejscowego kościoła wyznania arjańskiego.

general

Krzysztof Arciszewski na infamie i banicję, opuścił kraj i przyjął służbę w wojsku holenderskiem. Tam dokształcał się sumptem Radziwiłła w nauce wojennej, zwłaszcza w inżynierji, nawigacji i sztuce artyleryjskiej, dosłużył się, od najniższego poczynając stopnia, wkrótce rangi oficerskiej. Scigany przez listy gończe za rzekomy udział w konspiracji przeciw Zygmuntovi III, zaciągnął się w szeregi holenderskiej armji kolonjalnej, z którą jako kapitan w r. 1629 odplynął do Brazylii. W wyprawie tej Arciszewski odznaczył się niejednokrotnie, tak iż mianowano go pułkownikiem oraz wodzem naczelnym wojsk w Brazylii. Sława waleczności i szczęścia jego wojennego doszła aż do Polski i skłoniła króla Władysława IV do ulaskawienia i wezwania go z powrotem do kraju. Lecz rząd holenderski dzielnego wojownika swego narazie ze służby nie zwolnił, nadając mu stopień generała artylerji i admirała floty holenderskiej w Brazylii. Jednakże, wobec częstych zatargów z rządcą kraju hr. de Nassau, Arciszewski złożył swój urząd i w r. 1639 powrócił do Europy. Otoczony niezwykłą czcią, przebywał jeszcze przez siedem lat w Amsterdamie. Tu zaniemógł ciężko na podagrę. Wyleczony wreszcie, powrócił w r. 1646 do kraju i został laskawie przyjęty przez króla, który mianował go generałem artylerji wojsk polskich. Na tem stanowisku brał udział w wojnie kozackiej, broniąc Lwowa i Zborowa i niosąc odsiecz Zbarażowi. Ale zawarty wkrótce, upokarzający Polskę pokój, zniechęcił go tak dalece do służby czynnej iż w r. 1650 podał się do dymisji. Zmarł 1656 r. w krewnych swych w pobliżu Gdańska, gdzie po burzliwym życiu znalazł na starość zasłużony odpoczynek. Ciało jego, przewiezione do Leszna wielkopolskiego, spłonęło podczas pożaru miasta wraz z kościołem, do którego je złożono. Arciszewski nie był awanturnikiem, jakim się może wydawać na pierwszy rzut oka. Słynny ten żołnierz był człowiekiem wykształconym, był poetą i autorem. Napisał rozprawę o podagrze i pozostawił kilka pism z dziedziny artylerji. Pamiętniki jego zaginęły. Pisał w języku łacińskim, holenderskim i polskim.

Ulica Krzysztofa Arciszewskiego łączy św. Łazarz z Górczynem i prowadzi od Alei Hetmańskiej do ulicy Palacza.

Butny Niemiec

Gniezno (br). W ub. czwartek aresztowano Niemca Krauswurstą z Michalczy, powiatu gnieźnieńskiego. Krauswurst dopuścił się dnia 2 sierpnia br. zbrodni lżenia Państwa Polskiego publicznie w jednej z restauracji. Ks. osadzono w więzieniu śledczym w Gnieźnie.

Niniejszem zawiadamiamy Czytelników i Abonentów pisma naszego, iż utworzyliśmy własną agenturę

w Żegrzu

Agentura znajduje się w składzie p. St. Szymańskiej, Żegrze, ul. **Kościszki 15 a**. Agentura poręcza dostarczenie gazet naszym Abonentom około godziny 4 po południu. Agentura przyjmuje zamówienia na abonament już na październik.

Administracja „Kurjera Poznańskiego“.

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. i A. K. w pierwszą rocznicę ślubu 5.—, Fr. M. z prośbą o zdrowie 10.—, Stanisław Schepke (Górna Wilda 12) 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 183 zł.

Dla wdowy Tomaszewskiej, Ławica: Fr. M. 3.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 37 zł. Na odnowienie kaplicy kościoła Pana Jezusa w Poznaniu: Stanisława i Jan Czerwiński (plac Nowomiejski 10a) 10 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 20 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

JAK TO PRUSACY SKONFISKOWALI „WYZWOLENIE“

Gdy teraz oglądaliśmy arcydzieło Wyspiańskiego na scenie Teatru Polskiego w Poznaniu, widzowie nie mogli się może domyślić, że Prusakom było „Wyzwolenie“ bardzo nieprzyjemne. Nie zdziwią się przeto na wiadomość, że uległo było w swoim czasie konfiskacie przez pruską cenzurę. Ale motywy, dla jakich to się stało, są co najmniej oryginalne.

Oto bowiem sąd grodzki w Sremie (dla czego właśnie w Sremie?) zarządził 5 marca roku 1907 (więc w trzy lata po ukazaniu się „Wyzwolenia“ drukiem) konfiskację (znak akt VI. M. 23-05), gdyż dopatrzył się w tem narodowym misterjum występku z paragrafu 130 ówczesnego kodeksu karnego. Uznał mianowicie, że w „Wyzwoleniu“ Wyspiański „publicznie podburza różne klasy ludności do wzajemnych aktów gwałtu“...

Konfiskata odbyła się na podstawie wydania krakowskiego, które wyszło w tamtejszej Drukarni Uniwersyteckiej w r. 1903, więc w roku wystawienia arcydzieła.

„Wyzwolenie“ miało towarzysza niedoli. Ten sam sąd śremski skonfiskował tego samego dnia „Noc Listopadową“, wydanie Gebethnera w Krakowie z r. 1904. A powód konfiskaty był ten sam! I w „Nocy Listopadowej“ Wyspiański podbu-

rzał różne klasy ludności do wzajemnych aktów gwałtu“...

Widzieliśmy, że konfiskaty śremskie przysły trochę późno bo w 4 lata po wydrukowaniu „Wyzwolenia“ a w 3 po wyjściu „Nocy Listopadowej“. Otóż trzeba przyznać sądowi poznańskiemu, że ze ściganiem Wyspiańskiego wyprzedził grubo swego śremskiego kolegę. Skonfiskował mianowicie „Warszawiankę“ jeszcze w roku 1903, dnia 10 października (znak akt 5 M. 290-03), ale nie umiał zdobyć się na żadną inną motywację, poza owym paragrafem 130, który był widocznie środkiem uniwersalnym, gdy szło o poezję narodową. Także w „Warszawiance“ Wyspiański „podburzał różne klasy ludności do wzajemnych aktów gwałtu“. Gdzie się tego Izba Karne poznańskiego sądu okręgowego doczytała? — trudnooby dojść zwykłym ludzkim rozumem. Są to rzeczy raczej nadnaturalne.

W wyroku orzekł sąd poznański, że każdy przylapany egzemplarz „Warszawianki“ ma być zniszczony. I on jednak bardzo się opóźnił. Było to już wydanie czwarte z rzędu. „Warszawianka“ należy bowiem do najwcześniejszych dzieł Wyspiańskiego. Tak czy tak, widzimy, że paragraf 130 stał się jakby specjalnie paragrafem „polskim“ i niemałe oddał sądom pruskim usługi w walce ze zbrodniczą poezją. (tbp.)

NAUKA

Poznań na zjeździe filozoficznym. Donosiliśmy o uroczystym otwarciu III ogólnopolskiego zjazdu filozoficznego w Krakowie. Należy dodać, że jednym z wiceprezydentów został obrany profesor U. P., dr. Zygmunt Zawirski.

Umarł chemik, syn chemika. Był nim Iwan Mendelejew, uczoney wybitny i znany z badań nad t. z. „ciepłą wodą“. Był on wszakże synem zmarłego w r. 1907 słynnego chemika rosyjskiego, Dymitra Mendelejewa, który wslawił się jako twórca okresowego układu pierwiastków chemicznych. Na zmarłym obecnie Iwanie dynastia się skończyła. Córka Marji Curie-Skłodowskiej pracuje, jak wiadomo, w tym samym zakresie co jej wielka matka, a że jest zamężna i młoda, przeto nie jest wykluczone, że w tym wypadku dynastia przeciągnie się dalej.

RUCH REGIONALNY

Zjazd Związku Muzeów odbywa się w tym roku w Warszawie. Zaczyna się dzisiaj, potrwa do 29 września. Dr. Bożena Stelmachowska z Poznania wygłosi dzisiaj referat p. t. „Zbiory etnograficzne w Poznaniu“.

Gdynia i Łowicz są teraz na ustach wszystkich. Ministerstwo Komunikacji, wydało w serji broszurek krajoznawczych, dwie nowe o tych miastach. Gdynię opracował Bolesław Polkowski; wyjątkowe znaczenie ogólnopolskie pierwszego portu Rzeczypospolitej i jednego z pierwszych na Bałtyku wymaga odpowiedniego opisu. Lecz potrzebne tu są przede wszystkim obrazki, zwłaszcza Gdyni z przed 15 lat, jako ubogiej wioski rybackiej. Plan urządzeń portowych i 15 doskonałych zdjęć z polskimi i światowymi okrętami mówią wiele. W ciągu 10 lat zbudowano w Gdyni 11 kilometrów nadbrzeży z 320 hektarami wody „portowej“; 160 km torów kolejowych. 16 km dróg, 61 rozmaitych dźwigów, 35 magazynów portowych o powierzchni około 200 tysięcy metrów kwadratowych.

Gdynia jest młoda, a Łowicz ma 800 lat. Obchód urodzinowy był bardzo uroczysty, a ciągnie się aż do końca roku. Rolę krótkiego lecz dobrego przewodnika spełnia mała broszurka opracowana przez Tadeusza Gumińskiego; plan miasta ze stylizowanym herbem i 10 pięknych zdjęć uzupełniają zwięzłą treść darmo rozdawanego broszurki. Kościoły, stare domy i wspaniałe stroje ludowe na procesji Bożego Ciała — oto oblicze 800-letniego miasta nad małą rzeczką Bzura. (jml.)

ZE ŚWIATA FILMU

Pani Walewska będzie bohaterką filmu napoleońskiego, który będzie nakręcony w Ameryce pod reżyserją Clarence Brown z aktorem francuskim Boyerem.

KRAJOZNAWSTWO

„Dookoła świata na Darze Pomorza“. Kpt. Janusz Meissner ma już wyrobione nazwisko literackie, szczególnie w literaturze lotniczej. Jego brat, kpt. Tadeusz Meissner debiutuje książką o podanym wyżej tytule, w innym dziale literackim, w piśmiennictwie podróżniczym. Młody autor, a doświadczony marynarz — kapitan żeglugi wielkiej — w czasie szkolnej podróży „Daru Pomorza“ potrafi zebrać więcej ciekawych obserwacji, niż przeciętny turysta lub pisarz, choćby doświadczony, ale ze statkiem, morzem i dalekimi rejsami nieobyty. To też jego książka wnosi do literatury marynistycznej interesującą pozycję. Ujmuje ona autentycznością szczegółów i prawdziwością przeżyć. Dla młodzieży będzie napewno bardzo miłą lekturą. Książnica-Atlas wydała ją w ładnej szacie, ozdobionej pięknymi fotografiami. (tk.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Jan Szczepkowski w IPS-sie. Znakomity rzeźbiarz warszawski, wychowanek krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych Jan Szczepkowski, występuje w warszawskim IPS-sie z wystawą zbiorową. Szczepkowski, twórca słynnej kapliczki polskiej na wystawie paryskiej z r. 1925, oraz odsłanianego jutro pomnika Bogusławskiego w Warszawie, od dłuższego czasu nie występował z żadnym większym pokazem.

Plastyka w Łodzi. Piszą nam z Łodzi (wp): W Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 165 otwarto wystawę prac artysty-malarza Pierre Lagage'a.

TEATR

Drinkwater i nasze sceny. Otrzymujemy następujące uwagi: „Mówiąc o biografii dramatycznej Garibaldiego przez Johna Drinkwatera, sprawozdawca Działu Kultury i Sztuki nazwał tego dramaturga angielskiego „znajomym“. Jest on istotnie znajomym, ale nie u nas. Jeżeli kiedy jakaś scena wystawiła któreś z dzieł Drinkwatera, to albo bardzo dawno, albo w takim sekrecie, że nikt o tem naprawdę się nie dowiedział. Czy przyczyną tego nie jest przypadkiem ten fakt, że nasze teatry są zaopatrywane w przekłady nowych sztuk przez agencje żydowskie, o których działalności niewiele się do ogółu przedostaje. Byłoby ciekawem dowiedzieć się, kto sztuki do przekładu i im wybiera? — nie mówiąc już o doborze tłumaczy, którzy są nieraz „nieznani z życia i miejsca pobytu“, mówiąc terminologią sądu karnego, który do wielu grywanych u nas przekładów, powinnyby się znaleźć w stosunku czynnym, tak są wierne i artystyczne. Wyjątki, np. przekłady dokonywane przez Zofję Jachimęcką dla sceny krakowskiej i parę innych, potwierdzają tylko regułę, jako cenne wyjątki. R. S.“

Pustki w teatrach warszawskich podczas sezonu letniego najlepiej charakteryzuje fakt, że do kin przyszło w sierpniu rb. 739.448 osób, zaś do teatrów ledwie 52.598 czyli nawet nie 10 procent, z czego jeszcze trzeba odliczyć prawie 30 000 na teatry żargonowe żydowskie. Teatryzki miały 28 000 amatorów.

LITERATURA

Kabaret, pisarz i „Nieśmiertelni“. Donoszą nam z Paryża (sp.): Francis Carco, wzięty dzisiaj pisarz, występował w przeszłym roku w słynnym swego czasu kabarecie „Les Noctambules“ przy rue Champollion koło Sorbony. Obecnie przeniósł się na Montmartre, które opisywał tyle razy w swoich nowelach i powieściach, i tam, w równie słynnym kabarecie „Lapin à Gille (zwanym kalemburycie „Lapin Agile“) opowiada anegdoty, czyta nowelki i podśpiewa piosenki, których refreny podejmuje chórem audytorjum. Istotnie nie byle jakie, skoro na pierwszym wieczorze zasiedli przy stolikach aż trzej „Nieśmiertelni“: członkowie Akademii Francuskiej.

SZKOLNICTWO

Wspólna praca. Początki przyrody i geografii dla klasy trzeciej szkół powszechnych opracowały pp. W. Daszewska i I. Szpotkańska w podręczniku pt. „Wspólna praca“. Wydał go Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie. (tk)

Książki nadesłane

Mieczysław Smolarski: „Dawna Polska w opisach podróżników“. Lwów—Warszawa 1936. Książnica Atlas.
Teodora Zofja Sychowska: „Nadmorskie pędziwiatry w porcie gdyńskim“. Lwów—Warszawa 1936. Książnica Atlas.
Bogumił Krygowski: „Lwów na trzęsawiska poleskie“. Lwów—Warszawa 1936. Książnica Atlas.

SZTUKA TO... MAJĄTEK

Artyzm i pieniądź... — W duchu czasu — — Zrozumiałe — Sztuka ma także swoją giełdę i wogóle ekonomikę — Można ją wymierzyć na walutę — Pozycja w majątku narodowym — Trzeba o tem wiedzieć — Dzieła kultury to nie sama abstrakcja — Mają ekonomiczne ciało i krew — Na drugi raz.

Dość dawno nie notowaliśmy nowego dorobku kompozytorskiego z poza Wielkopolski, choć warszawskie Towarzystwo Wydawnicze pracuje nieprzerwanie i pomnaża wydatnie z każdym miesiącem muzyczny majątek narodowy.

Używając tego ekonomicznego określenia, robię to celowo. Nie stosuję go bynajmniej w przenośni, lecz w znaczeniu najprostszym i najrealniejszym, bo może właśnie takie dosadnie realistyczne traktowanie twórczości artystycznej więcej odpowiada duchowi czasu i umysłowości współczesnej, niż to dotychczasowe: idealistyczne i pozabawione kontaktu z życiem; — może będzie więcej zrozumiałe. Zresztą praca artystów, tak samo jak każda inna, jest także wartością ekonomiczną, z którą można przeprowadzać operacje handlowe, pobudzać obrót, wprowadzać na giełdę i wymieniać lub wprost sprzedawać za granicę. Tylko że u nas nie rozumie się wartości ekonomicznej sztuki tak samo jak się nie rozumie jej wartości właściwej.

Ponieważ ta ostatnia jest jednak trudniejsza do zrozumienia, więc trzeba robić wysiłki, aby przynajmniej tej pierwszej, nie lekceważono — i to zarówno w dolnych jak i górnych, a także w kierowniczych warstwach naszego społeczeństwa. Trzeba tłumaczyć, że sztuka to nie tylko uroda życia i przyjemność estetyczna — to także pozycja handlowa, statystyczna i prestiżowa. „Punktuje się“ ona we współzawodnictwie narodów tak samo jak wszystko inne, i „punkty“ wskazują, jakie w tej dziedzinie miejsce w świecie zajmujemy.

Jeżeli to przeniknie do świadomości ogółu, to może wzrośnie respekt przed sztuką jako przed artykułem, mającym swoją wagę przynajmniej w życiu gospodarczym. Taki utyliarny, trzeźwy i celowo przyziemny stosunek do wartości niematerialnych, stosowany jako taktyka przejściowa, może zrobić sporo dobrego nie tylko wśród ogółu, ale także i wśród artystów, bo — co tu ukrywać — artysta, tak jak każdy inny człowiek, czując blisko siebie żywszy obieg pieniądza, pracuje lepiej, chętniej i swobodniej, niż o głodzie, i w towarzyszącemu temu głodowi przygnębieniu ducha.

Jest to bardzo ludzkie i bynajmniej nie kwestjonuje wewnętrznej wartości człowieka (o ile oczywiście człowiek sam nie działa przeciwko sobie, traktując pieniądze jako cel a nie środek). Wzmocniony w ten sposób obrót pościągnąć może za sobą, a nawet musi, wzmocnienie zainteresowania do dzieł, które stały się przyczyną ruchu — i powoli, przez ten pierwotny, nieco grubry i przyziemny stosunek merkantylny, jak przez pierwszy szczebel, na który musi się nieodzownie wstąpić, jeśli się chce wznieść wyżej, posuniemy się dalej ku zrozumieniu i wartości wyższych.

Jak dotąd, nawet tego pierwszego kroku jeszcze nie zrobiliśmy. Może właśnie sugestia pojęć, wziętych z powszedniości, z gospodarki, ułatwi nam przeniknięcie w sferę wartości tak obcych jeszcze naszemu ogółowi, a tak niezbędnych dla każdego narodu, który chce żyć pełnym życiem.

*

Majątek narodowy, bogactwo narodowe! Są to przeciwieństwa, które się łączą bezpośrednio z ideą wielkości narodu, bo naród, który chce być wielkim, nie może być ubogim — i to w żadnej dziedzinie. Musi on równomiernie i równocześnie dbać o swój rozrost materialny i duchowy. Wartości, wytwarzane w obu dziedzinach, są porówni sprawdzianami jego rozwoju. I dlatego troska o planową, uporządkowaną i racjonalną gospodarkę powinna być z dziedziny ekonomicznej przeniesiona i na dziedzinę kulturalną, bo to, co tu wytwarzamy i zdobywamy, jest tak samo bogactwem i majątkiem narodowym, jak przemysł, handel i rolnictwo. Jeżeli źle gospodarzemy dobrami kulturalnymi, jeżeli je zaniedbujemy, tracimy nie tylko miliony wartości nadrzędnych, ale także i miliony zwykłych, pospolitych jednostek pieniężnych nie mówiąc o tem, że tłumimy i ograniczamy możliwości rozwojowe społeczeństwa, które powinno pra-

cować we wszystkich kierunkach z tą świadomością i przeświadczeniem, że cokolwiekby wytwarzało, o ile pracuje z entuzjazmem i najwyższą rzetelnością, pracuje dla dobra ogółu, pomnaża majątek narodu i podnosi jego znaczenie w świecie.

Przy takim nastawieniu zniknie podział na dziedziny ważne i mniej ważne, pilne i mniej pilne, a na to miejsce powstanie zmysł nowy, którego nam dotąd brak: zmysł praktyczności wyższego rzędu, praktyczności, umiejscowienia wszelką pracę twórczą i wyciągnięcia z niej najwyższe korzyści. Praca kulturalna i jej zdobycze, owszem, są uznawane u nas, ale tylko w teorii i to jako wartości czysto abstrakcyjne, bez żadnego konkretnego zastosowania i celu (chyba dla zabicia czasu, i to zrzadka), i dlatego nie mają obiegowego kursu na giełdzie spraw powszednich. Ale w końcu trzeba je przecież tam wprowadzić, nadać im walor konkretny i wciągnąć w obieg powszedni jako pozycje czysto ekonomiczne przynajmniej, jeżeli w swym właściwym charakterze nie mogą się tam narazie dostać ani utrzymać.

Miał to być wstęp do rozumowanej bibliografii paru najnowszych wydawnictw jakie ukazały się na rynku muzycznym. Rozrósł mi się trochę, chociaż jeszcze zamało w stosunku do ważności sprawy zasadniczej, o którą idzie. Więc do kompozycji Szymanowskiego, Bacewiczówny i jeszcze paru innych autorów wrócę w najbliższym czasie — już bez wstępu.

Stanisław Wiechowicz
Poznań

Dudy na wielkiej scenie. W warszawskim teatrze Wielkim odbyła się wieczorna gala. Uczestniczyła w niej orkiestra pułku Strzelców Podhalańskich, która posiada w swoim składzie zespół dudziarzy (nazywanych na Podhalu kobziarzami). W przerwach, dudziarze przygrywali przed kurtyną, orkiestra im akompaniowała. Popis ten był oryginalny i ciekawy.

W Łodzi stanie pomnik Moniuszki. Piszą nam z Łodzi (wp): Wojewódzki Związek Polskich Stowarzyszeń Śpiewaczych i Muzycznych w Łodzi wzniesie w Łodzi pomnik Stanisława Moniuszki. Nadto z okazji 10-lecia istnienia Związku Wojewódzkiego będzie urządzony w r. 1938 zjazd towarzystw śpiewaczych z całej Polski.

W następnym Dziale:

JAK BĘDZIE WYGLĄDAĆ NASZ PARYSKI PAWILON?
przez

prof. dr. Lecha Niemojewskiego

Pisma nadesłane

„**Łowicz Polski**“. Nr. 27. Treść: Inż. T. Śliwiński: „Odwieczny kult jelenia“. — L. Pac-Pomarnacki: „Brunetki... blondynki...“ — M. G.: „Wrażenia z Brytyjskiej Kolumbii“. — J. Słupski: „Choroba odległości“. — A. Rzewuski: „Odstrzał kaczek i rogaczy w Wielkopolsce“. — Dr. M. Zabędz: „Podstawy żywienia psa“. — Wuzet: „Dobre i złe“. — Z prasy zagranicznej. — Z. M.: „Kozioł-hemafrodyta“. — Listy do redakcji. — Klusownictwo. — Tragiczny wypadek. — Adr. Red. Warszawa, Nowy Świat 35.

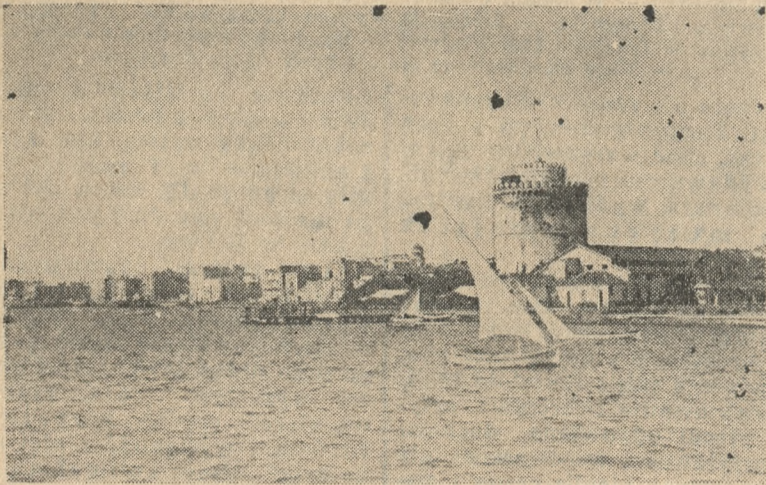
„**Przyroda i Technika**“. Zesz. 7. Treść: E. Stenz: „Polska wyprawa do Omska na obserwację zaćmienia słońca“. — R. Błachowski: „Góry-głowy cukru i góry-papuzie dzioby“. — Z. Kawecki: „Biologiczne zwalczanie szkodników“. — W. Włostowska: „Kilka słów o pektynach“. — L. Kędziński: „Fototelegrafia w Polsce“. — J. Kamecki: „Korozyja metali i środki zapobiegawcze“. — Sprawy bieżące. — Postępy i zdobycze wiedzy. — Rzeczy ciekawe. — Co się dzieje w Polsce? — Ruch naukowy i organizacyjny. — Książki nadesłane. — Rozrywki umysłowe. — Adr. Red. Warszawa, Hoża 28 m. 6.

„**Nowiny Lekarskie**“. Zesz. 18. Treść: T. Mogilnicki i H. Oleszanka: „Z kliniki duru brzuszno u dzieci“. — B. Pruzański: „O włókniakach jamy nosowo-gardłowej w wieku starszym“. — A. Buksakowski i St. Galon: „Synergetyczne działanie alkoholidów pokrzyku i kwasu fenyletoleobarbiturowego w leczeniu padaczki“. — Fr. Ks. Cieszyński: „II Międzynarodowy Kongres Lekarzy Katolików w Wiedniu“. — Przegląd piśmiennictwa lekarskiego. — Sprawozdanie ze zjazdów i towarzystw naukowych. — Wiadomości różne. — Adr. Red. Poznań, Skarbowska 9.

Saloniki — dziś i w przeszłości

Na zachodnim wybrzeżu chaleydyskiego półwyspu, nad głęboko w łód wcinającą się salonicką zatoką amfiteatralnie rozłożone Saloniki, po grec-

clowa, obejmująca — według sprawozdania z r. 1929 — 351 000 m², w czym 193 000 m² powierzchni lądowej a 158 000 m² morskiej.

Saloniki: Widok na Białą wieżę.

ku Thessaloniki, obok Aten największe miasto dzisiejszej Hellady (236 000 mieszkańców) a najważniejsze jej miasto handlowe, to główny port półwyspu bałkańskiego obsługujący dziś bogate zaplecze nie tylko greckiej Macedonii lecz i całego półwyspu bałkańskiego, — a przede wszystkim Jugosławii. Tu jest stacja węzłowa 4 ważnych linii kolejowych: Saloniki — Ateny, Saloniki — Konstantynopol, Saloniki — Monastyr i z Salonik do Skoplje, skąd jedna linia odgałęzia się do Mitrowicy w Albanii, druga na Nisz — Belgrad wiedzie do Wiednia i temsamem w głąb środkowej Europy. Dzięki dobrym połączeniom kolejowym i morskim Saloniki, zwłaszcza od r. 1925 t. j. od otwarcia strefy wolnocłowej rozwijają się szybko, dążąc do zajęcia stanowiska głównego portu morza egejskiego.

Dzisiejsze Saloniki to miasto z dwu części złożone: Saloniki dolne, z główną arterią: ulicą egnacką (dawna Via Egnatia Rzymian) to Saloniki właściwe, siedziba zarówno władz jak handlu i przemysłu; zniszczone wielkim pożarem z r. 1917 odbudowane są planowo jako miasto nowoczesne z szerokimi ulicami i nowoczesnymi gmachami. Amfiteatralnie na górkim stoku rozłożone Saloniki górne, przeważnie przez uboższą ludność zamieszkałe i przez pożar w r. 1917 oszczędzone, pełne charakterystycznych tureckich domków, małych zacisznych placzków, wąskich, krętych, źle brukowanych uliczek, wśród których gdzieś wybiegają ku górze kopuły starych bizantyjskich kościołów, — do dziś jeszcze zachowały tajemniczy urok typowego miasta Wschodu.

Najważniejsza jednak część Salonik, dla istnienia i rozwoju miasta podstawowa, to port z strefą wolno-

clową, obejmująca — według sprawozdania z r. 1929 — 351 000 m², w czym 193 000 m² powierzchni lądowej a 158 000 m² morskiej.

W łączności z rozbudową strefy wolnocłowej i dążnościami do opanowania tranzytu z krajów bałkańskich, pozostaje wskrzeszenie od r. 1926 targów salonickich, odbywających się we wrześniu. Nawiązano tu do słynnych targów salonickich z czasów bizantyjskich, kiedy z namiotów przybyłych kupców w dolinie Werderu wyrastało jakby nowe miasto, a targi np. w X w. gromadziły zarówno Serbów, Bułgarów i mieszkańców terenów dzisiejszej Rosji jak i Francuzów, Włochów i Hiszpanów. Saloniki w czasach bizantyjskich były największym po stolicy miastem handlowym państwa. Saloniki zresztą i dawniej i teraz to przede wszystkim miasto handlowe — wszakże pomawiano ich mieszkańców niegdyś, że o interesach mówią

nawet w kościele; główny port handlowy macedoński w okresie hellenistycznym (założ. w 315 r. po Chr.), nabrała nowego znaczenia, odkąd zbudowana przez Rzymian Via Egnatia od Durazzo (Durrhachion) do Bizancjum stworzyła komunikację lądową między wybrzeżem Adrjatyku i morza Czarnego. W XIV w. tu mają swe dzielnice handlowe Piza, Genua, Wenecja, w ciężkich czasach tureckich (1430—1912) podtrzymują handel Żydzi, zbiegli z Hiszpanii przed prześladowaniami. Saloniki w niepodległej Grecji przeżywają renesans świetności handlowej, do czego w niemałej mierze przyczynia się fakt, że tu i w okolicy licznie osiedli wygnani przez Turków Grecy z Konstantynopola i Azji Mniejszej.

Z daleka na morskim brzegu widoczna „biała wieża”, to pamiątka siedmiu lat panowania „lwa św. Marka”, podobnie zresztą jak zachowane jeszcze w górnych Salonikach potężne mury obronne z cytadelą (Heptapyrgion) przypominają rolę miasta obronną. Było to miasto przez wieki szczytem grecko-rzymskiej kultury, o który rozbiły się, od III w. po Chr. począwszy, ataki Gotów, Germanów, Awarów, Słowian, Bułgarów, Normanów i Serbów, w czasie Wielkiej wojny było bazą operacyjną armii koalicyjnej.

Rozpięty nad ulicą egnacką łuk Galerjusza (305—311 po Chr.), ceglana rzymska budowla, kryta płaskorzeźbami z marmuru i św. Jerzy, centralna budowla, prawdopodobnie z czasów Konstantyna W., nakryta kopułą o średnicy 24 m., to — łącznie z przechowywaną w Brytyjskim Muzeum jaskrypcją zburzonego przez Turków kamiennego łuku z I w. po Chr. — ślady rzymskiego panowania.

Po krótkotrwałym okresie hellenistycznym, pozostała, odkopana, hellenistyczna agora, a najświetniejszy w dziejach miasta okres: grecko-bizan-

wódkę ramkowe
dobre i zdrowe

nr 17.518

tyjski, do dziś na mieście swe piętno wyciska. — Saloniki słynne są z licznych i pięknych kościołów bizantyjskich, jak z V w. pochodząca Hagia, Paraskevi, bazylika typu starobizantyjskiego, z dekoracją mozaikową o motywach wyłącznie ornamentalnych, jak słynna św. Zofia salonicka, dawna katedra, z czasów Justyniana (VI w), prawdopodobnie dzieło architektury Anthemiosa. Starszy od niej, bo z V w. pochodzący Hagios Demetrios, najpiękniejszą bazyliką Salonik i jedna z najpiękniejszych na Wschodzie, uległ niestety silnemu zniszczeniu w pożarze z r. 1917; odbudowa prowadzona pod kierunkiem architektury Zachiosa i prof. Orlando, odkryła w krypcie pod kościołem freski i mozaiki. Z czasów Paleologów pochodzą liczne kościoły z cegły palonej budowane, jak np. kościół św. Apostołów, jak Hagios Elias, Panagia chalkeon i klasztor Vlatadon; przez istniejący dotąd wylom w murze w jego pobliżu wdarli się w 1430 r. Turcy do miasta.

Szczególnie godne uwagi są wspólnie mozaiki wczesnych kościołów, jak olbrzymia mozaika kopuły św. Jerzego, jak mozaiki w św. Zofii w kopule (Wniebowstąpienie) i absydzie (N. Panna z Dzieciątkiem, VIII w.) — jak mozaiki w bazylice Hagios Demetrios.

Saloniki bowiem, gdzie już św. Paweł założył gminę chrześcijańską, Saloniki, które w czasie przesładowań krwią licznych męczenników — w ich liczbie i prokonsula rzymskiego, Demetriosa, późniejszego patrona miasta — świadectwo dały swej wierze, uchronić też zdołały swe kościoły od obrazoburców.

Ileż wspomnień budzą Saloniki w człowieku z „łacińskiego Zachodu”. Po tej Via Egnatia, gdzie dziś mkną samochody przechadzał się Cicero-wygnaniec i św. Paweł, Pompeusz z senatorami i zbiegli z Rzymu Antoniusz i Oktawian i Konstantyn Wielki — i monarcha stworzonego przez krzyżowców (w r. 1222) „królestwa Salonik”, Bonifacy z Montferrat'u, kupcy włoscy, wielmoże weneccy, Żydzi hiszpańscy, janczary tureccy, spiskowcy młodotureccy — i wojska koalicyjne. Z tego miasta wyszła rewolta młodoturecka i tu powstanie Venizelosa w 1916 doprowadziło do stworzenia prowizorycznego rządu, który wziął w wojnie udział po stronie koalicji — i stąd w IX wieku św. Cyryl i Metody ponieśli między Słowian światło Chrystusowej wiary. Lecz sercu Polaka Saloniki są szczególnie drogie: z miastem, z którym wiąże nas od niedawna linia lotnicza, wiąże nas węzły nierównie głębsze: jak Polska przedmurzem tak Saloniki bastionem były zawsze europejskiej kultury i chrześcijaństwa.

Katullus

NA WRÓBLA LESBII

Placicie, Wenery, placicie Kupidyny!
Wszystkie piękności skargę niech podnoszą!
Bo umarł mojej wróbelki dziewczyny,
który dziewczeczki słodkiej był rozkoszą.
Ona go strzegła, niby oka w głowie,
i tak kochała, jak matka rodzona.
On też ją matką zwał w ptaszęcej mowie
i nie odchodził nigdy od jej łona,
ale hasając koło swojej pani,
zwykł najpiękniejsze swe piosenki nucić...
Ach, dziś on zstąpił do ciemnej otchłani,
skąd już nikomu nie dano powrócić!
O piekło! Rzucam na ciebie przekleństwo!
W twą chciwą gardziel idzie piękność wszelka!
Tak uroczego wzięłość mi wróbelka!
Niedolo-ż moja! O biedne maleństwo!
Poczerwieniały z twojej to przyczyny
placzem obrzękle oczki mej dziewczyny!...

Przełożył JÓZEF BIRKENMAJER.

Na marginesach książek

Czynne życie ks. Wujka

Ze szczególnym zainteresowaniem wylawiam z produkcji wydawniczej, jaka spada na recenzentki biurko, te książki, które odnoszą się bezpośrednio do dziejów Poznania. Niezbyt dużo takich pozycji można wyłowić w roku, kilka, nie licząc tych, które sumptem poznańskich instytucji wychodzą i od razu trafiają do czytelnika. Niedawno temu omawiałem na tem miejscu doskonałą książkę Stefana Kieniewiczza „Społeczeństwo polskie w Powstaniu Poznańskim 1848 roku”, obecnie mogę powiedzieć słów parę o świeżo wydanej pracy ks. dr. Jana Terlaga p. t. „Działalność ks. Jakóba Wujka T. J. jako rektora kolegium poznańskiego”.

Postać ks. Wujka, czy Wuyka — jak chce dawna pisownia — powinna być szczególnie bliska Wielkopolaninowi, gdyż człowiek, który tyle zasłużył się sprawie Kościoła, którego słowami myślimy i mówimy, ilekroć przyjdzie nam cytować Pismo św., był rodem z Wielkopolski. Pochodził z Wągrówca. W późniejszych swoich latach, już jako mąż znany i dojrzały zajechał wraz z zakonnymi konfratrami do swego rodzinnego miasteczka, gdzie, jak pisze ks. Terlaga, „bardzo serdecznie ich tam przyjęto. W Wągrówcu pozostali przez siedem dni i sprawili wśród ludności ogromne wrażenie, a dla dusz odnieśli niezmiernie korzyści ku wielkiej radości tamtejszych OO. Cystersów”.

Ks. Terlaga kilkakrotnie zajmował

się już zyciorysem wielkopolskiego bibliisty. Obecnie na życzenie swojej władzy duchownej, oraz z własnych zamiarów opracował w osobnej książce ten okres życia ks. Wujka, który autor przekładu Pisma św. spędził w Poznaniu, jako rektor kolegium tu-tejszego. Poznański okres ks. Wujka obejmował lat siedem od r. 1571 do 1578 i wypełniony był żywą, wszechstronną działalnością.

W owym czasie trudne panują stosunki wyznaniowe w całej Rzeczypospolitej, a i w Poznaniu heretycy, ufni w pomoc możnych, rozzuchwalili się ponad miarę i częste wobec religii katolickiej czynili ekskursje. Poza tym ze szkolnictwem nie musiało być wówczas w Poznaniu dobrze, skoro rewidują szkoły katedralnej i kolegium Lubrańskiego stwierdziła oplakany stan obu budynków, a zapewne i poziomowi naukowego. Pomyślano tedy o sprowadzeniu do Poznania Jezuitów, którzy zasłynęli, jako niezwalczeni zwycięzcy wszelkiej herezji i znakomici przewodnicy młodzieży. Ks. biskup Konarski, wypełniając ślub, zamiar przeprowadził do skutku — Jezuitów z O. Wujkiem przybywają w połowie r. 1571 do Poznania.

Desygnowany rektor nieistniejącego jeszcze kolegium sam wybrał miejsce pod budynek. Podziękował pięknie biskupowi, gdy mu ten chciał dać miejsce opodal katedry, a poprosił o gorsze i niewygodniejsze, byleby tylko w samym mieście, w pośrodku wszyst-

kich spraw. Umieszczono ich więc obok kolegiaty św. Marji Magdaleny i oddano po wieczne czasy znajdujący się przy tejże kolegiacie kościół szpitalny św. Stanisława warz z kaplicą św. Gertrudy, dwoma szpitalami i szkołą miejską, stojącą na cmentarzu kolegiaty. Tutaj rozpoczął O. Wujek wraz z drugim jezuitą O. Wysockim ożywioną działalność, tu po wielu trudach wznosił gmach kolegium.

Praca ks. Terlaga jest bardzo sumienna i źródłowa. Jak przystało na człowieka uczonego, opowiedział autor zebrany przez siebie materiał trzeźwo, rzeczowo, bez wszelkich nadatków. Ale fakty tej odległej epoki, ale ludzie polskiego złotego stulecia nie chcieli i nie mogli się pomieścić w tych suchych ramach naukowych. Co chwile platają uczonemu autorowi figla i prezentują się czytelnikowi jakimś szerokim, pełnym fantazji gestem. Stąd książka zamienia się w ciekawą opowieść, już nie tylko naukowego znaczenia, ale i opowieść obyczajową, mogącą czytelnika w najwyższym stopniu zaciekawić.

Ks. Wujek naucza, wyjaśnia, nawołuje, pisze w tym okresie cztery czy pięć książek, wygłasza kazanie i walczy z heretykami. Przymknawszy oczy, można w imaginacji zobaczyć smukłą sylwetkę bibliisty, jak podkaszający poły rewerendy, biegnie po złym bruku ówczesnego Poznania, balansując między kałużami błota od kościoła do kościoła, z jednego kazania na drugie. Współcześni zanotowali, że w wygłaszaniu kazań był niezręczny; zdarzały się dnie, kiedy wygłaszał po trzy, cztery. A kaznodzieja musiał być znamienitym. Opo-

wiada ks. Terlaga, że heretycy i innowiercy zwąchawszy pismo nosem, rozpoczęli nieustępliwą walkę z ks. Wujkiem. Różnych się imali sposobów. Pewnego razu, gdy jezuita zapowiedział kazanie o czystości, pragnąc wyjaśnić zamęt, jaki w tej materji wywołał innowiercy, postarano się, aby ks. Wujek nie mógł tego kazania wygłosić. Innego razu przychodził kaznodzieja do kościoła i chce wstąpić na kazalnica, a tu stoi już inny ksiądz, podstępem sprowadzony na ambonę. Intrygowano, denuncjowano, knuto spiski, lecz nic to nie mogło pomóc; ksiądz Wujek przez siedem lat opłatał stare mury Poznania działalnością wszechstronną i niczem nie dającą się zastraszyć. Jako rektor kolegium stawia je pierwszorzędnie. Stawia je w dosłownym tego słowa znaczeniu, bo naprzód stawia mury, a następnie w jeszcze niewykończonych, jeszcze zupełnie świeżych organizuje uczelnię, która przez długie lata wielką cieszyła się sławą.

Czytając książkę ks. Terlaga pomimo jej powściągliwości z wielką satysfakcją i przyjemnością — wyrasta przed człowiekiem pytanie, dlaczego to nasza polska przeszłość, piętnasto, szesnasto- czy siedemnasto-wieczna nie ekscytuje fantazji pisarzy do pisania o niej książek, czy dramatów. W naszej literaturze urobił się pewien konwencjonalny obraz tych epok i ten trwa, niekontrolowany na nowo, niesprawdzany. A przecież w tych odległych wiekach mieści się olbrzymi materiał literacki, niewyzyskany, nieznan, a świetny, barwny i pełen dynamiki.

Józef Kisielewski

na ostrzu języka 123

Przebieg choroby...
 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123.

Ładzi dzień...
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123.

Rysunki AUTORA

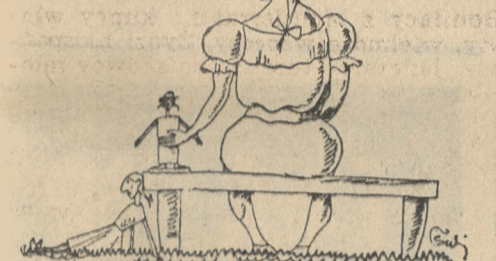
KOLEŻANKA ADLERÓWNA

Od czasu do czasu zdradzam „Kurjera Poznańskiego” — to znaczy: zaglądam do innych gazet. Do takich zupełnie innych, np. do „Naszego Przeglądu”. Nie jest to brakiem wykształcenia, jeżeli się nie wie, co to pismo; dlatego chętnie poinformoich Czytelników. Jest to gazeta „nasza”, jak już mówi sam tytuł, gazeta starozakonna, drukowana w języku polskim, a często „polskim”.

Zacznijmy więc nasz przegląd prasy od „Naszego Przeglądu”. Znalazłem tam niedawno wierszyk p. t. „Chciałabym znów być maleńką” koleżanki Adlerówny. Muszę przyznać, że jestem tego samego zdania, co owa izraelska poeciśca: powinna być znów maleńką i mieć, powiedzmy: dwa latka, najwyżej ze trzy — bo w tym wieku nie pisze się jeszcze wierszy. W tym wieku robi się podobno zgola inne rzeczy: przynajmniej chciałyby je robić koleżanka Adlerówna:

„Chciałabym znów być maleńką
 I spijać ros perły z kwiatka...”
 Albo:
 „Nawijać szczęście na palce
 I pchać je sobie w usta.”
 Czego to nie robią żydowskie dzieci! Napychają się szczęściem i piją rosę z kwiatka... Słuchajmy dalej: co chciałyby jeszcze robić koleżanka z „Naszego Przeglądu”:

„Siadać na tę po deszczu,
 Gonić za własnym cieniem...”

Siadać na tę może koleżanka Adlerówna zresztą jeszcze dziś; sądę, że nikt tego nie zabroni. Ale, pytam się, dlaczego akurat po deszczu? Koleżanko Adlerówna, nie bądźcie perwersi!...

Po tej próbie wierszowanej przejdźmy odrazu do prozy.

RUBLE NA DACHU

I to do prozy — narodowej! Prasa narodowa mianowicie powiększyła się o jeden organ, nagle, gwałtownie i w sekresie przed Narodowcami. Dopiero, gdy już wszystko było gotowe, nowy organ narodowy zaczął się silnie reklamować. Przypadkiem wpadła mi w rękę taka reklamowa ulotka. I z niej to dowiedziałam się, że pismem „opartem na gruncie narodowym i katolickim” jest... „Tempo Dnia”!

Wiedzieliśmy dotychczas, że koncert „I. K. C.” kocha sensację, krwawe fotomontaże i tajnych detektywów. A tu raptem... „grunt narodowy i katolicki”!

Ciekaw jestem, jacy to są ci narodowcy i katolicy „Ikaca”? Może pan Szperber, którego aryjski profil znamy jeszcze z Poznania? Może pan Zweig? A może pan Rubel? Przecież już ruble na dachu mówią o tem, że ten Rubel to Żyd. I pan „Charlie” z

„Wróblj na dachu” to też Izraelita. I pan Konrad Wrzos też starozakonny. I pani Migowa, mimo nordyckich rysów, też mojżeszowa. I pani Jola Fuchs też od „naszych”. I jeszcze szereg innych.

A gdzież są ci Narodowcy? Zdaje się, że ani Djogenes z latarką, ani najzdolniejszy tajny detektyw nie znalazłby ich w koncercie pana Dąbrowskiego!

MARATON WARSZAWSKI

Pełno było w prasie o Walasie; fetowali go, oklaskiwali; dygnitarze kłaniali mu się w pas; gdy Walas posmutniał, pocieszali go: „Nie martw się, żeś Polsce nie zdobył złotego me-

dal! Polska i tak jest z ciebie dumna”. A teraz nagle Walas przemówił. Wywiadzik! Walas wyznaje szczerze, otwarcie i po amerykańsku, dlaczego się martwi: poprostu — już miał kontrakt na grube dolary w kieszeni, już chciał się stać zawodowcem — a tu masz! Złoty medal poszedł mimo nosa... I trzeba czekać przyszłej Olimpiady.. Taki to ten nasz Walas! W przykry sposób odwarty. A może przynębił go „Maraton Warszawski”? Może dlatego Walas tak zgorzkniał? Czytelnicy spostrzegli niedawno notatkę w prasie: jak to pewien Żyd, Chaim Miodownik, chciał okrążyć Walasa, lecz ten się puścił za złodziejem i przyłapał go. Napisałem ten temat balladę i daję ją na zakończenie dzisiejszego feljetonu:

To się działo niedawno, że Walas Cłwile czasu wolnego znalazł. Poszedł sobie wieczorem do Alej, Poszedł nawet kawalek dalej. Odszukał próżną ławeczkę; Siadł, by wypocząć troszeczkę. Oj Walasie, Walasie, nieboże! Coś w Alejach przydarzyć się może! Siedzi Walas w przechodniów wpatrzony, Niby posąg z kamienia toczony, Do greckiego podobny jest bożka — Czy to człowiek — czy rzeźba M. Rożka? Czy w zachwycie wystrugał się Chaim? — Wtem ktoś podszedł. Na imię miał Chaim. Oj Walasie, Walasie luby! Pewnie Chaim pragnie twej zguby.

Chaim rzekł: „Giten Abend. Czy można?” I na ławce usiadł z ostrożną, By się chałat nie pogniótł przypadkiem. Na Walasa spozierał ukradkiem. Chaim poznał Walasa w momencie (Jego portret był nawet w „Momensie”) Oj Walasie, Walasie kochany, Mi ten Chaim jest coś podejrzany. Chaim myśli: „Szczęśliwy trafu. Czy poproszę o autografu? Co autograf? To żadne pamiontkę. Sprzedaczk? Dadzą najwyżej piontkę. Upominek chce jakiś niedrogi...” Wreszcie zabrał torebkę i w nogi. Oj Walasie, Walasie, mówilem, że się Chaim okaże niemilym! Lecz już Walas spostrzeżga, już czuje, Czego brak i do biegu startuje. I już pędzi, już leci jak strzała. A publiczność Walasa poznała, Bije brawo i woła: „Daj gazu!” To sportowca podnieca odrazu... Oj Walasie, Walasie — te brawa, To Warszawa, to cała Warszawa! Policjanci już ruch zatrzymują, A sędziowie z „stopperem” sędziują. Bieźnia wolna — już wolne Aleje. Walas pędzi, a Chaim wieje. Już się wzmaga wspaniałe igrzysko. Nowy Świat! Nowy Świat już blisko... Oj Walasie, Walasie nasz drogi, Olimpijskie wyprężaj nogi! Zawodnicy we formie wspaniałej, Nowy Świat przebiegają cały. Tempo rośnie — i oto nareszcie Na Krakowskie wpadają Przedmieście. Coraz prędzej, aż dudni ulica, Oszałała w zachwycie stolica. Oj Walasie, Walasie jedyny! Pędź i nowe zdobywaj wawrzyny! Wreszcie Walas do mety dobiega, Już Chaima dopada... i mija! Pędzi dalej, stukając obcasem. Chaim chytkiem w bok skręcił tymczasem. Ale Walas, zwycięski i dumny Do Zygmunta przypada kolumny. Oj Walasie, Walasie, zwycięstwo! Wykazałeś wytrwałość i męstwo! Chaim w ciemnej uliczce przystaje, Liczy forsę: „Ist git! słowo daję! To był rekord w tym roku, żeby był taki zdrow!” A na Placu Zamkowym całe morze głów... Wiwaty — orkiestra — okrzyki — zachwyty: „Rekord polski o siedem minut pobity!!!” Oj Walasie, Walasie wspaniały! Do tych nówek, co ślicznie biegały, Składam oto ten wierszyk mały Dla twej chwały, Walasie, dla chwały!

ARTUR MARYA SWINARSKI

Świątynia św. Zofji.

Podwójnie złota księga

Przyjęte jest pięćdziesięcioletnie jubileusze nazywać jubileuszami złotymi. Niekazdy jednak może zasługuje na tę nazwę w takim stopniu, jak mijająca obecnie pięćdziesiąta rocznica istnienia poznańskiego gniazda sokolego.

Pamiętkowe wydawnictwo tego jubileuszu, „Złota Księga Sokola Poznańskiego” podwójnie zasługuje na przymiotnik „złota” w tytule. Nietylko dla półwiecza, które „Sokół” poznański swem istnieniem obejmuje, ale też dla wielu, bardzo wielu złotych kart dziejami tej zasłużonej organizacji zapisanych.

Prosta, po kronikarsku ujęta jest o powieść p. Wiktora Weselika pt. „Pięćdziesiąt lat „Sokola” poznańskiego”. Ale ileż w jej wierszach wymowy. Ile trudów, wysiłków i walki kryje się za notowanymi wziętymi faktami, ile zapału, nadziei i oczekiwań snuje się dookoła tych wyglądających dziś prosto i zwyczajnie wydarzeń.

„Zebranie szczeruplego grona obywateli w dniu 2 czerwca 1886 roku daje początek gniazdu-jubilatowi”. „W złocie związkowym, urządzonym w Poznaniu w sierpniu 1896 wzięło udział około 900 druhów w tem 200 ćwiczących. Przymiotrywała się im 5-tysięczna publiczność, darząc sokolów wielkim aplauzem”. „Złot w roku 1900 mimo przeszkód ze strony policji pruskiej wypadł okazale”. „W roku 1902 magistrat poznański wypowiada sokolom sale gimnastyczną w szkole przy dzisiejszej ul. Działyńskich”. „3 lipca odbywa-

się t. zw. „złot za płachtami”. „W roku 1911 obchodzi „Sokół” srebrny jubileusz, a po nim rozpoczynają się w zwiększonych dawkach szykany władz pruskich”. W roku 1912 następuje reorganizacja zarządu. „Myślą przewodnią tej zmiany było zmniejszenie kar policyjnych, które władze pruskie nakładały na wszystkich bez wyjątku członków zarządu...”

I tak dalej, i dalej — w krótkich prostych słowach roztacza się przed czytelnikiem historia trudów i walki „Sokola”, historia, która jest odcinkiem, jednym z najpiękniejszych odcinków, polskiej walki z zaborcami o niepodległość.

„Ludność niemiecka widzi głównie w Sokolach wicherzycieli i ten żywioł, który najdobitniej uzewnętrznia swą nieprzejednaną polskość i najgwałtowniej zwalcza Prusy, pruska idea państwową oraz niemieckich współobywateli” — pisze szef policji pruskiej w raporcie z 1913 roku.

Czyż to nie najlepsze dla „Sokola” świadectwo?

Przychodzi okres wielkiej wojny, nieprzerwywający ciągłości sokolej pracy, wreszcie rozwój w Polsce już niepodległej. „Nie zapominajmy — pisze p. W. Weselik — że Sokół w wolnej i niepodległej Polsce tak samo ma spełniać swoje zadanie dla dobra Narodu i Państwa, jak się z nich wywiązywał za czasów zaborczych”.

„Złota Księga Sokola Poznańskiego” okazała się w bardzo pięknej szacie, a

treść daje jej wartość drogiej pamiątki, dokumentu cennego i ciekawego dla wszystkich, kogo z organizacją sokolą łączy czy to węzy współpracy, czy zainteresowanie i sympatja.

Na kartach „Złotej Księgi” zamieścili swe artykuły, wspomnienia i życzenia dla gniazda - jubilatów liczni działacze społeczni i wybitni członkowie „Sokola”. Dużo tu prawdziwie złotych myśli, które zostaną, jako jeszcze jedna nieprzemijająca wartość tego dokumentu.

„Nieprzedawnioną wartością narodu jest Sokół” — pisze ks. prał. J. Prądzyński, kapelan dzielnicy wielkopolskiej — „Dlatego nie zamykać trzeba, ale szerzej otworzyć wypróbowaną sokolską szkołę cnót rycerskich i obywatelskich”. „A może dzisiaj sokola orka ideaowa jest zbędna?” — zapytuje sen. dr. Marjan Seyda — „Jest niezbędną, tak samo, jak w czasie niewoli, choć w innym sensie. Musi być przeorana gleba Polski, jak ona długa i szeroka, gleba myśli, gleba charakteru przede wszystkim, by polska rzeczywistość zbliżyła się do Polski, przez nas kiedyś wymarzonej a dziś przez nas tak gorąco upragnionej, by stała się polską rzeczywistością, rzeczywistością rdzenia polską w całej swej treści, we wszystkich swych dążeniach i celach”.

„Nie wolno nam poprzestawać jedynie na rozpamiętywaniu przeszłości. Sokół nie jest organizacją weteranów, która ginie razem z nimi, lecz jest organizacją żywą, która z pokolenia na pokolenie stale odmładza się świeżymi siłami która spełniając zadanie fizyczne i społeczno-wychowawcze, pracuje dla przyszłości narodu”. — pisze p. A.

Wolski, prezes dzielnicy wielkopolskiej.

Czytamy głębokie wypowiedzenia na temat idei sokolej I. J. Paderewskiego, pułk. Arciszewskiego, prezesa Związku, B. Chrzanowskiego, b. prezesa „Sokola” poznańskiego, P. S. Weselika pt. „Gimnastyka w Sokole Poznańskim” wspomina dawnych naczelników gniazda i dawne sokole ćwiczenia. P. M. Jęczkowiak wspomina obchód srebrnego jubileuszu. Dr. C. Rydlewski opisuje pamiętne zebranie z roku 1904. O wybitnym działaczu sokolim ś. p. dr. K. Zakrzewskim wspomina p. W. Kapałczyński. O Sokolstwie na wychodźstwie pisze p. W. Ryba. Reprezentowane są też organizacje sokole w innych krajach słowiańskich: o sokolstwie czeskosłowackim pisze E. Köppel, o jugosłowiańskim — V. Švajgar, o „Junaku” bułgarskim — W. Seizov, o „Sokole” u Serbo-Lużyczan T. Powidzki. Sportowi poświęcone są dwa artykuły — J. Herniczka pt. „Sokolstwo a sport” i prof. dr. E. Piaseckiego pt. „Ku unarodowieniu gier sportowych”. Wreszcie Cz. Kędziński pisze o Sokole w pieśni i poezji, a dwaj poeci zamieszczają wiersze okolicznościowe — L. Turkowski pt. „Na szlaku”, a M. Włoszkiewicz pt. „Sokole szlaki”.

*
 Podwójnie złota jest jubileuszowa sokola księga.

Złoty wawrzyn, symbol jubileuszu zdobi jej okładkę (opracowaną przez F. Klemińskiego). Złote myśli, z doświadczeń 50-letniej pracy dla pięknej idei wpływające, zdobią jej karty. (L. krasz.)

Kapryśni goście

Ubój rytualny — Fatalna trzynastka — Przesady hotelowe

Podróżowanie jest dzisiaj niezmiernie ułatwione, zwłaszcza dla tych, którzy posiadają odpowiednie ku temu środki. Lecz zarządy hotelów, skazane głównie na międzynarodowy ruch turystyczny, i dzisiaj jeszcze nieraz mają twarde orzechy do zgryzienia, gdy idzie o przyjęcie gości egzotycznych, którzy wymagają, żeby ich obyczaje, wierzenia i przesady były szanowane. Obyczaje te bywają nieraz, jak na nasze pojęcia, bardzo oryginalne i dziwaczne.

Szach perski, Nasr Eddin, jeden z pierwszych władców egzotycznych, którzy odważyli się wyjechać poza granice swego państwa, wywołał swego czasu wielkie zdziwienie i niesłychaną wesołość, kiedy kosztowne kobierce wysokiego gospodarza, cesarza Franciszka Józefa, obryzgał krwią barania, zabijając własnoręcznie zwierzęta w apartamentach swych według rodzimego rytuału. Dzisiaj nie dziwimy się już, gdy naczelnik szczepu afrykańskiego wiezie ze sobą kilkadziesiąt worków i pilnuje ich zazdrosnym okiem, jakgdyby stanowiły cały jego majątek, gdy tymczasem są tylko w nich — ziemniaki, lub gdy ksiądz indyjski w niezliczonych naczyniach wiezie ze sobą ryż i świętą wodę z Gangesu. Hotelarz europejski wita swych gości, zajmujących nieraz pół hotelu, z usługą radością.

Bywa wszakże, że i mniej zamożni goście z Południa lub ze Wschodu przywykli już do tego, że się dokładnie zna i respektuje wszystkie ich tajemnicze obrządków. Szczególne trudności nastroją tutaj Hindusi. W kraju ich studnie zazwyczaj posiadają trzy rury, które wypływa woda: jedną dla buddystów, drugą dla maho-metan, a trzecią dla chrześcijańskich żołnierzy angielskich.

Biada temu, ktoby poważył się korzystać z nieswojej rury, aczkolwiek każda z nich wypływa taka sama woda.

Niektóre hotele angielskie zaprowadziły u siebie to urządzenie, inne dbać muszą o to, by buddyści i mahometanie wzajemnie się nie zbezczeszczały. Jeżeli prawowierny Hindus zabiera ze sobą do Europy swoich kucharzy i hermetycznie odgradza od reszty ruchu hotelowego, ażeby broń Boże „cień niewiernego” nie padł na potrawę, to z drugiej strony Hindus mahometanski, czuje się zniewolony rzucić swoje jedzenie natychmiast psu, jeżeli je muśnie „cień wyznawcy Buddy”.

Niektórzy goście egzotyczni przywożą ze sobą także koty, które w krajach ich uchodzą za zwierzęta święte i podobno przynoszą szczęście.

Lecz dziwaczne obyczaje i zabobony istnieją nie tylko w samych krajach egzotycznych, spotyka się je także wśród ludzi w krajach europejskich. Do nich należy n. p. uprzedzenie do trzynastki. Licząc się z tym przesadą, hotelarze angielscy na Wielkanoc r. bież. zaprowadzili powszechnie zasadniczą zmianę numeracji pokoi hotelowych. Niektórzy już przedtem byli skasowali pokoje numer trzynasty, które przemianowali na 12a. Zabobonnych gości jednakże to nie zadowoliło, gdyż utrzymywali oni, że 12a jest tylko zamaskowanym 13. Dlatego postanowiono rozpocząć numerację pokoi dopiero od nr. 15. Teraz wszystko było w porządku, a goście, zajmujący pokój nr. 27, nie zdawali sobie sprawy, że właściwie mieszkają pod nr. 13.

Lecz jak to mówi przysłowie, jeszcze się ten nie urodził, ktoby wszystkim dogodził. Jeszcze tego samego lata wydarzyło się w pewnym angielskim hotelu kapieli-skowym coś, czego „reformatorzy” nie byli przewidzieli. Przybyła tam pewna szkocka wycieczka, której członkowie uwzięli się koniecznie na pokój nr. 13, za który każdy uczestnik, mimo przysłowiowego sknerstwa szkockiego, ofiarował wyższą cenę. W Szkocji trzynastka uchodzi za liczbę szczęsną. Jest to jeszcze pozostałość z czasów przedchrześcijańskich, kiedy to niepodzielna przez żadną liczbę trzynastka uchodziła wprost za liczbę świętą. Suma jej cyfr bowiem daje liczbę cztery, która poświęcona była bóstwu słońca. Podobnym popytem cieszył się w sali restauracyjnej stół nr. 13. Gospodarz wtedy poradził sobie w ten sposób, że na wszystkich stołach umieścił kartki z liczbą 13.

Są jeszcze oczywiście liczne inne uprzedzenia i przesady, które kierują się goście hotelowi. W Wiedniu zmarł niedawno temu jugosłowiański hurtownik drzewa, który od 25 lat zarezerwowany miał w hotelu pokój tylko dlatego, żeby go kto inny nie zajął. Przed 25 laty przybył on do

Wiednia dla załatwienia pewnej wielkiej transakcji. Interes powiódł się, a kupiec korzystny jego wynik przypisał szczęsnemu pokojowi, który zajmował w hotelu. Ilekroć więc później przybywał do Wiednia, zawsze żądał tego pokoju. Zdarzyło się przecież razu pewnego, że pokój zajęty był przez innego gościa. Jugosłowianin, sanga-winik z natury, urządził wielką awanturę, tak, iż pokój opróżnić musiano dla niego. Ażeby się to nie mogło powtórzyć,

wziął pokój ten na stałe i irzywał go przez 25 lat, aż do końca życia.

Turyści amerykańscy słyną z tego, że wszystko, co się da, zabierają na pamiątkę. W hotelu poprostu wstawia się im w rachunek pewną kwotę za stłuczone naczynia i zabrane drobniaki. Przeciw temu zwyczajowi zabierania łyżek, widelców, serwetek, szkieł na marmeladę, solniczek, talerzyków, jako pamiątek z „old dear Europe”, nie ma hotelarz poprostu innego sposobu, rad, że nie wicina się jeszcze więcej kawałów tapety lub obicia, że nie nacina się mebli i usuwa się z nich części metalowe.

Nie jest więc rzeczą wcale łatwą być dyrektorem hotelu pierwszorzędnego.

WiP

Amerykanki mają szczególną pasję do wszelkiego rodzaju konkursów. Ostatnio odbył się zjazd bliźniaków. Na zdjęciu dwie najładniejsze bliźniaczki z najmłodszymi uczestnikami zjazdu.

Nos przy sobie Togal!
Wrazie przebiegania, gorączki, łamania w kościach odda Ci dobre usługi. Tabletki Togal stosuje się również w cierpieniach reumatycznych, artretycznych i podagrze. Togal usmierza ból i przynosi ulgę w tych cierpieniach.

nr 16 813/4

Pierwszy w Europie wynalazca piorunochronu

Mało kto wie, że współcześnie — lub nieco wcześniej — a w każdym razie niezależnie od Franklina pomysł piorunochronu i jego praktyczne zastosowanie zrodził się w głowie kapłana katolickiego, Prokopa Diwisa.

Ksiądz Prokop Diwisz, od którego śmierci upływa obecnie 170 lat, urodził się w r. 1696. Kształcił się w gimnazjum jezuickim w Znaimie, a następnie wstąpił do zakonu premonstratensów i w r. 1726 został księdzem. Zajmował się on gorliwie naukami przyrodniczymi. W r. 1736 został proboszczem pod Znaimem i oddał się tam z zamiłowaniem rozwijającej się wtedy nauce o elektryczności. Ks. Diwisz zbudował maszynę elektryczną własnego pomysłu, którą nazwał „electricum”, a do gromadzenia ładunków elektrycznych używał wielkiej butelki lejdejskiej. Doświadczeniami swemi zyskał rozgłos, który wywołał korespondencję jego z wielu uczonymi, a zwłaszcza ze znakomitym matematykiem Eulerem.

W r. 1750 wykonał Diwisz doświadczenia w Wiedniu wobec cesarza Franciszka i Marji Teresy. W tym czasie powziął on pomysł urządzenia piorunochronu, co wyłożył w rozprawie „Programma de avertendi fulminis artificio” r. 1753, a dnia 15 czerwca 1754 r. ustawił w pobliżu swego mieszkania pierwszy piorunochron, który nazwał „machiną meteorologiczną”. Był to

preł zaostrzony, posiadający 12 bocznych rozgałęzień. W bibliotece olomunieckiej znajduje się rękopis jego „Descriptio machine meteorologicae”, a Euler wyraża się o przyrządzie tym z uznaniem.

W r. 1755 podał Diwisz prośbę do cesarza, by dla dobra swych poddanych polecił ustawić „machinę meteorologiczną” w różnych miejscach państwa. Miała ona wszakże wielu przeciwników, którzy przypisywali jej wpływ szkodliwy, a o których ksiądz Marci, ówczesny nadworny matematyk, wyraził się: „Blasphemant, quae ignorant” (złorzeczą temu, czego nie rozumieją).

Przyrząd Diwisa był to niewątpliwie pierwszy w Europie wzniesiony piorunochron, ponieważ wszakże wynalazek ten przypada współcześnie z pomysłem Franklina, który już w r. 1750 wskazał możebność sprowadzania piorunów z chmur, trudno więc rozstrzygnąć, czy wynalazek Diwisa był od pomysłu Franklina zupełnie niezależny.

Diwisz zajmował się też i innymi badaniami nad elektrycznością: stosował ją do leczenia chorób, a zwłaszcza reumatyzmu, oraz badał wpływ jej na rozwój roślin. Temi badaniami wyprzedził on o przeszło sto lat najnowsze doświadczenia z falami elektrycznymi, których wpływ na organizm i rośliny zaczynają nowocześni fizycy coraz więcej stwierdzać.

50-lecie statuy wolności

W 1876 roku w salach hotelu Louvre w Paryżu odbył się wspaniały bankiet z udziałem najwybitniejszych przedstawicieli artystycznego i oficjalnego świata Francji i Ameryki ku czci wielkiego rzeźbiarza Bertholdiego, twórcy gigantycznego pomnika ofiarowanego w holdzie Stanom Zjednoczonym, symbolizującego braterstwo obu wielkich narodów Francji i Ameryki.

W 10 lat później, w czerwcu 1886 roku, z Le Havre odpłynął statek „Isère” wioząc na pokładzie poszczególne części pomnika, który stanąć miał na wyspie Bedloes Island, położonej u wejścia do zatoki hudsonskiej. W dniu 28 października tegoż roku odbyła się w obecności prezydenta Stanów Zjednoczonych, członków rządu,

wybitnych przedstawicieli społeczeństwa amerykańskiego i francuskiego oraz tysięcy tłumów skupionych na moście hudsonskim i stłoczonych na wyspie, uroczyste odsłonięcie statuy.

W porcie nowojorskim zgromadziła się w dniu tym cała pocięta morską Stanów Zjednoczonych. Obok olbrzymich dreadnoughtów przewijały się statki handlowe i komunikacyjne, przybrane tysiącem flag. Prace nad ustawieniem pomnika, do którego szkielet żelazny zbudował twórca słynnej wieży paryskiej inżynier Eiffel, trwały cztery miesiące. Koszty budowy pomnika wyniosły około 2½ miliona franków, z czego milion dało społeczeństwo francuskie, a półtora miliona społeczeństwo i rząd Stanów Zjednoczonych.

Dwieście tysięcy ludzi zjechało i brzozy

CHAMBARD

ng 16 821

składa się na największy pomnik naszych czasów. O jego rozmiarach dają pojęcie następujące cyfry: W głowie Statuy Wolności pomieścić się może 40 ludzi, a na tarasie dokoła trzona pochodni 12 osób. Z tarasu tego rozlega się wspaniały widok na Nowy Jork i port. W ostatnich czasach widok ten coraz bardziej zasłaniają drapacze chmur, których wysokość kilkakrotnie przerosła 90-metrową statuwę. Wejście na taras przy pochodni prowadzi przez wzniesione prawie ramię statuy, w którym umieszczono schody o 45 zakrętach. We wnętrzu pochodni i w diademie statuy umieszczono latarnie o sile kilka tysięcy świec. W nocy cały posąg jest oświetlony reflektorami zużywającymi około 96.000 kilowatów.

5 milionów niewolników na świecie

W sprawozdaniu komisji Ligi Narodów do walki z niewolnictwem czytamy, że w 1936 roku żyje na świecie 5 milionów niewolników — to jest ludzi, którzy stanowią dowolną własność swego pana, i mogą być sprzedawani.

W Adenie, który znajduje się pod protektoratem angielskim, gdzie handel niewolnikami jest prawie dozwolony, żyje około 5.000 niewolników, z czego 800 pozostaje na służbie sułtana. W Arabii środkowej żyje 2.000 niewolników. W Nigerji północnej i Kamerunie, stanowiącymi główne rynki handlu niewolnikami, liczba ich sięga kilkuset tysięcy. Niemniej liczni są niewolnicy w poszczególnych państwach indyjskich. W Chinach, gdzie rząd wydał ostatnio surowe prawa, zabraniające trzymania niewolników, istnieje około 3 miliony ludzi, którzy, nie mogąc się wypłacić swym wierzycielom, na mocy tak zw. prawa Muitsai, zaprzędali się im na całe życie.

Londyński lord - major na wystawie szkolnej podziwia model dawnego okrętu, wykonany przez jednego z uczniów.

Leczenie za pomocą kolorów

W Nowym Jorku ma nastąpić otwarcie najoryginalniejszego w świecie sanatorium. Oryginalność ta polegać będzie na tem, że pacjenci sanatorium nie będą leczeni ani ziołami, ani medycynami, lecz kolorami. I tak nerwowo chorzy leczeni będą przy pomocy kolorów niebieskiego i czerwonego. Niektóre choroby skórne — według zapewnienia lekarzy-specjalistów — pod wpływem światła błado zielonego, mają zupełnie zniknąć. Zaburzenia przewodu pokarmowego leczć się będzie kolorem cytrynowym. Cierpiący n awatrobę będą znajdować ulgę przy pomocy koloru zielonego. Wreszcie kolor ciemno żółty — jeżeli wierzyć receptce — pobudzać będzie apetyt. Ci, którzy cierpią na bezsenność, umieszczeni będą w pokojach, w których ściany pomalowane będą na pomarańczowo. (wel)

Zemsta skazanego

Prawie we wszystkich Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej skazani na śmierć, traceni są elektrycznością. W niektórych Stanach zbrodniarzy pozbawia się życia przez powieszenie. W czterech czy pięciu Stanach kara śmierci została wogóle zniesiona. Ale w stanie Utah dokonuje się egzekucji według „gustu” skazańca. Niedawno temu na tem tle doszło do ciekawej wymiany zdań pomiędzy skazańcem, a szeryfem miasta Salt Lake.

— Co wybierasz — zapytał się szeryf skazańca, — powieszenie, albo rozstrzelanie?

— Co będzie was więcej kosztowało? — Powieszenie — odpowiedział szeryf.

— Wobec tego chcę być powieszony. Skazaniec w ten sposób „zemścił się” na władzy, która, pozbawiając go życia, musiała pokryć koszty powieszenia, przekraczające znacznie koszty rozstrzelania. (wel)

ng 16 822

Głosy prasy o 30-leciu „Kurjera Poznańskiego”

Tygodnik „Myśl Narodowa” (Warszawa) pisze „z powodu rocznicy „Kurjera Poznańskiego”:

„Tydzień temu „Kurjer Poznański” obchodził trzydziestolecie swego istnienia, a świat dziennikarstwa narodowego powinien rozważyć sobie pilnie tę rocznicę. Zaczęło się od małego dziennika, drukowanego na piaskowej maszynie: a dziś jest to potężna placówka publicystyczna, rozporządzająca pięcioma poczytnymi pismami, zaopatrzoną we wszystkie nowoczesne środki techniczne. Wzrost ten nastąpił, mimo że wydawnictwo nigdy nie było traktowane przez inicjatorów jako „interes”, lecz zawsze jako przedsięwzięcie ideowe, mające na celu przede wszystkim służbę narodowi.

„Wydawnictwa prasowe na zachodzie poszły za ogólną materialistyczną tendencją wieku, stały się przedsiębiorstwami przemysłowo-handlowymi, jak każde inne, idea służby publicznej zeszła na dalszy, nieraz zupełnie niewidoczny plan, chodzi bez porównania częściej o wyzyskanie istniejących w społeczeństwie prądów w celu lepszego nabicia sobie kasy, niż o obronę, propagowanie i pogłębianie pewnych ideałów. Stąd mamy przykłady wielkich „koncernów” prasowych, wydających pisma o różnych, sprzecznych kierunkach. Kapitalista wynajmuje ludzi, aby pisali w jednym dzienniku tak, w innym inaczej i w ten sposób ciągnie zyski z rozmaitych dążeń i różnych warstw społeczeństwa. Komercyjnie proceder taki może niewątpliwie dawać wiele lukratywne rezultaty, jak na tem wychodzi interes ogólny, to sprawa inna i jak obecnie, to mało zaprzatająca sobą umysł, mimo iż jest niewątpliwie jedną z ważniejszych przyczyn dzisiejszego chaosu światowego.

„Profesja publicysty doznała niewątpliwie w takich warunkach poniżenia, a na pierwszy plan wszędzie zamiast redakcji wysuwa się kierownictwo handlowe i agent ogłoszeniowy. Redaktor z pierwszej osoby w wydawnictwie stał się podwładnym „dyrektora”, którego jedyną zdolnością i zaletą jest niejednokrotnie tylko umiejętność zręcznej gry giełdowej.

„Wina za taki anormalny rozwój stosunków nie spada jednak wyłącznie na kapitalistyczne pojmowanie zadań przez wydawców. Zawiniли też sami dziennikarze i publicyści, rezygnując ze swego „powołania”, a kontentując się nadaniem swemu zajęciu charakteru „rzemiosła”. W ten sposób stało się możliwe, jak u owych seminarzystów rosyjskiego satyryka, pisanie według nakazu „albo o szkolidności oświaty, lub też o jej pożytku”.

„Oczywiście pracownik jest często słabszy od pracodawcy i nie raz musiałby wykazać dużo hartu ducha w obronie swej niezależności. Uciekają się też pracownicy pióra, podobno jak pracownicy fizyczni, do pomocy organizacji, tworząc związki zawodowe. Ale właśnie popełniają błąd, kładąc materialistyczną modą cały prawie nacisk na obronę „zawodu”, jego warunków materialnych, a pomijając prawie całkowicie obronę „profesji”. Oslabiają w ten sposób swoje stanowisko pisarzy niezależnych, bo nawet mało widać, że do tej niezależności dążą i ją cenią. Dość powiedzieć, że w kolach ujarzmionego przez kapitał dziennikarstwa francuskiego uważane jest za ideał wprowadzenie do obowiązującego prawa przepisu, któryby pozwalał członkowi redakcji opuścić pracę bez wypowiedzenia w razie przejścia wydawnictwa w inne ręce i nie tracić przytem należnego odszkodowania.

„U nas przez czas długi stosunki były normalne. Wydawnictwa dzienników rzadko kiedy bywało dobrym interesem, podejmowane więc były częściej, niż gdzieindziej, przez stronnictwa polityczne, lub przez zespoły jednostek, związane ideowo. W takich warunkach powołanie publicysty mogło się ostać. Jednakże w ostatnich latach stosunki te zaczęły się zmieniać na niekorzyść, wydawnictwa, podejmowane dla interesu, mnożą się i zaczynają nadawać swój ton całemu zawodowi. Preponderancja czynnika handlowego nad redakcyjnym jest już w wielu wypadkach niewątpliwa, a sprzedaż wydawnictw z całym, że tak powiemy, inwentarzem, żywym i martwym, nie są wprawdzie jeszcze częste, jednak się zdarzają.

„Pracownicy pióra są u nas już

onieśmieleni i spychani z należnego im stanowiska. Jeżeli się nie ockną na czas, zostaną ujarzmieni bez ratunku, jak to się stało gdzieindziej. A byłoby to kłeską nie tylko ich osobistą, lecz ogólną, bo nie jest bynajmniej dla narodu obojętne, w jakich warunkach pracują ci, którzy na kształtowanie się opinii tak wielki wpływ wywierają.

„Przykład pomyślnego rozwoju „Kurjera Poznańskiego”, prowadzonego przez grupę ideową, powinien stać się podniętą do stworzenia organizacji ideowych publicystów narodowych, organizacji, która dawno już powstać powinna.”

ARGUS

Na innym miejscu, w dziale „Ruch Wydawniczy”, „Myśl Narodowa” charakteryzuje nasz numer jubileuszowy, „niezwykle bogaty pod względem literackim”, jak podkreśla, — i kończy następująco:

„Organem serjo był zawsze „Kurjer Poznański”. On nie stracił na poczytności, owszem zyska w miarę, jak opinia, przewyciężając gnuśność, oczyszczając będzie atmosferę Polski z kłamstwa.

„Bratniemu organowi życzymy nadal powodzenia w pracy, tak umiejętnie i żarliwie dokonywanej.”

Organ ludności polskiej na Warmji i Mazurach „Gazeta Olsztyńska” tak pisze:

„Kurjer Poznański” spogląda obecnie na 30-lecie swej działalności. Dnia 20 września 1906 r. ukazał się pierwszy numer „Kurjera Poznańskiego”.

„Przyszły czas jak wywłaszczanie Polaków na ziemiach Wielkopolski, nowela osadnicza, paragraf językowy, usunięcie ze szkół nauki religii w języku polskim, jednym słowem toczyła się zacięta walka z polskością, z społeczeństwem polskim.

„Ze strony niemieckiej czyniono wszystko, by osłabić element polski. W tych warunkach zadanie „Kurjera Poznańskiego” nie było łatwe i połączone z licznymi przykrościami ze strony władzy niemieckiej. Posypały się

kary, więzienia. Lecz „Kurjer Poznański” stał na posterunku.

„Ludność polska, grupująca się koło „Kurjera”, zaczęła się coraz mocniej przeciwstawiać polityce i planom rządu niemieckiego.

„Kurjer Poznański” odegrał wybitną rolę na ziemiach Wielkopolski i miał w społeczeństwie polskim silną pozycję moralną. Wywierał on wpływ decydujący na opinie publiczną i wychował całe szeregi działaczy narodowo i bojowo usposobionych, podtrzymał ducha polskiego w czasach najtrudniejszych i tak spełniał swą zaszczytną i bogatą w plony misję wśród społeczeństwa polskiego w byłym zaborze pruskim.

„To też z dumą i zadowoleniem może „Kurjer Poznański” spoglądać na miniony okres swej działalności.”

„Drwęca” (Nowe Miasto na Pomorzu) pisze:

„W dniu 19 września minęło 30 lat od ukazania się tak zasłużonej dziś na niwie narodowej gazety, jak „Kurjer Poznański”. Polacy ziem zachodnich wiedzą, czem był „Kurjer Poznański” tak w okresie niewoli, jak i dziś. Stał nieugięty na straży najdroższych ideałów Narodu, zawsze stawiając mocno i nieustraszenie kwestję jego niepodległości. To też śmiało należy powiedzieć, że dobrze zasłużył się Polsce i narodowi „Kurjer Poznański” i ci, którzy z tem i w tem wydawnictwie pracowali i pracują. Z okazji jubileuszu 30-letniego i nasza redakcja zasyła bratniemu duchem Jubilatowi — „Kurjerowi” serdeczne życzenia, aby nadal w służbie narodowej trwał w poczuciu dobrze spełnionego obowiązku wobec Boga i Ojczyzny.”

W „Dzwonie Niedzielnym” czytamy:

„Kurjer Poznański” pod redakcją dr. Marjana Seydy, obchodzi 30-lecie istnienia. Z lokalnego pisma urósł na jeden z największych dzienników w Polsce, czytany dziś w całym państwie.”

Czy psy mają zdolność przeczucia

Zagadnienie to rozpatrywane było niedawno przez lekarzy oxfordzkich, którzy po zanalizowaniu licznych przykładów, wykazujących istnienie czegoś w rodzaju 6 zmysłu u zwierząt, dali na postawione pytanie, odpowiedź twierdzącą.

Oto na jakich przykładach oparli się uczeni.

Sir Henry Holand, który w zeszłym roku przebywał w miejscowości Quetta na pograniczu afgańsko - indyjskim, obudzony został pewnej nocy gwałtownym szczeniem psa. Pies skoczył na łóżko i usiłował obudzić swego pana, ciągnąc go za piżamę, przyczem zwierzę było tak niespokojne i dziwnie podniecone, że Anglik sądząc, że do willi wdarli się złodzieje, wstał, ubrał się pośpiesznie i wzięwszy rewolwer wybiegł przed dom. Pies biegł przed nim w kierunku ogrodów, otaczających willę. Zaledwie uszliśmy parę metrów, opowiada Holand, uczulem jak ziemia drży mi pod nogami. Za chwilę rozległ się loskot walącego domu.

Pies przeczł zbliżającą się katastrofę i dzięki temu nadzwyczajnemu zmysłowi, uratował życie swego pana.

Zwierzęta, zwłaszcza psy i konie, nie rzadko również koty, mają dziwne przeczucie grożącego im lub otoczeniu bezpośredniego niebezpieczeństwa. Pewien lekarz angielski opowiedział swym kolegom oxfordzkim o następującym wypadku. Gospodarz domu, w którym mieszkalem, chował od kilku lat psa, wilczyce, która z czasem ogłuchła i oslepała. Gdy ponadto pies zapadł na jakąś przykrą chorobę, gospodarz, dla skrócenia mąk zwierzęcia postanowił je zastrzelić. Poleciał to zrobić jednemu z domowników. Pies na widok strzelby, a prawdopodobniej poczuwszy proch, uciekł i nie pozwolił się nikomu zbliżyć, nawet swemu panu, któremu przez 15 lat był zawsze posłuszny.

W tym wypadku należy przyjąć niezawodne działanie instynktu samozachowawczego, który u zwierząt jest znacznie silniejszy niż u ludzi. Tem naprzykład też tłumaczymy się w wielu psów wstręt przed kąpieniem się. Jak wykazały obserwacje życia psów, niektóre okazy, słabiej pływające, panicznie się boją wody i na jej widok kryją się w najbardziej niedostępnych kątach. Pewien farmer francuski opisuje, że do psa jego wystarczyło powiedzieć „chodź, wykapiemy cię”, a foks zniknął na całe godziny i wracał do domu dopiero wieczorem gdy „niebezpieczeństwo” już minęło. Kiedyś tego fokska schwytano pod

stępem i wrzucono do wody. Okazało się, że zwierzę nie umiało zupełnie radzić sobie w wodzie i byłoby niechybnie zginęło, gdyby nie pomoc domowników. Od tego czasu żadna siła nie zdołała w nim przemóc zewnętrznego wstrętu do wody.

Ś. p. Marja Jańczakowa

Przed kilku dniami odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku na cmentarzu św. Tomarceńskim na Górczynie zwłoki ś. p. Marji Jańczakowej z domu Kowalewskiej. Zmarła była rodem z Wągrowca. Już jako młoda mężatka, ś. p. Jańczakowa z dużym poświęceniem oddawała się pracy społecznej, organizując m. in. w porozumieniu z ś. p. ks. Kurzawskim szkołę języka polskiego, która mieściła się w jej mieszkaniu. Za nauczanie dzieci polskich języka ojczystego ś. p. Jańczakowa sady pruskie pociągnęły do odpowiedzialności i ukarały ją grzywną. Szykany antypolskiego systemu pruskiego nie zdołały wszakże ani na chwilę powstrzymać jej od dalszej wytrwałej pracy na niwie społecznej i narodowej. I tak z innymi współpracowniczkami zakładu w Inowrocławiu pierwsze Towarzystwo Kobiet, obejmując również prezesurę tejże organizacji. Zmarła udzielała się także z dużym zamiłowaniem w teatrach amatorskich, które — jak wiadomo — za czasów niewoli politycznej wielce przyczyniały się do podtrzymywania ducha narodowego.

Dalszym etapem działalności ś. p. Jańczakowej był Berlin, dokąd przeniosła się wraz z rodziną. Tutaj też niezwłocznie wstępuje do Tow. Polek, które, korzystając z nieprzeciętnej zdolności przemawiania na zebraniach i ujmowania sobie słuchaczy zmarłej, eleguje ją z referatami na liczne zebrania w obrębie całej Brandenburgji. Ta sama zaszczytna rola przypadła w udziale ś. p. Jańczakowej w Tow. Sokolic w Charlottenburgu.

Gdy Polska zmartwychwstała, ś. p. Jańczakowa wraca do kraju. Tu od pierwszej chwili swego pobytu w Poznaniu widzimy ją w szeregach Narodowej Organizacji Kobiet, gdzie przez czas dłuższy piastowała godność wiceprezeski jednego z kół wspomnianej organizacji. Była ona także

Gabinet kosmetyczny
Magistra Kuntzówny
Poznań, Sew. Mielżyńskiego 4 m. 3
Pielęgnacja cery i włosów.
dg 3108

główną inicjatorką założenia w Poznaniu Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”, które ma już poza sobą blisko 16 lat bardzo wydanej pracy i zaliczane jest do najżywoźniejszych organizacji kulturalno - oświatowych. W dowód uznania wybitnych zasług zmarłej Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc” obdarzyło ją godnością swego członka honorowego.

Cześć Jej pamięci!

Śp. dr. Jakub Szuberla

Śp. dr. med. J. Szuberla, zmarły w Poznaniu w dniu 12 b. m., urodził się w roku 1849 w Mielcu w Małopolsce. Po ukończeniu jednak szkół i następnie fakultetu medycznego na uniwersytecie wiedeńskim, gdzie uzyskał stopień doktorski, przeniósł się do zaboru rosyjskiego i osiadł w Mińsku Litewskim, gdzie bez przerwy praktykował aż do pamiętnego lata 1920 r., kiedy herdy bolszewickie zalewały kresy wschodnie i zajęły Mińsk, którego już nie mieliśmy odzyskać.

Czasy, kiedy śp. dr. Szuberla osiedlił się w Mińsku Lit., odznaczały się szczególnie ostrem prześladowaniem wszystkim, co tylko traciło polskością i katolicyzmem i Mińsk był bodaj tym punktem, na którym najsilniej rozszalała się burza antypolska. Grasował tam wówczas słynny polakożerca gubernator Pietrow, — szalał, po prostu, najnieczemniejszy ze wszystkich renegatów, ksiądz Ferdynand Sęczykowski, który sobie samowładzco przywłaszczył atrybuty administratora diecezji mińskiej, po wywiezieniu stamtąd ostatniego jej biskupa, Adama Woytkiewicza i który usiłował przez wszelki gwałt wprowadzić język rosyjski do dodatkowego nabożeństwa w kościołach, — denuncjacje i szpiegostwo na każdym kroku do reszty utrudniały i obrzydzały życie każdemu Polakowi i katolikowi...

Śp. dr. Szuberla miał wówczas o tyle więcej utrudnione życie, że, jako przybysz z Małopolski, słabo władający językiem rosyjskim, którego musiał się dopiero uczyć, zgóry był podejrzwany o nieprawomyślność. Pomimo jednak niekorzystnej dla siebie opinii i pomimo ówczesnego przygnębienia, panującego w społeczeństwie kresowym polskim, — przygnębienia, które wywoływało objawy ugodowości, nieraz zbyt daleko posuwanej, Zmarły nigdy nie zapomniał, że nie wolno mu było, jako Polakowi iść za tym dość powszechnym w dobie powstaniowej prądem i nigdy nie spamił się żadnym postępkiem, ubliżającym naszej godności narodowej. Przeciwnie całkiem. Popierał bardzo gorliwie osobistym swym udziałem i materialną pomocą każde polskie poczynanie, z początku konspiracyjne, a od 1905 roku mniej, lub więcej jawne, należał do wszystkich organizacji — słowem był wszędzie, gdzie obowiązek wzywał go, jako Polaka.

Gdy po pierwszym wypędzeniu bolszewików z Mińska, w lutym 1918 r., całe szeregi działaczy miejscowych tłumnie uciekały na zachód, zwłaszcza do Warszawy, gdzie coraz szerzej otwierały się rozmaite możliwości zajmowania wysokich stanowisk, śp. dr. Szuberla pozostał na miejscu, pomimo, że powrotna fala bolszewizmu, napływająca wraz z ustępowaniem okupantów niemieckich w grudniu tego samego roku, nie wrywała nic dobrego. Przetrawił jednak i tę drugą okupację krwawych katów, podlegając rozmaitym przywacjom. Opuścił Mińsk dopiero w tragicznej, ostatniej ewakuacji w lipcu 1920 r., kiedy już nie ulegało najmniejszej wątpliwości, że dalsze pozostawanie na tej straconej dla polskości placówce, grozi nieuniknioną śmiercią i mękami, bez żadnej literalnie możliwości przyniesienia jakiegokolwiek korzyści naszej sprawie narodowej.

Śp. dr. Szuberla opuścił miasto, w którym przeżył i przepracował lat przeszło 40. Opuścił je wraz z żoną i jedyną córką, pozostawiając tam całkowity swój dobytek. Pomimo późnego wieku (miał już lat przeszło 70), rozpoczął nowe życie w bardzo skromnych warunkach na gościnniej ziemi wielkopolskiej, naprzód w Czempiniu, a od lat kilku w Poznaniu, gdzie prowadził praktykę lekarską, zyskując dużo uznania i wdzięczności ze strony swoich pacjentów. Od dłuższego czasu zapadł na zdrowiu i musiał zaniechać wszelkiej pracy. Wreszcie odszedł, przeżywszy lat 87. Służył wiernie swemu zawodowi i sprawie narodowej, której w splocie wypadków powojennych poświęcił całe swe mienie.

Cześć jego pamięci!

Wł. Dw.

KUPON ULGOWY DO CYRKU STANIEWSKICH

Ważny w sobotę, 26. 9. br. na przedstawienie o 8,30 wiecz. Okazieł naszemu kuponu w kasie cyrku otrzymamy po wykupieniu 1 biletu drugi analogiczny zupełnie BEZPŁATNIE.

KUPON ULGOWY DO CYRKU STANIEWSKICH

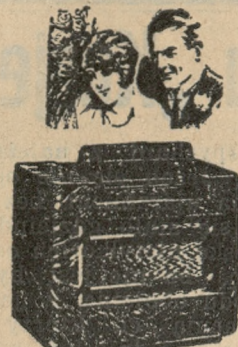
Ważny w niedzielę, 27. 9. br. na obydwie przedstawienia t. j. o 4,30 po pol. i 8,30 wiecz. Okazieł naszemu kuponu w kasie cyrku otrzymamy po wykupieniu 1 biletu drugi analogiczny zupełnie BEZPŁATNIE.

36-ta Loteria Państwowa (Nieurzędowa).

Stała dzienna wygrana 25.000 zł na nr. 87551.
50.000 zł na nr. 92305.
20.000 zł na nr. 56376.
Po 10.000 zł na nr. 145560 157387.
Po 5.000 zł na nr. 81558 111980 142149.
Po 2.000 zł na nr. 84659 65391-69782 77367
78157 79633 81435 90985 92687 97348 112664 129866
142518 146045 191295.
Po 1.000 zł na nr. 8526 9500 21754 31387 43841
45992 69353 73469 79703 85054 87916 94245 102128
105419 109030 116257 123190 134408 143667 144455
149686 149895 150876 167143 171924 180280 181159
191462.

W 15-tym dniu cięgnięcia 4-ej klasy wygrane padły na numery następujące:

Po 50.000 zł na N-ry: 12091 34281 120519.
10.000 zł na Nr. 162423.
Po 5.000 zł na N-ry: 5214 21567 54327 58080
72979 162421 184788.
Po 2.000 zł na N-ry: 20164 32566 60811 75874
89073 95984 101615 111538 111418 113340 118212
125380 135202 147590 177213 188218.
Po 1.000 zł na N-ry: 6251 21265 24292 27659
28491 36506 41808 43352 47342 51894 57902 66429
69770 82671 86972 102354 116365 132290 152802
157690 170331 172936 178887 174519.
Po 200 zł na N-ry:
136 360 422 713 926 43 1096 182 219 700 93 2179
261 506 88 827 44 64 926 99 8204 24 337 589 79

NAJPIĘKNIEJSZY PREZENT TO STEREOFONICZNY ODBIORNIK

PHILIPS SUPER 456

i tak łatwo go nabyć na spłaty miesięczne po zł 28,40

GRIMM i KAMIENSKI

T₂ 1578

27 GRUDNIA 14.

Zaufanie do kolektury Zygarłowskiego nie zawodzi!

50.000.- zł

padło dzisiaj na numer 120519 IV klasy 36 loterii

w kolekturze ZYGARŁOWSKIEGO

Poznań, 27 Grudnia 12

ng 177 22 8

Kolektura Zygarłowskiego stale pod znakiem szczęścia!

Po 200 zł na nr.:

150 402 634 706 814 1077 498 564 925 2031 45
276 637 8275 307 425 40 534 633 50 4461 851 986
6482 525 821 6199 688 751 64 81 946 7107 50 73
347 502 883 987 8292 9089 801 10077 271 440 65 534
711 979 11070 710 12268 74 386 442 516 985 13008
116 206 483 767 82 935 92 96 14087 362 519 672
711 15128 216 29 396 16075 711 586 17960 75 18234
99 384 416 46 19302 608 996 21033 223 440 594
22258 23028 164 463 852 60 42093 106 207 332 924
25053 305 427 64 26020 501 662 27158 351 657 729
29033 184 389 80067 931 94 31021 114 699 714 60 72
844 913 32385 89 420 696 761 33224 742 367 74 95
914 34041 117 450 788 838 35079 248 390 522 36531
80 604 37145 200 509
38149 84 90 239 507 39182 655 764 89 418 40101
401 598 614 86 776 41070 697 42136 42 450 52 59 594
946 43286 433 714 800 44272 517 45311 603 925
46074 99 835 441 590 625 60 890 935 47127 82 617
45230 584 931 49061 518 47 009 48 995 50251 395 567
695 51399 863 52744 58154 765 54074 250 446 55017

611 14 61 833 81 950 82 4085 179 82 335 487 74 561
75 905 82 5089 230 67 396 433 564 632 895 910 6072
80 90 232 39 397 742 815 18 64 7689 722 801 6 955
8063 121 52 70 278 566 651 747 981 9115 817 548
96 789 10023 70 108 78 211 50 389 498 571 757 66
819 947 11012 103 20 417 90521 608 702 919 53
12178 635 95 804 37 41 78 13076 193 355 454 618
742 56 14034 90 97 527 724 870 99 15049 138 40
70 89 296 983 624 725 861 88 978 86 16182 202 13
305 775 825 49 17003 440 90 674 83 708 18030 233
492 580 85 639 742 19200 6 19 66 92 335 515 609 52
56 20394 852 904 21213 421 54 553 92 600 75 784
949 93 23099 224 84 317 70 95 508 49 612 974 29215
56 62 470 543 725 962 24049 191 390 403 49 67 835
796 895 955 25207 45 679 88 719 41 26107 56 376
415 78 511 705 18 87 845 75 923 27056 135 260 404
634 803 28171 300 565 899 963 29043 92 102 69 316
76 94 499 586 609 45 55 718 73 344 76 935 30017
78 142 266 428 53 605 833 88 96 937 31010 12 24
126 223 37 396 401 520 40 621 911 32014 29 148
327 515 962 38124 311 49 458 50 514 44 694 551

900 21 37 48 125063 371 89 477 90 755 826 931
126016 40 213 79 770 71 127035 189 224 27 481
570 760 870 77 939 128059 123 356 546 638 56
782 129123 250 95 359 98 701 4 44 78 877 130122
68 247 461 561 713 896 938 90 131046 220 470 89
569 84 808 71 132180 88 587 94 622 726 85 866
997 133035 333 69 698 719 600 134294 98 544 81
655 802 19 41 967 135026 172 514 136041 404 549
636 721 137096 569 627 56 89 862 906 18 138077
122 240 310 477 81 67 652 708 38 67 927 139004
35 124 82 279 91 519 772 933 140067 292 407 772
96 943 141006 200 23 344 966 142012 98 141 388
514 948 143028 54 101 3 85 339 404 51 99 592
94 614 792 863 144285 316 82 526 637 710 59 65
890 957 145004 24 34 169 227 91 375 622 27 53
76 751 995 146127 212 351 50 506 656 829 44 147295
500 24 77 627 71 148020 78 199 305 497 507 85 646
811 26 82 997 149072 171 209 46 408 776 875 936
150039 170 85 203 81 98 359 69 449 547 60 654 747
852 69 151041 103 392 588 722 834.

58077 148 302 59125 325 48 562 701 892 60270 490
642 831 61226 55 98 356 445 645 169 97 928 84
62315 421 63070 588 64964 65702 20 45 48 832 66884
564 762 68059 273 338 69498 510 35 704 895 70453
71074 175 522 605 946 72071 485 561 73192 274 335
771 809 28 962 75374 521 91.
76152 80 77087 404 51 62 78203 24 44 79692 736
920 94 80069 87 106 499 584 746 81386 436 546 826
911 43 82013 833 645 934 40 83093 109 94 284 403
543 710 825 84381 430 506 616 998 85073 350 446
962 86147 367 429 34 581 610 835 928 87004 88029
49 241 572 950 89209 81 322 568 616 90316 91291 536
76 92501 604 855 93347 966 82 94671 866 95063 83
683 854 96072 158 61 349 539 741 73 800 97621 848
98226 463 545 683 873 99030 388 523 83 840 100216
463 598 643 825 101029 105 341 451 93 785 102043
55 171 296 343 633 57 76 847 979 103167 780 104056
59 238 358 668 771 105342 493 502 743 955 106033
166 89 237 745 956 102734 413 108236 365 417
109546 54 110086 145 52 396 514 960 84 111122 317
570 627 998 112055 409 84 586 113030 355 68.
114292 377 458 825 939 115116 72 877 872 116093
155 92 476 530 840 110677 79 169 521 615 68 712
974 118293 520 65 839 119398 470 534 69 85 897
906 120469 73 509 42 121599 698 764 855 915 122134
455 520 604 48 123600 117 18 226 93 474 565 632
734 879 976 124030 395 514 26 67 784 855 967 125014
235 317 423 535 613 126008 38 140 231 378 593 708
839 968 127341 543 788 128104 426 82 129033 67 206
863 967 130011 153 55 202 588 644 131632 96 819
132018 66 101 926 133144 54 433 95 709 134201 341
55 542 135000 17 253 837 946 136075 158 541 641
881 137478 648 50 822 178119 432 710 19 81 87 925
139037 127 788 844 925 81 140271 478 643 845
141403 27 698 936 142062 149034 37 131 654 89 958
144172 377 482 658 145070 329 879 146066 119 37
147052 241 391 408 602 46 148177 418 502 149155
415 533 39 680 150983 151366 405 751 89 906.
152644 879 937 153075 125 514 935 85 154741

JEŻELI WYTWORNY PAN,

to w ubraniu z materiału

JANKOWSKIEGO Fabryka Sukna-Bielsko

Oddział: Poznań, ulica 27-go Grudnia 2

584 869 56211 409 521 78 633 788 57042 756 85 903
55060 111 293 450 988 59067 158 241 60310 647 62
61025 325 611 75 767 62083 149 68 322 701 961
63198 283 398 748 810 68 64067 249 320 21 83 445
546 65654 57 712 859 70377 96 509 61 657 901 54
71070 775 82 886 933 72021 48 269 395 862 97 73041
411 761 74120 274 416 797 75808 44.
76017 281 506 34 618 944 7767 78349 483 79195
297 98 544 51 709 80218 489 81000 108 411 523 307
82016 113 203 427 83071 557 699 779 84 808 995
84109 55 64 248 95 893 85021 62 192 243 323 29
432 67 566 888 86111 12 955 87025 460 88111 417
79 81 888 89252 548 900 11 90477 83 533 843 91061
547 692 713 993 92061 194 661 760 93116 545 50
94185 585 900 95539 70 876 96004 305 16 545 659
788 829 97124 297 358 438 726 972 87 98029 32 103
270 336 414 736 99469 536 651 838 592 86 100601
975 101018 378 952 102185 244 583 699 103008 197
811 104278 464 645 761 90 833 913 105420 49 649
106955 292 981 107181 214 77 576 108252 518 672
832 99 109096 101 466 110783 872 987 111269 911 51
112066 528 33 669 113263 504 146 884 61.
114134 86 814 998 115156 387 530 627 62 750
827 904 45 116112 402 574 629 117226 77 643 758
118081 149 299 359 625 119457 944 120021 121108 47
438 552 827 972 122016 2665 713 953 123094 162 65
612 125484 521 68 708 71 126113 709 61 963 127309
95 587 93 624 60 901 128122 459 129775 808 130204
458 131296 390 541 804 05 132023 857 946 133246 75
811 98 720 971 135033 63 175 456 757 91 136220 523
810 90 964 137024 441 958 138387 876 139136 452
693 687 804 961 140627 69 847 984 141087 177 82

84004 61 201 18 23 35 673 756 825 928 35152 286
326 723 52 94 36055 203 446 563 70 31 720 904
37096 108 216 636 81 841.
93033 172 252 653 61 889 39043 184 317 405 12
594 648 99 701 40048 249 569 99 764 967 41034 291
358 84 646 715 892 956 42039 52 109 34 41 209 320
449 95 510 615 780 43003 9 122 35 405 29 95 536
82 605 749 903 942 59 81 44161 249 327 30 39 410
19 507 623 735 874 943 45085 636 820 25 32 908 22
36 98 46208 422 570 634 769 888 47000 112 34 315
61 442 701 16 48471 507 825 947 91 49058 151 93 378
615 80 941 75 50022 59 114 26 250 86 325 37 86
466 83 503 672 102 806 57 957 51027 60 122 516
24 33 49 390 413 51 850 72 904 19 82 52001 16 31
529 71 750 65 53017 22 56 241 42 446 14 506 744
831 42 54064 264 420 61 537 628 749 55288 652 713
56074 406 757 966 57016 263 65 321 893 58015 17
137 200 25 391 657 97 935 59104 620 23 30 837 88
916 44 60060 109 231 331 408 15 82 701 30 837
992 61219 71 338 64 96 584 748 62041 64 398 565
633 738 889 923 63005 177 84 213 17 95 356 840
64026 28 136 95 300 66 84 86 460 70 574 75 655
82 706 57 802 979 65036 91 146 265 307 74 435 698
786 828 968 60087 212 16 41 447 557 64 511 67019
144 85 264 328 438 81 509 602 3 879 68143 497 860
72 975 69188 211 58 308 21 521 51 613 91 970 77
76116 385 488 646 91 714 93 805 55 820 88 71000
321 64 411 32 537 86 713 64 72205 405 501 92 792
829 975 73097 260 85 92 460 534 66 99 646 727 59
90 313 30 953 74115 268 94 325 80 454 796 845 75073
133 49 205 46 502 655 728.

601 84 754 69 818 179093 165 205 559 776 900
180051 128 43 263 564 85 810 151001 122 93 279 325
636 57 63 782 810 28 920 182125 287 96 481 85
570 721 951 138004 124 45 216 436 76 564 630 34
77 95 737 845 988 184047 164 254 360 61 590 732
903 185144 257 79 378 446 764 186066 123 203 76
303 53 415 99 526 81 636 43 837 60 902 187111
342 443 54 65 530 844 188103 358 827 935 44 188062
109 12 854 417 25 81 631 786 819 903 190064 112
28 405 592 191092 174 327 417 37 47 59 755 934 47
192080 98 574 774 896 923 95 193113 411 12 506
22 761 194024 190 207 362 507 56 60 627 820 928 78.

155072 73 141 295 156351 403 517 609 772 945
157130 856 514 828 88 158217 553 74 739 159275 553
721 870 160335 827 161593 98 810 46 994 162165
213 615 776 849 163461 747 75 993 164066 84 257
463 65 88 165961 76 166055 2667 527 977 167100 216
405 605 168074 494 635 812 169394 708 170181 444
853 171021 61 292 514 43 99 705 35 960 172202 31
336 99 413 559 626 760 173416 63 540 790 967 174603
951 176360 88 505 676 17076 114 35 29 440 581 83
624 45 897 178049 224 456 69 526 691 749 179022 62
102 722 820 964 180002 42 474 580 647 181307 430
46 54 649 182104 66 75 87 218 52 319 431 522 31 686
865 183991 184544 617 20 955 185150 409 706 991
99 186886 748 892 187117 19 435 37 675 705 69 70
188228 430 573 830 85 900 189458 896 948 190096
386 490 633 889 191117 56 96 441 710 977 192265
608 957 63 193032 602 194095 344 840 988.

LOS Y do I klasy

37 loterii są już do nabycia
cwiartka 10.- zł
Bezustannie darzy Fortuna kolekturę
moją swemi względami. Oczywiście
tego dowodem są wielkie wygrane:
50 000 zł 25.000 zł kilka razy po 5.000
oraz znaczna liczba średnich wygranych,
które podczas cięgnięcia bieżącej loterii
padły w mojej kolekturze.

Stefan CENTOWSKI
Poznań, pl. Wolności 10

ng 17 724/5

260 325 412 699 735 142680 828 143095 259 144804
430 519 64 668 736 836 145153 72 447 809 902 146321
44 608 876 931 92 147058 266 469 705 850 148094
109 81 468 572 745 50 934 149021 138 309 77 443
635 793 150240 61 151319 55 57 560 62 62 614 894
926 86 98.
152144 271 153009 148 60 295 328 442 585 699
866 154038

SPORT

Niedziela na boiskach

Pierwszy dzień mistrzostw okręgowych przyniósł już kilka niespodzianek. Największą z nich był remis HCP z KPW Ostrow. Podobnych fiksów niewatpliwie nie zabraknie też i w nadchodzącą niedzielę, bogatsza jeszcze od poprzedniej pod względem ilości i jakości imprez piłkarskich. Zrzędzeniem losu tego dnia walczy w Poznaniu wszystkie drużyny ligi okręgowej na swoich boiskach, co w połączeniu z rozgrywkami w klasach A, B i C daje taką masę spotkań, że niełatwo będzie zdecydować się na pojście na takie czy inne boisko.

O mistrzostwo ligi okręgowej

O godz. 11 na boisku Warty: Legia i KPW Ostrow. Wiadomo, że Legia posiada dobrych techników, znających się na grze indywidualnej i zespołowej. Watorami temi przewyższa też swojego niedzielnego przeciwnika, pokonanie go nie powinno nastrożać specjalnych trudności.

O tej samej godzinie na arenie łazarskiej walczy Korona z Ostrowia. Obie drużyny w ub. niedzielę zaznały goręczy porażki. Nie należy też zapominać, że Korona w decydującym dla niej spotkaniu w Ostrowie pokonała swojego rywala i obecnie wyńk ten — na skutek obustronnych osłabień zespołów — łatwo może powtórzyć.

O godz. 15 Warta I b walczy z HCP na boisku przy ul. Rolnej. Sądzymy, że na meczu z rezerwami zielonych, HCP nie okaże tak beznadziejnie słabej formy, jak w spotkaniu z KPW Ostrow, inaczej musiałby się już teraz wyrzec pretensji na uplasowanie w czołowej tabeli.

O godz. 16 na boisku w Dębcu walczy KPW z Polonją z Leszna. Zmieniona drużyna KPW, zachęcona ciężko wywalczonym zwycięstwem nad Ostrowia, szykuje się bardzo poważnie do odebrania Polonji 2 punktów. Drużyna miejsco-

wych gra w tym roku jednolicie i nie wykazuje specjalnie rażących luk w zespole.

O mistrzostwo klasy A

O godz. 11:30: K. P. W. II — Polonia Leszno — na boisku w Dębce; o 14: Korona II — Pentatlon — na boisku Korony przy ul. Chociszewskiego; o 15: Legia II — Cybina na boisku ośrodka w. f.; Czarni — Rawicki K. S. na stadionie śródeckim; o 16: Pogoń — Warta II na arenie łazarskiej.

W Ostrowie o godz. 15: K. P. W. II — Ostrowia II, w Kościanie o 15: Unja — H. C. P. II w Szamotułach o 15: Szamotulski — Kościański KS.

O mistrzostwo klasy B

O godz. 9: San II — Legja III na arenie łazarskiej, Warta III — Cybina II na boisku Warty; o 11: Admira II — Pentatlon II w Górczynie, Sokół Jeżyce — Sokół Wolsztyn przy dawn. radiostacji; o 13: H. C. P. III — Pogoń II na boisku HCP; o 14: K. P. W. III — Korona III na boisku w Dębce; o 16: Sparta — Stella Gniezno na boisku dawn. radiostacji przy ul. Bukowskiej, Polonia II Główna — Szamotulski KS. II w Głównie.

W Środzie o 11: Pogoń — Blask Poznań, w Ostreszowie o 14: Victoria — Sokół Kepno, w Lesznie o 14: Sokół — Pogoń Smigiel, w Grodzisku o 15: Dyskobolja — Orkan Fabianowo, we Wrześni o 16: Victoria — Unja Swarzędz.

O mistrzostwo klasy C

O godz. 12: Britania — Huta Szklana Antoninek na stadionie śródeckim o 13: Warta IV — Lipno Steszew na boisku Warty.

W Chodzieży o 16: Polonia — Noteć, w Opalenicy o 16: Sokół — Polonia Nowy Tomysl, w Wolsztynie o 14: Czarni — Sokół II w Mosinie o 15: Młodzież — Czempilski KS. w Środzie o 15: Pogoń II — Sokół Września, we Wrześni o 14: Victoria II — Legja Środa, w Swarzędzu o 11: Stow. Sportowe — Naprzód II Poznań, w Mosinie o 13: Sokół — Stella II Zabikowo, w Swarzędzu o 14: Unja II — Naprzód I Poznań, w Zabikowie o 15: Stella I — Grom Poznań, w Mur. Goślinie o 15: Concordia — Sokół II Poznań — Jeżyce w Mogilnie o 16: Sokół — H. C. P. IV Poznań.

Ciężka atletyka

Zawody wewnętrzne o mistrzostwo klubu ciężkoatletycznego „Zbyszko”, odbędą się w dniach 28 bm. i 1 października (w poniedziałek i czwartek) w sali gimnastycznej Meskiej Szkoły Handlowej przy ul. Śniadeckich. Startuje około 80 zawodników, w wicemistrzem Polski Rospleszczem, Wronieckim Swarzędzem, Lucyńskim i Pawlickim na czele. Początek o godz. 19, wstęp wolny. (kom)

Hokej na trawie

W niedzielę o godz. 11 odbędzie się na boisku K. S. H. Cegielski — Górna Wilda 186, spotkanie w hokeju na trawie pomiędzy silną drużyną Danziger Hockey Club a wicemistrzem Poznania K. H. Czarni.

Drużyny występują w następujących składach: D. H. C.: Keller, Pühlke, Oechel, Goldmann, Duddeck, Felske, Dan, Funk, Rögler, Gurr, Kaiser.

Czarni: Kasprzak, Gabryelczyk, Tatajczak, Topolski, Bzowy, Marchlewski, Olszewski, Manowski, Adamski, Wjotysiak, Bzowy L. (kom)

Lekka atletyka

KSM Poznań — Jeżyce organizuje czwarty doroczny bieg na przelaj o puchar przechodni, ufundowany przez drh. Lampasiaka. Bieg odbędzie się w niedzielę, 27 bm. o godz. 12 w Sołacz, ze startem i metą przy ogrodzie „Nica”, Plac Spiski.

Zgłoszenia przyjmuje drh. Karkosz H., Poznań, ul. Patr. Jackowskiego 37, m. 15 w godz. od 12 — 14. Wpisowe od zawodnika 50 groszy. (al)

ODZNAKI

emaljowane metalowe
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-03

Ng 16 692

Pięściarstwo

Dziś, w sobotę odbędą się o godz. 20 zawody o drużynowe mistrzostwo w klasie B P. O. Z. B. rezerw Warty i Sokoła, w hali ośrodka w. f. przy ul. Bukowskiej. (kom)

Zawody „Warta” — „HCP” o drużynowe mistrzostwo okręgu klasy A, odbędą się w niedzielę o godz. 19. w okręgowym ośrodku przy ul. Bukowskiej. Do powyższego spotkania drużyny wystawiają następujący skład w kolejności od wagi muszej do ciężkiej włącznie: (na pierwszym miejscu zawodnicy „HCP”) Lischke — Wolniakowski, Kolecki — Skalecki, Kubiak — Frankowski, Walkowiak — Ratajak, Przymusiński — Jarecki, Kaźmierczak — Wolniakowski, Klimecki — Gniot i Adameczyk — Sawoyski. (kom)

DRZEWKA i KRZEWY owocowe i ozdobne CEBULKI KWIATOWE do sadzenia jesiennego

w bogatym wyborze odmian

ZAKŁADY OGRODNICZE C. ULRICH

Warszawa, ul. Ceglana nr. 11. Telef. 609-25

CENNIKI BEZPŁATNIE!

Szkółki kwalifikowane przez Warszawską Izbę Rolniczą
Wielki Złoty Medal Łódzkiej Izby Rolniczej na Wystawie Ogrodniczej w Łodzi — wrzesień 1936.

Ng 16 792

Piłka nożna

Głównym punktem uroczystości 15-lecia PZOPN w dniu 4 października, będzie mecz repr. środkowych Niemiec z repr. Poznania na boisku Warty. Związek niemiecki podał już skład swojej drużyny, która przedstawia się następująco: Tschach (Gelb-Rot Meiningen) — Richert (Victoria 96 Magdeburg), Müller (VfL 96 Halle) — Werner (IFC Jena), Böttcher (Sp. Fr. Halle), Schmeisser (IFC 05 Dessau) — Paul (S. V. Dessau 05), Reimann (99 Mürseburg), Staudinger (VfL Sömmerda), Meyer (Cricketer Magdeburg) i Jakob (Cricketer Magdeburg).

W drużynie niemieckiej na wyróżnienie zasługują prawy pomocnik Werner i prawoskrzydłowy Paul, którzy bardzo często występowali w drużynach reprezentacyjnych. (l)

Nacjonalizm Hajdamaków. W pierwszych dniach września wpłynęło do sekretariatu lwowskiego okręgowego zw. piłki nożnej pismo od klubu lwowskiego ligi okręgowej „Ukraina” z prośbą przełożenia meczu Polonia — Ukraina, wyznaczonego na 1 listopada na inny termin, ze względu na przypadające, jak pisze „Ukraina”, na dzień ten „ukraińskie święto narodowe”. Początkowo wydział gier i dyscypliny zgodził się na prośbę „Ukrainy” i zmienił terminarz rozgrywek w ten sposób, że dn. 1 listopada przeciwnikiem Polonii miała być Lechia. Lechia odmówiła jednak kategorycznie rozegrania w tym dniu meczu z Polonią, a to z tego względu, że, jak się okazało później, dzień 1 listopada, uważany przez klub Ukraina za ukraińskie święto narodowe jest w istocie rocznicą rozpoczęcia walk polsko-ukraińskich w 1918 r. Równocześnie zgłosił rezygnację jeden z członków wydziału gier i dyscypliny z Czarnych.

Wobec tych nowych okoliczności wydział gier i dyscypliny rozpatrywał ponownie sprawę Ukrainy odrzucając tym razem prośbę klubu w sprawie przełożenia meczu na inny termin. Zarząd wydziału nie przyjął poza tem do wiadomości rezygnacji inż. Reimbowskiego.

W odpowiedzi na to prasa ukraińska rozpoczęła gwałtowną kampanję przeciwko lwowskiemu władcom piłkarskim, zapowiadając, że Ukraina nie weźmie udziału w zawodach, wyznaczonych na dz. 1 listopada.

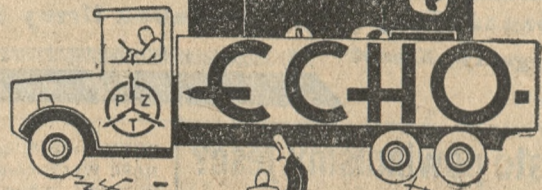
Dziś w CYRKU STANIEWSKICH występuje najmadrzejszy szympanś świata TARZAN II.

Ng 16 752/3

Strzelanie

Rozgrywki klubowe o mistrzostwo okręgu VII Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego. Polski Związek Strzelectwa Sportowego, zorganizowany w drugiej połowie 1933 r. wprowadził w ubiegłym roku dla sekcji zrzeszonych w P. Z. S. S. obowiązkowe strzelania pod nazwą „rozgrywki o mistrzostwo klubowe P. Z. S. S.”

DOSTARCZAMY RADOŚĆ

ODBIORNIKI WYSOKIEJ KLASY W NISKIEJ CENIE

WYPISANE NAZWY STACYJ. DALEKI ZASIĘG. PIĘKNY TON GŁOŚNIKA. OSZCZĘDNE ZUŻYCIE PRĄDU

ECHO typ 124-Z (na prąd zm.) zł 170,—
typ 132-B (baterijny) zł 160,—
typ 121-S (na prąd stały) zł 195,—

NA RATY

Sprzedaż w większych sklepach radiowych.

PANSTWOWE ZAKŁADY TELE- i RADIOTECHNICZNE w WARSZAWIE

S. S. W prowadzenie tych rozgrywek, które odbywają się w 4 klasach, wpłynęło w bardzo dużej mierze na szersze zainteresowanie się klubów sportem strzeleckim.

Na terenie okręgu VII zostały przeprowadzone w r. 1935 pierwsze zawody o mistrzostwo klub. w trzech klasach. Na 180 klubów zrzesz. weszło do klasy I 9 sekcji, do klasy II 18 sekcji, reszta — 153, pozostało w kl. III. Mistrzostwo zespołów męskich zdobyło w r. 1935 Kolejowe Przystosobienie Wojskowe ognisko dyrekcyjne z Poznania, zaś mistrzostwo zespołów kobiecych zdobył zespół Pocztowego Przystosobienia Wojskowego „Diana” w Poznaniu.

W roku bieżącym wobec częściowej zmiany regulaminu oraz większej ilości zrzeszonych sekcji, do pierwszych rozgrywek o mistrzostwo w kl. III, organizowanych systemem korespondencyjnym przez powiatowe oddziały P. Z. S. S. w dniu 17 maja, stanęło około 200 na 220 zrzeszonych sekcji.

Do klasy II zakwalifikowały się 84 kluby. W niedzielę odbędą się 16 powiatowych rozgrywek o mistrzostwo klasy II z prawem wejścia 42 sekcji do kl. I.

Sekcje te strzelać będą w Poznaniu na specjalnych zawodach o mistrzostwo zespołowe, w drugiej połowie października.

Strzelania w poszczególnych klasach odbywają się w myśl specjalnego programu ustalonego przez zarząd główny P. Z. S. S., który przeprowadza ogólną klasyfikację klubów po skończonych strzelaniach okręgowych — przesuwać na terenie całej Polski 20 sekcji do klasy wyborowej.

Wioslarstwo

Wewnętrzne regaty P. T. W. Tryton odbędą się w niedzielę o godz. 15 na Warcie. w Programie 7 biegów. (kom)

APARATY RADIOWE

po niskich cenach i na długoterminowe spłaty w olbrzymim bezkonkurencyjnym wyborze poleca:

Reprezentacyjny magazyn radiowy

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO RADIOWE

POZNAŃ — FR. RATAJCZAKA 39 — Telefon 34-30

czołowych fabryk krajowych i zagranicznych.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Premjera „Goplany w Teatrze Wielkim

Jak już donosiliśmy, sezon w Teatrze Wielkim rozpocznie się w niedzielę dnia 4 października operą Władysława Zebrańskiego, osnutej według Słowackiego „Baladyny”. Do przygotowania premjery przystąpiła dyrekcja z całym pietyzmem, by wykonanie tego polskiego dzieła stało na wysokim poziomie artystycznym. Obsadę poszczególnych partij powierzono czołowym naszym artystom jak np.: Dudicz-Latoszewskiej, Fedyczkowskiej, Janowskiej, Kisielowskiej, Drabikowi, Majowi oraz Peterowi. Nad przygotowaniem premjery czuwa dyr. dr. Z. Latoszewski, pod którego osobistym kierunkiem odbywają się codziennie intensywne próby. Reżyserja spoczywa w doświadczonych rękach reżysera Karola Urbanowicza. Dekoracje zaprojektował art. malarz Zygmunt Szpinger, którego projekty zwykle wywołują najwyższe zadowolenie wśród widzów. Efektowne pądy przygotowuje kierownik choreograficzny M. Statkiewicz.

Z Teatru Polskiego

Jak to było do przewidzenia, śladem Warszawy i innych miast europejskich „Tessa” i w Poznaniu zdobyła szturmem powodzenie. Publiczność tłumnie zapelnia codziennie teatr, a gromkie oklaski, jakie rozlegają się na sali dowodzą, że „Tessa” jest sztuką dla dzisiejszego widza. W nadchodzącą niedzielę po południu o godz. 16 po cenach do połowy niższych raz jeszcze arcydzieło St. Wyspiańskiego „Wywolenie”.

Z Teatru Nowego

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę dnia

27 bm. niesłabnącem powodzeniem ciesząca się świetna komedia Scribe'a „Szkłanka wody”, w kapitalnym wykonaniu pp. Jadwigi Zaklickiej, Relewicz - Ziemińskiej, Koronkiewiczówny, Balickiego i Wasilewskiego. Niemilknące oklaski towarzyszą każdej scenie tej znakomitej sztuki, która wdlug opinij prasy w ujęciu reżyserko - malarskim Teatru Nowego i w wykonaniu jego świetnego zespołu, stanowi reprezentacyjne przedstawienie naszego miasta.

Początek o godz. 8.10.

W niedzielę o godz. 4 po południu, brauwrowa inauguracyjna komedia Krzewińskiego „Pierwszy występ pani premierowej”, z pp. Relewicz - Ziemińska i Dowmuntem na czele. Ceny miejsc niższe.

KINO METROPOLIS

Specjalne przedstawienie popołudniowe jutro w niedzielę, 27. bm. o godz. 3 po poł. Najmilsza z miłutkich czarująca mała gwiazda ekranu

SHIRLEY TEMPLE

w przepięknym wzruszającym filmie

ZYWY ZASTAW

Arcydzieło o nieprzemijającej wartości artystycznej. Bilety od 25 groszy.

ng 16 946

Żołądków nowych niema...

trzeba więc dbać o zdrowie i siłę żołądka, czyszcząc ją, dlatego też stosuje się je przy Nie wolno niszczyć organów trawienia obstrukcji.

obstrukcją! Ziola magistra Wolskiego ze Wytwórnia: MAGISTER WOLSKI, znak ochron. „Gastroza” łagodnie prze-Warszawa, Złota 14.

ng 17 557/8

Na sezon jesienno - zimowy

polecam *Konfekcję męską, chłopięcą, dziecięcą oraz materiały z metra na ubrania miarowe* —

Ceny bardzo przystępne. Niechaj przekonają się wszyscy

tylko

Dom Odzieży J. GRZYBEK

Poznań, Stary Rynek 10, obok firmy Kruk — telefon 25-60

Asygnaty „Kredyt“

ng 17 761

Jak często powinniśmy jeść?

Profesor uniwersytetu amerykańskiego Yale, dr. Haggard, ogłosił niedawno interesującą pracę, w której stwierdza, iż dla polepszenia naszego stanu zdrowotnego powinniśmy jeść najmniej 5 razy dziennie. Doświadczenia, dokonane na robotnikach fabrycznych, przekonały dr. Haggarda, iż częstszy system odżywiania zmniejsza t. zw. „zmęczenie przemysłowe“ i pozwala organizmowi na wydatniejszą pracę. Twierdzi on również, iż nie chodzi o zwiększenie ilości jedzenia, ale o rozłożenie tej samej ilości na większą liczbę posiłków. Po trzech godzinach pracy po-

winno się spożyć lekki posiłek, a wydajność wzmożona będzie o 10 proc. To samo dotyczy pracowników biurowych. Zmęczenie przy końcu pracy jest — zdaniem prof. Haggarda — spowodowane w znacznej mierze głodem i nieodpowiednim systemem odżywiania.

Szkoci

Mc. Nab z narzeczoną wstępuje do sklepu z czekoladą. Wybiera tabliczkę czekolady. Odłamuje kawałek, podaje narzeczonej, chowa tabliczkę do kieszeni i mówi:

— Resztę przechowamy dla naszych dzieci. Będą miały uciechę! (Punch)

RADJO

W sprawie sygnału rozgl. poznańskiej

Z inicjatywy dyrekcji rozgl. poz., odbyła się w tych dniach konferencja z udziałem wybitnych przedstawicieli sztuki wielkopolskiej w sprawie zmiany sygnału rozgłośni. Dotychczasowy sygnał, bardzo prymitywny, składający się z tykania zegara, ogólnie jest krytykowany. Zarówno władze Polskiego Radia, jak i szerokie rzesze radiosluchaczy zgodne są w tem, że należy sygnał ten zmienić. Zmiana nastarcza jednakże dużo trudności, przede wszystkim natury technicznej. — Na wymienionej powyżej konferencji, w której obok przedstawicieli rozgl. poz., wzięli udział Stanisław Wasylewski, T. Z. Kasern i Stefan Poradowski — wysunięto szereg konkretnych propozycji. Przedyskutowano przede wszystkim sprawę sygnału ptasiego. (Śpiew wilgi). Zdecydowano się pomysł ten zaniechać ze względu na olbrzymie trudności techniczne. Następnie wysunięto kilka propozycji sygnału muzycznego. Dyskutowano m. in. nad melodią „Roty“ Feliksa Nowowiejskiego, oraz nad motywem z „Legendy Bałtyku“. Po dłuższej dyskusji wysunięto 2 konkretne projekty, nad których realizacją postanowiono pracować obecnie. Są to: propozycja nagrania motywu z „Bogurodzicą“ na puzonach, wzgl. wykonaniu chóru lub dzwonów, oraz nagrania na płycie kurantu szamotulskiego. Sprawa sygnału rozgl. poz. zatem wydatnie posunęła się naprzód.

Odsłonięcie pomnika Wojciecha Bogusławskiego

Wielki twórca sceny polskiej Wojciech Bogusławski, aktor i autor, reżyser i pedagog, organizator pierwszego teatru w Polsce, twórca praw i zwyczajów teatralnych, doczekał się nareszcie należytego uczczenia swej pracy przez

rodaków. Oto dn. 27 bm. nastąpi uroczyste odsłonięcie jego pomnika, wzniesionego przed gmachem Teatru Narodowego w Warszawie.

Uroczystości poświęcenia pomnika poprzedzi meza św. w katedrze św. Jana. A o godz. 11.00 mikrofony Polskiego Radia pilnie nastawią „uszu“, by nie uronić z pięknej uroczystości pod Teatrem Narodowym. W programie jest „Marsz Gwardji Narodowej“ Elsnera, wykonany przez orkiestrę wojskową, przemówienie prezesa Z. A. S. P. u. p. Józefa Śliwickiego, przemówienie min. oświaty Świętosławskiego, polonez Kurpińskiego p. t. „Witaj Królu“, odegrany przez orkiestrę, wreszcie uroczyste przeżycie pomnika pod opieką miasta stołecznego Warszawy.

Radjowy koncert połączonych orkiestr wojskowych

Orkiestry wojskowe posiadają większe znaczenie dla umuzykalnienia najszerszych warstw ludności, niżby to na pozór zdawać się mogło. W wielu miastach zwłaszcza mniejszych, orkiestra wojskowa jest jedynym zespołem muzycznym występującym publicznie. To też jakość tych orkiestr i ich poziom, interesuje wszystkich, którym leży na sercu kultura muzyczna kraju. Z tego powodu, jak też ze względów czysto artystycznych, warto zwrócić uwagę na koncert połączonych orkiestr wojskowych, mianowicie 4 dywizji piechoty, 14 p. p., 63 p. p. i 67 p. p.; koncert ten nadaje Polskie Radio dn. 27 bm. o godz. 16.45. W programie utwory Czajkowskiego, Liszta oraz Moniuszki i muzyka baletowa na temat opery Nicolai'ego „Wesołe kumoszki z Windsoru“.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W piątek, dnia 25. września 1936 r. zakończył żywot do-
czesny, opatrzony Olejami św. nasz najukochańszy mąż i ojciec

ś. p.

Adam Szafarkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 28 bm. o godz. 10.30 przedpoł. z kaplicy przedpogrzebowej przy ul. Waly Jana III na cmentarz świętomarciński przy ul. Towarowej.

Pg 7077-57,208

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z córką i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal“, ul. Towarowa 25, tel. 31-80.

W czwartek, dnia 24 września 1936 r. zmarł
nagle, ś. p.

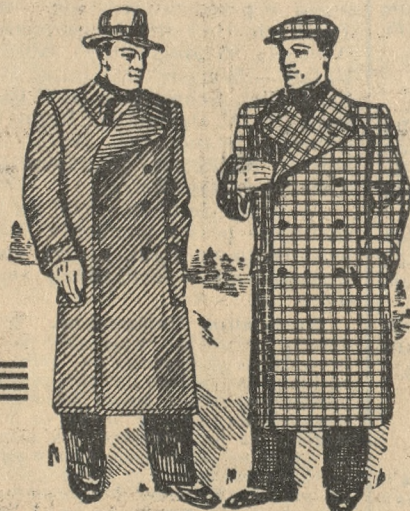
Julian Spychalski

członek Zarządu Ligi Morskiej i Kolonialnej,
Oddziału Poznań-Lazarz.

W Zmarłym Liga Morska i Kolonialna straciła gorliwego szermierza idei polskich spraw morskich i kolonialnych. Cześć Jego pamięci!

Zarządy Okręgu, Obwodu i Oddziału Poznań-Lazarz
zg 14 360 Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 27. bm. o godz. 15 z kościoła cmentarza jeżyckiego. Członkowie L. M. i K. uprasza się o liczny udział.

Na Jesień - Zimę

polecam

Paltoty, Ulstry, Ubrania

z modnych materiałów

w doskonałym kroju i odrobieniu
od skromnych, solidnych do najwykwintniejszych

Specjalny Oddział Sukna
przodujących fabryk krajowych

Najstarsze przedsiębiorstwo
tej branży w Poznaniu

EDMUND /
GRZEŚKOWIAK
POZNAŃ — STARY RYNEK 83.

Pz 6 792-37.151/2

Najtaniej!

DYWANY i chodniki
Linoleum i ceraty

FIRANY story i kapy

KOŁDRY

na wacie — wełnie — puchu

Materiały Bielskie
damskie i męskie

NOWOŚCI — JEDWABIE

Płótna — Stołowizna

W. Groszkiewicz

Poznań, St. Rynek 59

Oddział:

Krotoszyn, Rynek 12

Pg 6590/1-37,140/1

W środę, dnia 23 września 1936 r. o godzinie 17-tej, zmarł w Krakowie, po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy jedyny syn, nasz ukochany brat, szwagier i wujek, ś. p.

Władysław Zielewski

sędzia, b. kierownik sądu grodzkiego w Katowicach.

Pogrzeb odbędzie się w Jarocinie, w niedzielę, dnia 27. bm. o godzinie 16,30 z kościoła św. Marcina.

W głębokim smutku pogrążeni

matka, siostry i rodzina.

zg 14 353

Jarocin, dnia 26 września 1936 r.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Tapety
Listwy
Linoleum
Ceraty
Kokosy
poleca najtaniej
WYSŁKOWY DOM TAPET
Aleje Marcinkawskiego 19
tel. 12-92.

96
LAT
FUTRA
DOBRY
TOWAR
SOLIDNA
PRACA
B. SCHULTZ
TEL. 15-15
POZNAŃ
BR. PIERACKIEGO 16.

„Haftoplis“
wykonuje meryżkę okretkę, —
dziurki, wykończenie szali, fal-
ban, plisowanie, dekantyzowanie,
hafty, monogramy, tarcze gimna-
zjalne, obciążanie guzików, nad-
rabianie stóp podnoszenie oczek,
terminowo najtaniej.
Stary Rynek 6, tel. 28-10,
wejście Wiankowa.
Pg 6585-36.204

Szkoła Muzyczna na Wildzie.

Z dniem 1-go października br. otwiera Szkoła
Muzyczna im. Szopena nowy oddział

zg 14 364

na Wildzie ul. Traugutta 23 m. 14

i przyjmuje zgłoszenia zamieszkałej młodzieży na Wil-
dzie i okolicy, codziennie w godz. 3—5 popoł.

W piątek, 25 września 1936 r., po ciężkich
cierpieniach, Bogu ducha oddał w Poznaniu, w szpi-
talu Przemienienia Pańskiego, ś. p.

Stanisław hrabia Zamoyski

przeżywszy lat 69. Pogrzeb po nabożeństwie
w Krobi w poniedziałek, dnia 28 bm., o godz. 11-ej.

zg 14398

Rodzina.

Dnia 24 września 1936 r., zasnęła w Bogu, po długich
i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja
najdroższa żona, matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Kukfiszów

Marja Baumgartowa

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 27. bm.
o godz. 16.30 z kościoła cmentarza O. O. Zmartwychwstań-
ców w Dębcu.

zg 14 351

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i wnuki.

serje ceny

PALTA UBRANIA FUTRA

materiały z metra
Działy miarowe u szczytu doskonałości

Edmund Rychter

POZNAŃ, ul. Fr. Ratajczaka 2
ul. Wrocławska 15
ul. Wrocławska 14
OSTRÓW wlkp.

SAMOCHOODY

OPEL-OLYMPIA osobowe
CHEVROLET osobowe i ciężarowe z montowni krajowej

PO NOWYCH NISKICH CENACH

poleca Pg 7058-39,118

J. ZAGÓRSKI, Poznań

ul. Ogrodowa 17. Tel. 33-84 i 33-85.

NAJLEPSZE ŚWIATŁO

i najtańsze gdzie niema elektryczności dają lampy naftowo-żarowe

MAXIM i LUMEN

Niezbędne w kościołach, salkach parafial., do gabinetów lekarskich i lecznic jako światło rezerwowe, w składach, mieszkaniach, warsztatach, do oświetlenia podwórzy domij., placu, rynków w miasteczkach itd.

B. ŚNIEGOCKI, POZNAŃ — FR. RATAJCZAKA 2
CENNIKI NA ŻĄDANIE Pg 7025-39,55 TELEFON 35.32

Koń
na sprzedaż. Poznań-Rataje, ul. Wioslarska 55. zd 96 343

Kursy gry fortepianowej

według planu Konserwatorium
Ludwik BROEKERE, em. prof. Państw. Konserwatorium,
zg 14 354 **Al. Marcinkowskiego 16 m. 16.**

WRÓCIŁEM
Dr. Michał Edward AMAN
specjalista chorób wewnętrznych
ul. FR. RATAJCZAKA 13 m. 3. Telefon 51-96.
Przyjmuję codziennie od godz. 3-7. zg 14 363

WRÓCIŁEM
Dr. J. MAŁECKI
lek. spec. chorób uszu, nosa, gardła
Poznań, Stary Rynek 75 — Telefon nr. 20-20
godz. przyjęć 10-1
popoł. tylko w poniedziałki i czwartki od 2,30-3,30

WRÓCIŁEM
Dr. ROLA-SZADKOWSKI
lek. - spec. chor. płuc i serca
Poznań, ul. 27 Grudnia 16, I. zg 14 345/5
codziennie od 10-12. Telefon 41-72

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości, iż
wróciłem z
Wiedeńskiej Akademji Kroju
i polecam się skory do usług nadal prosząc o łaskawe poparcie
Stanisław Kęsy
Wielkie Garbary 45 m. 7 — Mody męskie

Dnia 14 października 1936 r. o godz. 10 przed południem w Sądzie Grodzkim w Poznaniu pokój nr. 45 odbędzie się

LICYTACJA

nieruchomości, na której istniała fabryka fortepianów i pianin, położonej w Poznaniu przy ul. Wrzesińskiej 1, a zapisanej w księdze hipotecznej Sądu Grodzkiego w Poznaniu: Poznań — Główna Wieś, tom 10, karta 257.
Nieruchomość składa się z gruntu, obszaru 2.400 m², budynku fabrycznego, budynku mieszkalnego i budynków gospodarczych. Nieruchomość oszacowano na sumę 48.435.—. Cena wywołania wynosi zł 36.326,25 a rekojmia zł 4.843,50. Reflektanci muszą mieć zezwolenie władzy administracyjnej na nabycie nieruchomości. Bliższych informacji udzieli **adwokat Ludwik Echaust, Poznań, 27 Grudnia 4.** Pg 7024-39,38

Licytacja majątku ziemskiego

Stajkowskiego, położonego w powiecie czarnkowskim, obszaru 997 hektarów, odbędzie się dnia 12 października 1936 r. o godz. 10 w kancelarii notariusza Dr. Jana Sławskiego, Poznań, Rzeczpospolitej 1. Cena wywołania wynosi 333.000.—, a rekojmia 65.200.— zł. W cenie wywołania mieszczą się hipoteki Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego na zł 266.900.—. Reflektanci muszą mieć zezwolenie władzy administracyjnej na nabycie nieruchomości. Bliższych informacji udzieli **adwokat Ludwik Echaust, Poznań, ul. 27 Grudnia 4.** Pg 7023-39,37

Od 60 lat istniejący znany

Skład Towarów Stalowych

wraz z szlifiernią

w najlepszym położeniu z powodu śmierci właściciela **sprzedam**. Poważni reflektanci z gotówką około 25.000 zechcą zgłosić się **Poznań, Stary Rynek 49, Karge.** dg 3070

Zmiana nieruchomości

Nieruch. w centrum miasta Poznania zamienię na mniejszą za dopłatą w gotówce przy korzystnych warunkach. Oferty Kurjer Poznański zg 14 362.

MINERWA

Limuzyna 8/40 H. P. — 6 cyl. 4 osob. pięknie utrzymana — reprezentacyjna nowoczesna — 40 tysięcy km. 12 ltr. max. na 100 sprzedam **KOSZCZYŃSKI, Dąbrowskiego 4.** zg 14 365

Serja silników prądu stałego

w bardzo dobrym stanie w wielkościach o 1 do 40 P. S. z powodu przejścia na prąd zmienny do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański pod **dg 3089**

Skrzydło marki „Rönisch“

Dresden, piękny wdzięk, tanio do sprzedania.
MEWES, Al. Marsz. Piłsudskiego 19
ng 17 762

Pierwszorządna egzystencja

Fabrykę wyrobów technicznych w Poznaniu, bez konkurencji, w pełnym biegu, z zapasami, dobrze zaprowadzona, obrót wyłącznie gotówkowy, poważne dochody, fachowość nie konieczna, z powodu choroby sprzedam za cenę (55.000 zł). Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów, którym zależy na dobrej stałej egzystencji, upraszam do **Poznań 3, skrzynka pocztowa 1031.** Pg 701-37,179

Dom w Czarnkowie

najlepsze położenie handlowe, 2 składy z urządzeniem, konfekcja, manufaktura, trzewiki, od 50 lat, duże mieszkanie **korzystnie do nabycia** za wpłatą ewentl. do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zg 14 340.

Na jesień - zimę

Jedwabie — Wełny

w bogatym wyborze
w najnowszych kolorach
po bezkonkurencyjnych cenach

Dom Jedwabiu

M. Gmurowski

Poznań, Plac Wolności 10
P 704718-3997/9

Korzystna lokata

Celem powiększenia dobrze prosperującego **Specjalnego Magazynu Wypraw** poszukuję **współniczkę z gotówką cr. 25 tys.** Zgłoszenia Kurjer Poznański **zg 14 359**

KAMIENICĘ

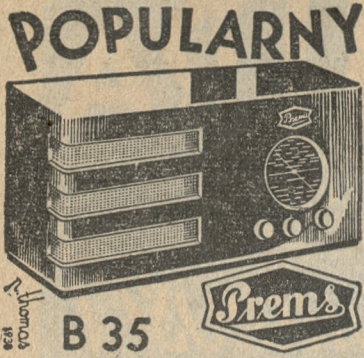
przy przynajmniej ulicy Gniezna dochód e/a 7500 zł **sprzedam za zł 60,000** ng 17 066
Oferty Agencja „Kurjera Poznańskiego“, **Gniezno 626**

Od 30 lat istniejący dobrze zaprowadzony, położony w centralnej ulicy
SKLEP Z MIĘSEM I WĘDLINIARNIA
w Katowicach II, z kompletnym urządzeniem, warsztatem i maszynami, jak również z przylegającym 4-pokojowym mieszkaniem, **natychmiast do sprzedania** z powodu podeszłego wieku. (Wdowa). Zgłoszenia WK. 383 do Tow. Reklamy Międzynarodowej, Katowice, Plac Marsz. Piłsudskiego 11. Tg 1578

Przed zimą — należy dobrze zabezpieczyć —
DACHY Tanie - solidnie - na dogodnych warunkach spłaty pokrywa — naprawia — smoli **IGN. MANDOWSKI, Poznań Grobla 3** tel. 34-69 Sprzedaje papę - lepik - smole i t. p. po cenach fabrycznych. Kosztorysy bezpłatnie.

Następną LICYTACJĘ

rozpoczniemy w **środe, dnia 14 października 1936 r.** na sał Lombardu Miejskiego przy ul. Nowej 10 (wejście z ul. Sierociej). Przedmioty licytować będziemy codziennie od godz. 15 do 19-tej (od 3 do 7-ej po poł.) Licytacja obejmie:
Niewykupione zastawy złożone do dnia 12 lipca 1936 włącznie i prolongaty, do których zapłacono odsetki do dnia 12 lipca 1936 włącznie.
Prolongaty przyjmować będziemy tylko do piątku dnia 9 października 1936 r.
U w a g a! Wszelkie zastawy i prolongaty wyżej wymienione, niezapłacone tego samego dnia w którym zostały oddane do załatwienia zostaną zlicytowane.
Lombard Miejski w Poznaniu, ul. Nowa 10 ng 17 726/7 (wejście z ul. Sierociej).

CZY WIECIE ŻE

NAJNOWSZY ODBIORNIK BATERYJNY MARKI PREMS POPULARNY B.35

jest oprócz wielkiej oszczędności w użyciu o 50% tańszy od innych aparatów bateryjnych.
DLACZEGO?

- 1) **PONIEWAŻ** nie tylko sam aparat, lecz wszelkie jego części są wyrabiane w własnej fabryce, która wyposażona jest w najnowsze aparaty do budowy wszelkich części radio sprzętu.
- 2) **PONIEWAŻ** właścicielami fabryki są doświadczeni inżynierowie i praca ich oparta jest na długoletnich doświadczeniach w kraju i zagranicą.
- 3) **PONIEWAŻ** dzienna produkcja aparatów przewyższa pięciokrotnie produkcję innych fabrykatów.
- 4) **PONIEWAŻ** fabryka znajduje się w rękach chrześcijańskich i nie oparła swej kalkulacji na wysokich zyskach, lecz na niskim zarobku, taniej cenie, a przez to najwyższej produkcji która jest możliwa w kraju, kupując odbiornik bateryjny Premsa nabywasz jeden z najlepszych produktów krajowych przez co nie narażasz się na stratę pieniędzy, a przytem dajesz pracę i zarobek kilku setkom polskich pracowników.

PIĘKNY TON CZYSTY ODBIÓR oraz zasięg prawie wszystkich stacji europejskich — to gwarancja zadowolenia nawet najwybredniejszych słuchaczy
CENA APARATU zł 125 Raty długoterminowe. Wpłata Pożyczką Państwową. Prospekty i informacje wysyłamy na każde żądanie bezpłatnie.

DOM RADJOŹY - POZNAŃ ul. Strzelecka 12

Telefon 16-97

SAMOCHOODY UŻYWANE

osobowe i ciężarowe rozmaitych fabrykatów, m. i. **CHEVROLET — FORD — FIAT** już od 1000.— zł począwszy

FIAT 508 limuzynka, **LANCIA** karetka na balonach nowo lakierowana oraz traktor „Deering” jak nowy okazjnie poleca

BRZESKIAUTO S. A.
Tel. 63-23 Poznań, Dąbrowskiego 29 Tel. 63-65

ng 16 978

ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE! Najslynniejszy Jasnowidz-grafolog **ABDEL-HANIM** wybierze Ci zupełnie bezpłatnie szczęśliwy los oraz da Ci darmo talk-nan szczęścia. Na życzenie odgadnie Twą przyszłość, określi chorobę, da Ci możliwość zdobycia miłości pożądaney osoby, zestaw Ci horoskop dający klucz do Nowego Życia i dobrobytu. Nadeslij datę urodzenia, pismo własnoręczne, kilka włosów dla kontaktu, zdjęcie swoje o ile posiadasz i zdjęcie zainteresowanej osoby oraz załącz 80 groszy znaczkami na koszty portycji. Adresować: **ABDEL-HANIM**, Lwów 15, ul. Cerkiewna 18/7.

ng 17 739

Największa Hurtownia i Fabryka najnowszych modeli **Radjoodbiorników** na prąd i baterję od zł 97,—

Radjoświat
Poznań, Fr. Ratajczaka 10
Katowice, Mielęckiego 8 ng 17278/9

Katalogi bezpłatnie

SPECYFIKI ZIOŁOWE

Oskara Wojnowskiego

Ziela przeciwko cierpieniom kanału pokarmowego znak słowny „IROTAN”
Ziela przeciwko cierpieniom narządów trawienia i wątroby znak słowny „CHOGAL”
Ziela przeciwko wymiotom, oraz atonji kiszek znak słowny „GARA”
Ziela przeciwko chorobom płucnym i błednicy znak słowny „ELMIZAN”
Ziela przeciwko reumatyzmowi artretyzmowi, podagrze i ischiasowi znak słowny „ARTROLIN”
Ziela przeciwko niedomaganiom skrofulicznym znak słowny „TIZAN”
Ziela przeciwko chorobom nerek i pęcherza znak słowny „UROGAN”
Ziela przeciwko chorobom nerwowym i epilepsji znak słowny „EPILOBIN”
K a p i e l e siarkowo-roślinne znak słowny „SULFOBAL”
Są do nabycia w aptekach i składach aptecznych. — Adres dla bezpośrednich zamówień:
OSKAR WOJNOWSKI — WARSZAWA, ul. W. Górskiego 3 m. 4 (dawniej ul. Hortensja).

Przy ul. Grunwaldzkiej w Nowem Osiedlu nabyć można

Parcele Budowlane

Działki po 1000 m² ładne i korzystne położenie, okolica sucha i słoneczna. Cena przystępna. Informacje **Biuro Parcelacyjne Poznań — Plac Wolności 11**, telefon 58-15. Pg 6422-35.116

Lokale

fabryczne, przemysłowe 10x6 mtr. ewentl. z motorami, karmtorem, pakownią od 1. 10. 1936 wydzierżawi administracja domu przy ul. Wencęjańskiej nr. 11/12. zg 14 350

Suszarke parową, możliwie automat kupię

Oferty Kurjer Pozn. zg 14 358

W DOMU, PODRÓŻY, ZAWODZIE

Maty Continental

GEN.-ZASTĘPSTWO: **PRZYGDZKI, HAMPEL i SKA**
Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21

ng 17 708

Nieruchomość budynkowa

w Chelmży, powiat Toruń, (Rynek), masywna, dwa składy, dobry punkt handlowy od zaraz korzystnie do sprzedania. Okazja dla bławatnika. Bliższe informacje Komunal. Kasa Oszczędności miasta Chelmży. dg 3038

Poważna Fabryka Wyrobów Gumowych

poszukuje **Przedstawiciela** na województwo Poznańskie

fachowca z branży technicznych wyrobów gumowych. — Zgłoszenia z odpisami, świadectw, referencyj i krótkim życiorysem uprasza się nadsyłać do Administracji pisma pod nr. Tg 1571 „Technik Gumowy”. — Odpisy świadectw nie będą zwracane.

Kupujesz piece

oglądnij moją składnicę kafli

Wielki wybór — Pierwszorzędne fabrykaty Wszelkie kolory!

GUSTAW GLAETZNER

POZNAŃ, UL. JASNA 19 Telef. 65-80 i 46-80

Pg 7003-39.2

Kursy Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów

egzystują od 1931 roku

Kurs nauk 2-letni. Wykłady wieczorowe dwa razy w tygodniu. Na kursy przyjmowani są buchalterzy, wzgl. ich pomocnicy. Wykłady 36 przedmiotów, prowadzonych przez Pp. Prof. Wyższych uczelni wzgl. wybitnych specjalistów.

Wykłady Techniki Rewizyjnej dla Buchalterów - Rewidentów

(Roczny cykl wykładów poświęcony technice rewizyjnej).

Na cykl przyjmowani są li tylko absolwenci Kursów Wyższej Rachunkowości dla Buchalterów wzgl. absolwenci Wyższych uczelni handlowych w Polsce. Wykłady wieczorowe raz w tygodniu.

Pp. Słuchacze Kursów W. R. dla B. oraz Techniki Rewizyjnej otrzymują ściśle stenografowaną treść wykładów, umożliwiającą studjowanie nawet osobom zamieszkałym poza Warszawą.

Prospekty na żądanie wysyła się po nadesłaniu znaczka pocztowego 25 gr.

Polski Związek Zawodowy Buchalterów - Rzeczoznawców i Buchalterów - Bilansistów
Warszawa I, Nowogrodzka 20, tel. 8-41-05 i 8-43-60.

ng 16 704

AUG. HOFFMANN, GNIEZNO — TELEFON 212

SZKOŁKA DRZEW I RÓŻ

Pierwszorzędne największe zapasy gwarantowane odmiany zdrowych drzew owocowych, alejowych i krzewów. Niskie i pienne róże, konifery, rośliny na żywopłoty i t. d.

Wysyła się do każdej stacji pocztowej i kolejowej. Oznaczone pierwszemi nagrodami. Katalog i cennik bezpłatnie. dg 3044

KREM I PUDER

THO-RADIA

zawierające RAD (radium) i TOR (thorium). w/g przep. D-ra Alfr. CURIE, posiadają niezwykłą moc upiększenia i odmładzania cery.

Się SECOR PARIS

ng 16 818

Walka nasza o lepsze jutro nie ulega przerwom

Już jest w sprzedaży szósty numer **Wszego dwutygodnika „Powstaniec Wielkopolski”** to organ pierwszych najstarszych i największych towarzystw uczestników Powstania Wlkp. 18/19 oraz powstańców i wojaków.

Egzemplarz miesięcznie kwartalnie 20 gr 40 gr 1.20 zł

zawiera w szóstym numerze artykuły: „Armja zbrojnym ramieniem całego narodu”, „Bitwa pod Zieloną Wsią i Zawadami ciąg dalszy wspomnień przez dr. Stanisława Celichowskiego”, „Czy to jest konsolidacja?” Ruch towarzystw powstańczych i t. p.

Redakcja, ul. Pecztowa 31 I — Tel. 24-96

Do nabycia również we wszystkich kioskach „RUCHU”, — w większych księgarniach i „gencjach najpoczytniejszych pism w biurach „Par” itd.

Kapitalista

szuka pierwszorzędnego zastępstwa lub współpracy w dużym przedsiębiorstwie. Zgłoszenia Katowice. Skr. poczt. 240 pod Inżynier. Tg 1563

DOBITNYM

dowodem zaspakajania najwybredniejszych wymagań klienteli jest fakt, że w ostatnim roku w specjalnym oddziale miarowym wykonaliśmy o 100% **więcej miarowych płaszczy i ubrań** aniżeli w roku ubiegłym. Czyż to mimo kryzysu nie dowód, że u mnie wykonuje się garderobę miarową i gotową nie tylko najkorzystniej, lecz najwyższej jakości i najtaniej.

SPECJALNIE POLECAM:

modne palta na jedwabiu, ulstry, kurtki skórzane i do polowania, jupy do gospodarstwa, spodnie spacerowe i sportowe, wykwinne ubrania w znanym dobrym kroju, ubranka dziecięce — płaszcze i ubranka szkolne — materiały z metra czołowych fabryk bielskich — bardzo tanio.

Wykwinny dział miarowy.

Modernizacja i poszycie futer.

Proszę obejrzeć okna wystawowe i porównać ceny.

W. KONKIEWICZ

Poznań, Stary Rynek 8

Największa Mechaniczna Fabryka i Magazyn wykwinnej odzieży męskiej i dla chłopców.

NAGRODY

- P. Prezesa Rady Ministrów
- P. Ministra Spraw Wojskowych
- P. Ministra Spraw Zagranicznych
- P. Ministra Spraw Wewnętrznych
- P. Ministra Skarbu
- P. Ministra Przemysłu i Handlu
- P. Ministra Pocht i Telegrafów
- P. Ministra W. R. i O. P.
- P. Ministra Komunikacji

oraz P. Szefa Departamentu Piechoty

na XI Narodowe Zawody Strzeleckie

mające się odbyć w Wilnie, zakupiono w naszej firmie. Chcąc dać możliwość Szan. Publiczności obejrzenia powyższych nagród w ilości 33 sztuk postanowiliśmy wystawić nagrody w jednej z naszych wystaw, na przeciąg kilku dni

Z wysokim poważaniem
firma

S. ZYGADLEWICZ,

Poznań, ul. 27 Grudnia 6.

FARBY LAKIERY POKOSTY

Fabryki J. Perek, Leszno, po cenach fabrycznych tylko
Wodna 13, tel. 53-26, dawniej W. Garbary 39

Emalia biała 1 kg (puszka) 2,- zł
ng 17 147

Sklep artykułów damskich i męskich

w Wielkich Hajdukach G. Śl., pierwszorzędnie położony, natychmiast do sprzedania z towarem lub bez. Dobre warunki spłaty. Lokal nadaje się dla każdej branży. Zgłoszenia WK. 384 do Tow. Reklamy Międzynarodowej, Katowice Plac Marsz. Piłsudskiego 11. Tg 1577

Najskynniejszy Jasnowidz Womouth

daje jasne odpowiedzi we wszelkich zawiłanych kwestiach życiowych. Daje możliwość zdobycia miłości pożądanej osoby. Przepowiada przyszłość i przeszłość opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne na podstawie daty urodzenia i próby pisma. Zestawia szczęśliwe numera losów. Nie zwlekaj pisz jeszcze dziś, podając dokładny swój adres, datę urodzenia, stan, imię i nazwisko. Na koszty porta i kancelaryjne załączyć 1,- zł znaczki pocztowe. Adres **Kraków, Lubicz 22 m. 2a.** Osobiste przyjęcia codziennie. ng 17 537

Rzecznik Podatkowy

rutynowany księgowy bilansista, znający dobrze sprawę procesową według nowego k. p. c. w szczególności egzekucyjne, 15-letnia praktyka samodzielna, poszukuje w większym przedsiębiorstwie 1-2 pokoi na biuro ew. wzamian za załatwienie spraw procesowych i administracyjnych.

Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zg. 14365

Samochody osobowe, ciężarowe, autobusowe

CHEVROLET

zbudowane w kraju przez firmę

Lilpop, Rau i Loewenstein S. A., Warszawa
dostarczamy we wszelkich wykonaniach

już od zł 7.600,-

Brzeskiauto S. A.

Poznań, Dąbrowskiego 29, tel. 63-23

Jako długoletni przedstawiciele Chevroletów utrzymujemy fachowo zorganizowaną stację obsługi

zg 14 352

Oszczędzisz bieliznę i czas

UŻYWAJAC

Henko

DO
MOCZENIA
BIELIZNY

KURSY SAMOCHODOWE FR. JURKOWSKI-POZNAŃ
DĄBROWSKIEGO 79-TEL:78-80

dg 8 097/8

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe
meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki
z linoleum, bouclé
i ceratowe

Linoleum

Podłogowe i stołowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz
Pocztowa 31 Gdańska 12
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt”

Pg 7016-P. 2314

Pg 6 578

Księgowy-bilansista

potrzebny do instytucji rewizyjnej. Pierwszeństwo mają absolwenci W. S. H. Oferty z życiorysem i odpow. świadectwami Kurjer Poznański zg 14 357.

DRZEWA i KRZEWY owocowe i alejowe, ORZECHY WŁOSKIE, LIPY, WINOROŚLE, bzy, byliny, truskawki, szparagi i ROŚLINY PNAĆE DLA POKRYCIA SCIAN

poleca po przystępnych cenach

Szkoła Ogrodnicza W. I. R. w Koźminie Wlkp.
Cenniki bezpłatnie. ng 17573 Cenniki bezpłatnie.

Elektryczny

aparat do bielienia mąki

z prądnicą i rozdzielaczem gazu, prawie nieużywany, tania do oddania. Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 38,62. Pg 6883-38,62

Szan. Abonentom „Kurjera Pozn.” donoszę, iż **oprawiam** codopiero ukończoną powieść p. t. „Biały Szwadron” po bardzo niskiej cenie. **Oprawa cała płócienna ze złotym napisem 80 gr.** — bez napisu 60 gr. zg 520

INTROLIGATORNIA

Korzeniowski, Poznań, Wrocławska 18.

PLASZCZE damskie, FUTRA zawsze najtaniej **Władysław Reichelt** POZNAŃ Stary Rynek 63

Pg 7017/8-38.125.6

Czy spotkała Pani już kiedy te dwie kobiety?

Oczy spotkała Pani już kiedy te dwie kobiety? Napewno — bo te dwie należą do tych kobiet, które potrafią sobie życie przyjemnie urządzić. Są one zawsze w dobrym humorze i pełne radości życia — także wówczas, kiedy nie powinno się tego po nich spodziewać. Czy pomyślała Pani już o tem, że i Pani mogłaby sobie te liczne przykre dni w życiu znacznie ułatwić? Mamy przecież nowoczesną higienę osobistą, która dużo zmarszczeń nam

wyglądzi. „Camelia” idealna opaska higieniczna zezwala Pani także w pewnych okresach na beztrudną rozrywkę. Dużą zdolność wchłaniania i możliwość dyskretnego niszczenia gwarantują liczne warstwy delikatnej, miękkiej waty. „Camelia” (z porowatej tkaniny). Do nieograniczonej swobody ruchów oraz nieuciążliwego noszenia przyczynia się poza tem pasek „Camelia” z bezpiecznym zapięciem.

Ostrzega się przed małowartościowym naśladownictwem, bo tylko „Camelia” jest „Camelia”. Do nabycia we wszystkich odpowiednich składach, w razie potrzeby wskaże źródło zakupu:

Zakłady Camelia
Gdańsk
Holzmarkt 15.

ng 16 990

Camelia

Idealna opaska higieniczna dla pań.

Rekord	10 szt.	zł 1,80
Specjalne	(5 „)	„ 1,35
Popularne	(10 „)	„ 2,50
Regularne	(12 „)	„ 3,—
Specjalnie moc.	(10 „)	„ 3,30
Podróżne opaski	(5 „)	„ 2,25

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

Brylant

piękny, 5 carat zdecydowanemu sprzedam za 3.600 złotych zg 14967 ul. Wypiańskiego 23

Parcele budowlane

Sprzedajemy pas parcel wzdłuż ul. Polnej, między Marcelesińską a Bukowską. Położenie zdrowe, graniczące z ogródkami działkowymi. Przy linii tramwajowej nr. 2, 3 i 6. Wyjątkowa okazja. Cena od 9 do 12,— zł za metr. **Biuro Parcelacyjne**, Poznań, plac Wolności 11 — Tel. 58-15 zg 14 961

7. SPRZEDAŻE

Okazjal

Skład obuwia Inowrocławiu, najlepsze położenie handlowe do sprzedania. Przejęcie towaru według umowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 009

Biurka

dębowe biurko, Pawłowski, Słowackiego 22. zdg 95 315

Garnitur

klubowy, Pawłowski, Słowackiego 22.

Meble kuchenne

nowoczesne wprost wytwórni najkorzystniejszej Piskowa 3, Koniecki, zdg 95 475

Przedsiębiorstwo

znane, zboża i paszy przy ruchliwej ulicy sprzedam okazjnie wskutek zmian stosunków rodzinnych. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 603

Jadalnie

eleganckie tania Stolarnia Bukowska 9. zdg 96 508

Stemple

druk najtaniej Golus, Garbary 33. zdg 96 497

Rzeźnictwo

przy ruchliwej ulicy, mieszkaniem warształem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 873.

Zakład

fryzjerski w centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 871.

Skład kapeluszy

dobrze prosperujący w centrum, ruchliwa ulica do oddania za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 862

Urządzenie

kawiarni sprzedam tania, tam składki do wynajęcia. Adres Kurjer Poznański zdg 96 859.

Brylant

1 1/2 kar. 2 szmaragdy okazjnie. St. Frankowski, Fr. Ratajczaka 1. zdg 96 861

Kunę leśną

żywa, ślicznego samca oswojonego sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 672

Marmury

najkorzystniejszej Carrara

Przemysłowa

27, telefon 60-49. zdg 87 103

Samochód

sport. 2-4-osobowy w bardzo dobrym stanie. Oglądać Dąbrowskiego 38. zdg 96 936

Kolonjalkę

z mieszkaniem w śródmieściu sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 932

Najlepsze pianina

już za 1.000 złotych dostarcza 50 lat istniejąca fabryka fortepianów T. Betting 1 S-ka Leszno Ng 16 663

Plachty

nieprzemakalne sprzedaje najtaniej Wejman, Poznań, Kościelna 17.

Chcesz kupić

Meble

nowe — używane — dobre — tanie spiesz na Wrocławską 38 do nowoutwartej Komisowej Hali Mebli 30 pokoi kompletnych zamieniam nowe na używane. zdg 94 789

Restaurację

w centrum, z pełnym wyszynkiem, z powodu choroby sprzedam. Informacje Półwiejska 31, Dom Komisowy zdg 95 913

Sprzedaj — Naprawa

wszelkich systemów piór wiecznych i ołówków automatycznych. Naprawa natchmiast w firmie Józef Czosnowski specj. skład papieru i montowania piór Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 772

1 000 samochodów

rozehanych używane części, podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autosklad Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. dg 2336/7

Tapety

wyбір niskie ceny

Geraty

Linoleum Orwat

Wrocławska 13 — telefon 24-06. Asygnaty „Kredyt”. dg 1905

Tapczany

fotele, leżanki, kluby, gwarantowanej jakości najkorzystniej tylko u fachowca. Wrocławska 14. dg 2975

Wózki

tania wyбір. Trafczyńska, Pierackiego 11, podwórze „Kredyt”. dg 83 313

Największa i najlepsza fabryka fortepianów i pianin B. Sommerfeld

poleca nowe, pierwszorzędnej jakości pianina już za 1.000,—

Dogodne warunki spłaty. Długoletnia gwarancja. Zamiana używanych instrumentów.

Filja, Poznań 27 Grudnia 15. ng 10 968

Sprzedaje

kupuje meble, maszyny, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2 Pg 3570/1058

Cukier

kryształowy kostkowy w głowach do zapraw oraz ryż i syrop karmelkowy poleca po przystępnych cenach hurtowych, Michałowicz i S-ka, Poznań, Szyszerska 14/15, telefon 28-82. Pg 5938-34.61

Poszukuje

10 000 zł na 1 hipotekę na fabrykę 85 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański, Gniezno 623. ng 17 060/1

Okazja

skład kolonialny, mieszkaniem kosmet., papier, krótkie, egzystencja pod gwarancją z powodu choroby sprzedam spiesznie, cena 6.000,— Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 96 309

Skład

cukierków z mieszkaniem sprzedam tania. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 222

Kolonjalkę

korzystnie, dzierżawa 40,— sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 96 244

Lampę kwarcową

inne przyrządy lekarskie sprzedam. Poznańska 28/30 — 9. zdg 96 254

Skład

kolonialny, dobrze prosperujący, 2 pokoje, kuchnia, zaraz sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 274

Pianino

koncertowe, serwis porcelanowy. Plac Sapieżyński 10 b — 3. zdg 96 213

Piękny kociak syberyjski

Skrzyta 14 — 7. zdg 96 099

Skład

cukierków, bilard, pokojem — ruchliwej ulicy, powód wyjazd. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 106

Magazyn futer Lehmann

zal. 1875 Poznań Wrocławska 18, tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych Pg 65 921-37.142

Huculskie

Kilimy, Samodziały, leżanki, inne wyroby, duży wybór, tania. Skład, Rzeczypospolitej 4. zdg 95 189

Komisowa

spredaj wszelkich

Mebli

nowych — używanych, oraz

Kryształów

i różnych innych sprzętów użytku domowego, najkorzystniej

Jezuicka 10

obecnie Świetosławska. ng 16 975

„Meble W. Paetz“

Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny. Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 15 239

Gabinet

stylowy, nowy okazjnie. Polna 18 — 5. zdg 96 782

Tapczany

garnitury, leżanki pierwszorzędne. Kreta 23, Banaś. zdg 96 897

Motocykl

przyczepka towarowa — 4 centnary zł 750. Koszczyński, Dąbrowskiego 4. zdg 96 173

Skład

węgli w Poznaniu sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 179

Skład

galanterji skórzaney, jednopokojowe mieszkaniem, centrum. Małe koszty. Bez ryzyka, potrzeba 8 000. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 96 180

Gabinet dla dentysty

spredam lub wydzierżawie. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 184

Kolonjalkę

dobrze znana, zaprowadzona — śródmieście, sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 187

Spredam

skład spożywczy, dobrze prosperujący, ul. Dąbrowskiego. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 96 188

Wilka

4 mieszk. komfort solidna budowa, garaż, amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 640

Foksterjera

dwuletniego, łózko, żelazne, drabina, 6 metr. do drzew, waga, 15 metr. do polewania, grabie, przemywacz, skrzynki do kwiatów korzystnie sprzedam. Mazowiecka 24. zdg 96 054

Okazja

interes konfekcji damskiej z zaprowadzoną klientelą z powodu zmian rodzinnych, korzystnie do nabycia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 120

Buldog

pregowaty, pies 12 miesięczny. Poznań, Wierzbiciele 19, m. 3. zdg 96 146

Skład

kolonialny mieszkaniem korzystnie. Adres Kurjer Poznański zdg 96 147

Piekarnia

Cukiernia gruntownie odrenowana na sprzedaż. Polna 9, m. 32 zdg 96 014

Fortepiany

pianina, fisharmonje, okazjnie. Marcina 22, podwórze, parter. zdg 96 026

Ogródek działkowy

(przy Stadionie Miejskim) sprzedam okazjnie. Strzelecka 31, m. 10. zdg 95 759

Piekarnie - cukiernie

pełnym biegu sprzedam 2.600,— Oferty Kurjer Poznański zdg 96 088

Pianina

najwyższej jakości już za zł 1 000 na dogodnych warunkach spłaty. Długoletnia gwarancja. Zamiana używanych instrumentów.

Drygas,

Trzeciego Maja 4. zdg 96 210

Plaszcz

meskie i damskie suknie, kapelusze. Plac Nowomiejski 5a — 9. zdg 96 083

Dom handlowy

3-piętrowy, sklepem tytoniowym i mieszkaniem sprzedam, najlepszy punkt Torunia, Królowej Jadwigi 22, Foltynowicz. zdg 96 004

Kawiarnia

restauracja — pół wyszynkiem, urządzeniem, przy ruchliwej ulicy zaraz do objęcia — 600 zł. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 93 644

Elektryczne

żelazko, lampy, detektor, zegar ścienny, stojący sprzedam. Jakubskiego 25—6. zdg 95 993

Rzeźnictwo

zaraz sprzedam, — urządzeniem elektrycznym, cena 2 800, dzierżawa 100,— Oferty Kurjer Poznański zdg 95 624

Dwunastoosobowa

skrzynka srebra, inne srebra, drobniaki okazjnie „Lamus”, ulica Strzelecka 1. zdg 94 190

Kryształ

wyprzedaje „Lamus”, Strzelecka 1. zdg 94 192

Biblioteczne

szafka, serwantki, stoliki okrągłe, stoly salonowe, komody, tania — „Lamus”, Strzelecka 1. zdg 94 193

Kanapa

popiel, plusz tania. Wierzbiciele 59, m. 9. zdg 96 123

Nowy

skład — niskie ceny. Baterie, żarówki, anody, radia, rowery, motocykle używane, opony i dentki, oleje, smary, ceny konkurencyjne poleca

MARS

Pilsudskiego 15/17. zdg 90 928-9

Fryzjerski

zakład mieszkaniem w śródmieściu korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 96 121-2

Maszynę

szewska Singera sprzedam. Poznańska 22, m. 6. zdg 95 138-9

Kolonjalkę

z maglem, mieszkaniem, centralnie ogrzewane, przy ruchliwej ulicy, sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 96 590-1

Materace

leżanki, tapczany, garnitury, klubowe najtańsze wprost pracowni Poznań, Wielkie Garbary 18, narożnik Woźnej, sutercena. zdg 96 534/5

Gospodarstwo

333-morgowe bez długu, okolica Mroczy zaraz tania do nabycia. Kujawa, Poznań, 3 Maja 3, III. zdg 96 527/8

Dubeltówkę

12 kaliber sprzedam. Starościńska 6. zdg 96 908

Młyn

motorowy przemiał 100 ctr. rak niemieckich wpłaty 17 000. Ratajczak, Poznań, Skarbowska 18. zdg 96 524

Powozy

karetki pokryte jednokoni tania. Adamski, Piskowa 7. zdg 96 382

70

bardzo dobre budynki, ziemia III klasy przy Poznaniu 40 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 645

Okazyjnie

Salon empire, Ratajczaka 14—23. zdg 96 395

Młyn

wodno-motorowy, podmiejski 80 morgów ziemi cegielnia można zabudowania dobre wpłaty 30 000 „Rekomendacja” Poznań, Podgórna 6 telefon 49-76. zdg 96 555

Antyki

meble, obrazy, świeczniki, dywan 3x4 Skarbowska 4 m. 8. zdg 96 374

Dom — Piekarnia

blisko Poznania, zaprowadzony od kilkunastu lat z powodu choroby korzystnie przy wpłacie — 22.000 zł na sprzedaż. Placzkę, Leszno, Karasia 17. ng 17 037

Meble kuchenne

nowoczesne najtaniej. Łąkowa 4a, stolarnia. zdg 96 373

Meble

najtaniej, poleca. J. Stepkowski, Szewska 2. zdg 96 362

Maszyny do pisania

małe i duże, nowe i używane dostarcza najkorzystniejszej z gwarancją. Kochanowicz i S-ka, pl. Wolności 13. ng 17 409

2

Jadalnia
z kredensem witryna orzech kawałki korzystnie Jezuicka 10 (Świętosławska) Pz 7 070-39.122

Nocny lokal
z całkowitem urzadzeniem własnem z powodu wyjazdu tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 635

Półzorki
wyjazdowe robocze kompletne (pary - pojedynki) tania Różana 18 - 3. zdg 96 720

Lis biały
okazyjnie Piekary 22/16. zdg 96 747

Biały
szpic czuiny sprzedam. Adres Kurjer Pozn zdg 96 791.

Sprzedam
skład tatoniu i papieru narożnik. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 792.

2
modne łózka. Stawna 13 - 3. zdg 96 462

Motocykl
przyczepką tanio. Strzelecka 15. garaż. zdg 96 459

Broń
trójurka, prawie nowa, okazjnie sprzedam. Leśn. Pieczyńska. p. Ostrzeszów. zdg 96 452

Mleczarnia
ręczna z powodu choroby zaraz tania na sprzedaż. Cena 2 000 zł. egzystencja zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 96 450

Benenowski
Reprezentacyjny skład obracek. Zegarki, budziki naj taniej. d 2964/5 Półwiejska 3

Krawiecką kredę
znakiem „R” najprzedniejszej jakości - cena konkurencyjna, poleca Wielkop. Fabryka Kredy Krawieckiej - Stanisław Rataj, Poznań, Półwiejska 1. zdg 2 860-1

Pierwszorzędna
egzystencja dla samodzielnego cholewkarza, dobrego fachowca, chrześcijanina. Mieszkanie wolne od zaraz. Gąsewska, Chelmska, Pomorze. zdg 96 444

Skład
kapeluszy, towarów krótkich, robotek tanio na sprzedaż, miasto powiatowe, wojsko. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 445-6

Zakład
fryzjerski mieszkaniem tanio - sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 490

Dom
piekarnia najlepsze położenie korzystnie. Wasiewiczowa Kotlin-Jarocin. zdg 96 469

Salonik
Empire obrazy olejne, lampy, dywan, biurko, Sala licytacyjna, Masztalarska 5a. zdg 96 337

Okazja dla przemysłowca!
W mieście na Kujawach jest okazjnie do sprzedania tartak parowy z urzadzeniem maszynowym, willa, budynkami biurowymi, gospodarczymi, domami urzędniczymi i trzema domami robotniczymi oraz ca 100 morgami ziemi. Poważni reflektanci proszeni są o nadesłanie pisemnych ofert pod Nr. 555. ng 17 741

Skład
kolonialno-delicatesowy, centrum, mieszkaniem powód wyjazd tanio. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 512

Fortepian
koncertowy krótki sprzedam. ul. Skarbowska 4. m. 8. zdg 96 573

Rowery
turystyczny 85, balonowy 95, - 5 lat gwarancji tylko firmie - Bracia Nowa czyk, Poznań, Górna Wilda 30 ng 12 151/2

Pianino
fortepian używane korzystnie sprzedam. Centralny Magazyn Pianin, Pierackiego 11. zdg 96 563

Skład
artykułów męskich w centrum Poznania do oddania. Gotówki 12 tys. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 533

Folwark
od 200 do 300 morg z budynkami, blisko Nowogoniasta, pow. Jarocin. Informacje

Biuro Parcelacyjne
Poznań, Plac Wolności 11 telefon 58-15. zdg 96 743

Wózki
dziecięce sprzed je kupuje naprawie Razer, Szeńska 11. zdg 94 892

Kapelusze Koszule Krawaty
najtaniej Pietrzykowski Wielka 8. zdg 96 830

Restauracje
dobrze prosperująca, pełnym wyszkieniem 14 ubikacji, czynsz miesięcznie 120, główna ulica, - powód choroby, cena 1 800, sprzeda Behr, Inowrocław, Rzezińska 11. ng 17 695

Kuchnie
nowe - używane, gustowne zestawienie kolorów, okazjnie. Jezuicka 10 (Świętosławska). Pz 7 067-39.125

Motor
5 konny zmienny, kuter, wilk - sprzyca sprzedam. Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 910

Bilard
automat 160. Szamarzewskiego 14 zdg 97 043

83 morgowe
gospodarstwo pszenno-buraczane, inwentarze, żywe i martwe, zabudowania dobre w okolicy Mogilna zaraz na sprzedaż. Do objęcia 22.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 97 007.

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Gabinet
męski polerowany pierwszorzędne wykonanie kupno okazjnie Jezuicka 10 (Świętosławska). Pz 7 071-39.121

Dogi
duńskie, prawdziwe. Wiosłarska 71, nad Wartą (Rataje). zdg 97 012

Jadalnia
Ciekie debowe zegarami

Gabinet
2.10 cały polerowany. Niebywała okazja 575 -

Sypialnie
debowe i polerowane od 180.- poleca

Komisowa Hala Mebli
Wrocławska 38. Pz 7 076-57.207

Gabinet 425,-
polerowany orzech kawałki solidne wykonanie szlachetny fason wyjątkowa okazja Jezuicka 10 (Świętosławska). Pz 7 068-39.124

Opony samochodowe
dostarcza najkorzystniej „Wulgum” A. Kwiatkowski, Poznań, Wielkie Garbary 8, telefon 18-64. - Przedstawicielstwo na wojew. poznańskie samochodów

„Tatra”
opon gum pełnych - półpneumatyków

Pirelli
Posiadamy na składzie opony „Stomil”, „Michelin”, „Dunlop”, „Engelbert”, „Firestone”. Akcesoria, akumulatory, - smary, olejje. Największy i fachowy zakład wulkanizacyjny w Polsce. Własna prasa hydrauliczna.

Protektownie
Nakładamy na zjeżdżone opony protektory fasonowe i udzielamy 20.000 km gwarancji. Wielkie zapasy opon używanych wszelkich rozmiarów. Ceny najkorzystniejsze. Żadajcie cenników. Pz 3999-17.29

Rzeźnictwo
warsztatem mieszkaniem, pełnym biegu sprzedam zaraz. Szewska 20, skład. zdg 96 937

Cukierki
twarde, mieszanki w papierkach, pralinki, drażetki, marmelade, - powidla, syrop 45%, kuwertura, kakao, masło kakaowe, puder itp. poleca po znacznie niższych cenach. Fabryka Cukrów Czekolady, Leon Siedziński, Poznań, - Wroniecka 17. zdg 96 834/5

Urządzenie
składowe prima oszklone spieszenie tanio sprzedam. Informacje Drogerja, ulca Rynekowa. zdg 96 984

Kamienicę
główniej ulicy Kościana kilka składów sprzedam. Agencja Kurjera Pozn. Kościan. ng 17 759

Fortepiany Harmonje
okazyjnie. Marcina 22 podwórce. zdg 96 839

Piec
westfalski sprzedam. Wielka 18, mieszkanie 15. zdg 69 948

Futro
nowe, pianino nowoczesne okazjnie. Solacz. Nad Wierzbakiem 30 - 4. zdg 96 941

Kolonjalke
mieszkaniem powodu wyjazdu - sprzedam. Adres Kurjer Poznanski zdg 96 916

Samochodzik
Dixi sprzedam lub zamienie dopłata na Forda. Strumykowa 18 - 18. zdg 97 023

Lokomobilę
8 atm. 12 m. pasa z sierzci 150 mm. w dobrym stanie korzystnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 97 052.

Gdynia
Teren przemysłowy, przy budującej się rzeźni miejskiej, tuż obok projektowanego kanału przemysłowego, tanio do sprzedania. - Wodociąg i prad elektryczny na miejscu. Informacyjdziela - A. Krauze, Gdynia-Orlowo, Kłownowa 13. Telefon 9248. ng 17 127

Salon
Louis XVI gobelin francuski - nadzwyczaj okazjnie

Caesar Mann,
Rzeczypospolitej 6. Zważać na adres. ng 16 970

Automat
oświetlenia sieni.

Gramofon
wailzkowy za bezcen. Chelmońskiego 16 - 2. zdg 95 618

Cukiernia - kawiarnia
nowocześnie urzadzona centrum pracownia cukiernicza z powodu wyjazdu do sprzedania. Tylko poważne zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 422

Skład
żelaza, sprzętów kuchennych najruchliwszym miejscu Poznania natychmiast spowodu stosunków rodzinnych, objęcie około 16 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 418.

Kuchnie
nowe - używane, gustowne zestawienie kolorów, okazjnie. Jezuicka 10 (Świętosławska). Pz 7 067-39.125

Motor
5 konny zmienny, kuter, wilk - sprzyca sprzedam. Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 910

Bilard
automat 160. Szamarzewskiego 14 zdg 97 043

83 morgowe
gospodarstwo pszenno-buraczane, inwentarze, żywe i martwe, zabudowania dobre w okolicy Mogilna zaraz na sprzedaż. Do objęcia 22.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 97 007.

Łózko
żelazne, żelazka do prasowania, krawieckie, dwie narzutki gobeliny na leżankę, płyty gramofonowe. Kraszewskiego 30 - 13. zdg 97 010

Zegary
stojące okazjnie. Jezuicka 10 (Świętosławska). Pz 7 065-39.127

Sypialnia
polerowana szafa 2.20 metr. solidne wykonanie bardzo korzystnie. Jezuicka 10 (Świętosławska). Pz 7 066-39.126

Limuzyne
Oakland na chodzie, balony nowe 2 000,- sprzedam. Fredry 6, kiosk. zdg 96 972

Dywan
ręcznie wiązany.

Pianino
pierwszorzędne.

Gabinet
palisandrowy, luksusowy. Żelazna szafa. Dominikańska 1. zdg 96 671

Pianino
350,-. Dominikańska 1. zdg 96 669

Antyki niepodrabiane
Dominikańska 1. zdg 96 668

Bechstein
fortepian okazjnie. Dominikańska 1. zdg 96 667

Wóz
2-cal. helka tanio. Różana 18-3. zdg 96 721

Sprzedam lub zamienię
kawiarnię b. dobrze prosperującą, przy najruchliwszej ulicy w Bydgoszczy, na gospodarstwo lub dom na prowincji spowodu choroby. Oferty pod ng 17 755 Kurjer Poznanski, sw. Marcin 70

Skład
spożywczy, dobrze zaprowadzony sprzedam powodu wyjazdu. - Emilji Sczanieckiej 9a, można oglądać niedziele 2.20. zdg 96 811

Rzeźnictwo
przepisowe bezkonkurencyjne (w biegu) przy najruchliwszej ulicy sprzedam. Powód kupno nieruchomości. Pat. Grudziadz „808”. ng 16 575

Zakład
fryzjerski damsko - męski z mieszkaniem dobrze zaprowadzony sprzedam. Prass, Chorzów II. (G. Sl.) ul. Karola Miarki 4. zdg 97 034

Nakład
brozury informacyjno-handlowej sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 412

Płaszcz damskie
eleganckie najtaniej wprost z fabryki

Wildowa - Syn
Wodna 1, Asygnaty kredytowe! ng 16 958/9

Meble
w wielkim wyborze poleca najtaniej

K. Bakoś, Stary Rynek 51
zdg 92 310/11

Skład
kolonialno-delicatesowy mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 97 040.

Motocykl „Gilet”
350 dobrze utrzymany na sprzedaż lub zamiana na przyczepkę. Zgłoszenia do Kurjera Poznanski zdg 96 951.

Motory elektryczne
dynamo okazjnie tanio sprzedam. Zakład naprawy maszyn elektrycznych Franciszek Kłoz, Poznań, ul. Dąbrowskiego 32. Telefon 73-56. zdg 96 949

Akwarij
rybkami tanio. Adres Kurjer Poznanski zdg 96 975.

Latarki elektryczne
baterje i anodówki znane z dobroci poleca „Kastor” Poznań Sw. Marcin 55 ng 17 757/8

Przedsiębiorstwo stolarskie
z maszyn, narzędziami i fabryk. dobrze zapr. we wszystk. wojew. Pewna egzystencja dla fachowców. Oferty Kurjer Poznanski zdg 97 053

83 morgowe
gospodarstwo pszenno-buraczane, inwentarze, żywe i martwe, zabudowania dobre w okolicy Mogilna zaraz na sprzedaż. Do objęcia 22.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 97 007.

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Lustro
220X140, piec, kase, siódło, wisząca. Dąbrowskiego 46, m. 3. zdg 96 995

Obraz
oryginal Wierusza. Kowalskiego „powrót z kościoła”. Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 993

Garnitur klubowy
skóra oraz inne meble nowe używane najtaniej Jezuicka 10 (Świętosławska). Pz 7 069-39.123

Rzeźnicki
interes, całkowicie urządzenie, mieszkanie. Adres Kurjer Poznanski zdg 96 955.

Sprzedam licencję
na wyrób pewnego artykułu. - Egzystencja zapewniona. Zgłosz. Kurjer Pozn. zdg 97 045.

1. KAMIENICE
Administrację
kamienic trzymię. dzielny sprawach podatkowych sądowych księżkowości, dam zabezpieczenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 93 642.

Willę
klkumieszkańkowi, wpłaty 27 000. reszta amortyzacja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 909

Kamienicę
nową sprzedam, dochód 7 500. wpłaty 45 000, oraz

Willę
dochód 3 500, wpłaty 25 000. - Gruszczyński, Pocztowa 30. zdg 95 779

Parcele
1 000 m². Grunwaldzka, frontem na przedwziany duży park - przed osiedlem Banku Gospodarstwa Krajowego, sprzedam. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 756

Dom
1 mieszkaniowy w Puszczykowie za gotówkę kupie. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznanski zdg 95 241

Dom
czteromieszkańkowi, blisko Poznania sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 95 615

Willę
komfortowa, ogrodem, garażem zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 95 634

Parcele
willowe, drzewami owocowymi tanio sprzedaje. Solacka 6/8. zdg 95 572

Kamienica
dwupietrowa ze składem patięrów i galanterji od lat dobrze zaprowadzony, najlepszy punkt handlowy w Rawiczu sprzedam przy wpłacie 20 000 właściciel. Zgłoszenia Piasecki, Leszno. ng 17 023

Parcela
20 minut pieszno od pl. Wolności, sprzedam korzystnie Maciejewski, Waly Zygmunta Augusta 10. zdg 95 956

Administrację
domów, fachowo i korzystnie załatwia Administracja Kamienic J. Schmidt, Wierzbicice 11, telefon 73-76. zdg 95 901

Dom
narożnikowy, w najlepszej ulicy duży skład, mieszkania, komfort sprzedam spowodu starości. dochód roczny 13.260, cena 120 000. Toruń, Bydgoska 106, Hajduk. Pz 7037-64.12

Parcela - ogród
budowa, dom zwarty, blisko Solacza zł. 5.000,- opłotowana zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 95 950

Willę
w Obornikach, blisko Poznania, miasto powiatowe. - 3 1/2 morgi ogrodu, 2 mieszkania 4 i 7 pokoi wolne od zaraz na sprzedaż. - Zgłoszenia Poznań, 27 Grudnia 11, m. 5. zdg 96 311

Dom
pietrowy, skład, 10 pokoi, przy ruchliwej ulicy na sprzedaż. Zgł. Zabikowo, Kościuski 30, I ptr. zdg 96 230

Willę
nowa na sprzedaż Łazarz. 8000,- amortyzacja. Wskaże Kurjer Poznanski zdg 96 204

Kupię dom
dobrze rentujący, dobrym stanie. 70 - 80 000, wpłacie 40 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 211. Pośrednicwo wykluczone.

Kamienicę
przy wpłacie 90 000 zł kupie. - Agenci wykluczeni. - Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 118

Administrację
domów przyjmie energiczna, sumienna była prokurentka. Zgłoszenia do Kurjera Poznanski zdg 96 178

Kamienica
dwupietrowa, wielkie podwórce, oficyna dwupietrowa, przyległy ładny plac, srodmieście Poznania, dochód miesięczny 700,-, za 65 000,-. Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 186

Kupię
parcele w Puszczykowie przy lesie. Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 937

Bardzo
tanie sprzedam parcele. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdg 96 043

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Wspólnika
starszego, poszukuje inteligentna, celem kupna, nieruchomości. - Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 953

Willę
Łazarz, Jarochońskiego. Adres Kurjer Poznanski zdg 96 006

Sprzedam
parcele Osiedle Przeźmirów około 3200 m² z powodu działów rodzinnych. Wiadomość Marcin-kowski, Patr. Jackowskiego 40. zdg 94 878

Sprzedam
nowa wille 2 miesz. komfortowa Swarzędz ogród wpłaty 10.000. Zgłoszenia Poznań Dąbrowskiego 44 m. 5. zdg 96 431

Parcele
1100 m² przy Zbąszyńskiej sprzedam korzystnie. Kraszewskiego 3 m. 7. zdg 96 904

Parcele
własne 500 mtr., Rynek Łazarzski, 500 mtr. Łukasiewicza sprzedam. Lechowski, Stroma 26. zdg 96 532

Dom
nowy 5 ubikacji sprzedam. Debiec, Wiśniowa 55 a. zdg 96 402

Willę
trzy-pokojowa slicznym ogrodem przedmieście Poznania cena 9 000

Willę
nowa czteromieszkańkowi bardzo solidna budowa dochód 4 080 cena 50 000 wpłaty 40 000

Kamienicę
komfortowa centrum dochód - 12 400 cena 90 000 wpłaty 50 000 „Rekomendacja” Poznań. Podwórna 6 telefon 49-76. zdg 96 554

Plac
na składnice - warsztat. Stegódka, Sielska 45. zdg 96 372

Kamienicę
nową Poznaniu, dochód 10 000, cena 85 000, wpłata 60 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznanski zdg 97 000

Kamienicę
centrum dochód 18 000 cena - 110 000 wpłaty połowa spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 985

Kamienica
srodmieście 85 000, wpłaty 40 000.

Kamienica
nowa 70 000, wpłaty 45 000.

Willę
komfortowa, czynszowa 55 000.-

Willę
dwa mieszkania trzypokojowe - 24 000.-

Dom
pieć mieszkań skład, wpłaty - 15 000.-

Dom
dwumieszkańkowi 9 500.- poza-tem wielki wybór poleca Dom Złeczeń, Poznań, Pocztowa 15. telefon 16-85. zdg 96 706

Willę
przy tramwaju, komfortowa, 2X3 pokoje sprzedam 38 000. Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 923

Parcele
Solacz, ul. Góralska, Podlaska, wysoko, zdrowo położone korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznanski zdg 96 926

Willę
trzymieszkańkowi (Solacz) 29 000 Szwajcarska 14 - 4.

„Ewa” jedyny magazyn urzędowy nowocześnie w dzielnicy lazarskiej
Ewa specjalny skład pończoch włóczek **Ewa** Marez. **Focha 60** zdg 96 821

Hela proszę o wiadomość. Mostowa 24. zdg 97 054

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Letnisko Boszkowo „Rusalka” wśród lasów nad jeziorem, stacja w miejscu, pokoje utrzymaniem od 3.50 ng 15 571

6. OŻENKI

Kawaler lat 30, szatyn, wzrostu średniego, posiada gotówki 9 000 zł, pragnie poznać celem ożenku pannę lat 20—27, z dobrej rodziny, posiadającą gospodarstwo na równym terenie z dobrą komunikacją. — Listy z fotografią i znacznikiem 55 gr na odpowiedź uprasza Józef Opyrchal, M. Paul Maillotte, a Woronges par Genlis, Cote d'Or (Francja), zdg 95 887

Samotna szatynka oszczędnościami szuka towarzystwa niezależnego inteligenta. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 355

Dla brata, kawalera, trzydziścioletniego, sympatycznego, kupca, bez nałogów, posiada chwilowo dwadzieścia tysięcy gotówki, może objąć po rodzicach (zamożnych) dobrze prosperujący interes — centrum Poznania, poszukuje panny, młodej wdówki, posiadającej realność lub zdrowe przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer Pozn. p. 3 846

Kawaler ogrodnik przystojny, lat 30, na stanowisku, 1 000 zł oszczędności zapozna pannę, która dopomoże do późniejszego usamodzielnienia. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 336

Małżeństwa kochajcy umiejętnie solidnie, dyskretnie Piotr Mrówka, Poznań, Św. Wojciech 2a — 1 (30-letnia praktyka), zdg 96 328

Przystojna 25 lat 2 000 nawiąże znajomość z panem na stanowisku, cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 505

Kawaler lat 30 przystojny bez nałogów na stałej posadzie szuka panny lub młodej wdówki z posagiem dla wspólnego dobra. Panie którym zależy li tylko na dobrym mężu poważnie listy wraz z fotografią, która się zwraca upraszając do Kurjera Poznańskiego zdg 97 019.

Prawnik skrzypek posłubi (wierzycielce) większej należności. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 999

Która przystojna dopomoże młodemu, przystojnemu kupcowi do urzędujawnienia interesu, wzajemnie ożenek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 726

Kawalerowie na stanowiskach, posiadający gotówkę, poznają panie celem ożenku. Miejscowość obojnetna. Dyskretnie pośredniczy: Rudzki, Kalisz, Kościuszki 17, zdg 94 683

Panna lat 38, inteligentna, przystojna — praktyk, wycieczki, oraz wychowawczyń dzieci pozna najchętniej wdowę, dziećmi w celu matrymonjalnym. Oferty Poste restante Poznań 9, Wycieczki, zdg 95 784

Przystojna panna, dobra rodzina, lat 26, mająca 12 000 zł, wyprawa zapozna pana przystojnego, prawego charakteru, dobrze sytuowanego. — Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 068

Ułatwiam poznania matrymonjalne sferom zamożnym, dyskretnie, Poczta 23 — 3, zdg 95 772

Wdówka przystojna, wesola, muzykalna, mieszkająca, sytuowana, pozna — wykształconego, czterdziestoletniego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 627

Kawaler lat 32, posiadający 5 000 zł pozna panie, chętnej na posadzie. Cel matrymonjalny. Tylko poważne zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 95 724

Która ładna, sympatyczna, skromna panna posłubi przystojnego, młodego, zrównoważonego 26-letniego handlowca na stałej posadzie. — Poważne zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 306

Urzędnik państwowy IX stopnia, lat 38, dobrego charakteru, cokolwiek oszczędności, posłubi panna przystojną do lat 33. Oferty możliwe z fotografią Kurjer Pozn. zdg 96 255

Samotna pani, większe mieszkanie, poszukuje towarzysza życia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 207

Wdówka przystojna, wesola, muzykalna — mieszkająca, sytuowana, — pozna wykształconego 40-letniego. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 627

Odpowiedniego na stanowisku pozna trzydziścioletnią przystojną, inteligentną, mieszkaniem 2 500 gotówki. Poważne zgłoszenia. Cel matrym. Kurjer Pozn. zdg 94 195

Panna po 40, posag, dwupiętrowa, kamienica szuka męża. Panowie na odpowiednich stanowiskach — przystojni niech złożą oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 96 067

Inteligentna z prowincji, przystojna, lat 37, — niezależna, posiadająca mieszkanie, szuka męża inteligentnego urzędnika lub emryta. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 889

Szatynka po trzydziście, średniego wzrostu, wyprawa, krawcowa, pozna urzędnika lub lepszego rzemieślnika na stałej posadzie w celu matrymonjalnym. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 3067.

Młoda przystojna z dużym majątkiem, pozna pana, inteligentnego na wyższym stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 077

Dwóch przyjaciół, średnie wykształcenie, poszukują żon zdecydowanych wyjechać Ameryki Południowej na kolonie rolne. Panie do lat 25, posiadające 3 000 zł, zechcą celem nawiązania kontaktu nadać adresy. Rzecz traktowana poważnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 152

Wdowa przystojna, lat 57, zapozna pana do lat 60, dobrze sytuowanego — cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 167

Sierota dobrej rodziny zawsze znajomość panem ponad lat 30, średni, wzrostu (najchętniej sierota). Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 247

22-letnia panna, wysoka, inteligentna, b. miła, z dobrej rodziny wyjdzie zamaż za starszego, kulturalnego pana. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 807

Urzędnik gospodarczy lat 28, obecnie bez posady, nawiąże znajomość z panną Wielkopolską do lat 25 (blondynką). Cel matrymonjalny. Panny, posiadające cokolwiek gotówki, zechcą złożyć swe oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod zdg 96 453

Panna lat 30, 500 gotówki, zapozna rzemieślnika, robotnika wdowę w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 757.

2 koleżanki 23, 24, miłe, przystojne, zgrabne, urzędniczki, poznają panów do 30, stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 830

Wspólniczki do dobrego interesu, przystojnej do lat 25 poszukuje kawaler, lat 35. Cel matrymonjalny. Oferty możliwe z fotografią Kurjer Pozn. zdg 96 600.

Kawaler lat 37, posiada gotówki 12 tys., zapozna pannę lub wdowę z odpowiednim majątkiem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 96 609

Znajomości matrymonjalne w zamożnych sferach, szybko solidnie, dyskretnie, ułatwia Echo dysponując obywatelom doborem. Poznań, Św. Marcin 68, telefon 50-30, zdg 96 580

Wybitnie przystojny kawaler, 34, szatyn, wysoki, zapewniająca egzystencja handlowa, idealny materiał na męża, — posłubi prawdziwą miłością idealistkę z temperamentem 18—30 lat. Majątek od 15 000 wzyryż pożądaną dla powiększenia hurtowni artykułów budowlanych. Adres: Legitymacja 5 040, Leszno, Poste Restante. zdg 97 003

Wyższy urzędnik państwowy (650 zł miesięcznie oraz prawo emerytury), trzydziścioletni, przystojny, kulturalny kawaler, posłubi stosowną, niebiedną. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 946

Inżynier kolejowy na dobrem stanowisku, czterdziestosiedmioletni, przystojny, wysoki, wdowiec z dwójkiem miłych dzieci, szuka żony-matki w osobie sympatycznej pani niezszczyplwej. Oferty bezanonimowe możliwe z fotografią nadsyłać: Kurjer Pozn. zdg 96 942

Panna własne mieszkanie, pozna pana starszym wieku, szlachetnej duszy, najchętniej urzędnika, wdowca niewykłuczony. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 935

Inżynier lat 31; rzymsko-katolik; na poważnej stałej posadzie w ciężkim przemyśle, przystojny, mający, pozna inteligentną pannę. Język niemiecki wymagany. Cel matrymonjalny. Poważne nicanonimowe oferty Kurjer Pozn. zdg 96 454

Wdowiec lat 45, samodzielny kupiec, przystojny, posiada cokolwiek gotówki, poszukuje żony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 673.

10. MAJĄTKI

Gospodarstwo 75 mórg, powiat Gniezno, sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 209

Dzierżawa 650 mórg pszenno-buraczonej ziemi, pełne żniwa, inwentarz żywy i martwy nadkompletny, zabudowania bardzo dobrze korzystnie do wydzierżawienia. T. Jarczewski, Poznań, Bukowska 15. Pg 7 046-57.199

600 mórg pod Poznaniem sprzedam, zamienie kamienicę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 637.

Majątek 1 200 morgowy, 30 km od Poznania, kolej 6 km szosa — ziemia pszenna, drenowana, kulturze, bonitacja 3.60. Dworek nowy, 200 mórg ogrodu owocowego, stawy rybne, budynki dobre, — murowane, kolejka polna sprzedam tanio — z powodu działów, gotówka 180 000 złotych, hipoteka czysta. Majątek wydzierżawiony. Zgłoszenia upraszam Kurjer Pozn. zdg 96 312

11. KUPNA

Samochody używane, opony deki kupuje — płaci najwyższe ceny Autoskład, Poznań, Dąbrowskiego 89, telef. 46-74. dz 2358

Parowy kocioł płomieniowy w dobrym stanie o pow. ogrzew. 40—60 m² kupie. Oferty składać PAT. — Grudziadz „790”. ng 16 570

Urządzenie skladowe kupie okazynie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 823

Większy dom ze składami lub parcele budowlana przy przynależnej ulicy za gotówkę kupie. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 948

Książki zegar antyczny, grający, dywan perski kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 278

Umywalkę lekarską kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 286

Kupię urządzenie składu spożywczo oraz magiel, wagę decymalną, aparat do kawy, gablotki, szafki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 100

Samochód na rozbiórce kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 103

Samochód mniejszy model, ekonomiczny, kryty kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 649

Drogerję kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 018

Lombardowe kwity, srebro, złoto, brylanty — dzieła sztuki kupuje „Lamus”. Strzelecka 1. zdg 94 191

Kupię używane krzesło dentystyczne. Oferty z ceną Kurjer Pozn. ng 17 696

Balanc (prasa) silny szpindel 70 mm. kupie zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 678.

Poszukiwana używana w dobrym stanie turbina od 100—200 HP. „Francis”, z generatorem do 200 HP, 3x220 prad zmienny, sprężonym na osi (ewentl. oddzielnie). Kraków, Skrytka pocztowa 270. ng 17 735

Reflektor z tarczą, motorkiem lub bez kupie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 655.

Kupię majątek 700 mórg, wpłace 100 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 650.

Magiel kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 618

Garderobę obuwie, maszyny meble, kupie Słowackiego 39 Komis. zdg 96 615

Wózek dziecięcy w dobrym stanie kupie zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 611

Ciężarówkę kupie, zamienie na konie wozy powózki. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 640.

Kupię młyn kulowy z sitami

Mieszadło metalowe **Młyn (Schleudermühle)** używany w dobrym stanie. Oferty „Par”. Poznań, pod Pg 7059-30.113

Samochód osobowy obwarty kupie. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdg 96 751

Kupię natychmiast aparat do spawania wiertarkę, kompletne lub częściowe urządzenie do młokowania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 735.

Skład kolonialny mieszkaniem kupie gdzie egzystencja zapewniona. — Oferty Kurjer Pozn. ng 17 749.

Kupię Piata 501 otwarty. Cena. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 880

Kupimy 25 mtr. przepięnienia, drzwi z futrynami, piec kaflowy przenośny. Zgłoszenia Firma Zak. Różana 14. zdg 96 877

Urządzenie skladowe delikatesów, krzesła, stoły. Telefon 46-89. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 781.

Kwity lombardowe kupie. Józefa 3 — 5. zdg 96 925

Kaloryfery niskie w dobrym stanie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 97 038.

Kupimy 25 metrów żelaznego komina, — średnicy 40 cm i przedpaleniska do trocin. Oferty Warszawa. — Żelazna 40 — 4. Tg 1579

Starożytnie krzesła, fotele polamane kupuje Dominikańska 1. Antykwariat. zdg 96 670

Plug parowy używany, lżejszy za gotówkę kupie. Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdg 96 696

12. DO WYNAJĘCIA

8 pokojowe mieszkanie komfortowe słoneczne z obszernie przynależnościami, nadające się na biura i mieszkanie wolne zaraz. Zgłoszenia Loga, Słowackiego 18, telefon 66-89. Słowackiego 18. Pg 6565-18.89

Mieszkanie śliczne 3 pokoje, pokoił balkon, kuchnia, łazienka, Łazarz, ul. Biedrzyckiego 20 dla solidnych państwa. zdg 95 498

5 i 6 pokojowe wysoki parter i II piętro, komfortowe, pięknie odnowione. Słowackiego 14/16. zdg 95 821

Jednopakojowe bezdzietnych, willi, czynsz zgóry. Gospodarz, Mazowiecka 6. zdg 95 763

Trzypokojowe komfort Aleja Wielkopolska. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 964

9 pokojowe, komfortowe — Aleje Marcinkowskiego 1. I. Zgłoszenia administracja domu 10.30 — 13.30 zdg 95 921

Sołacz 4 pokoje komfort ogrodem garażem willi, przystanek tramwajowy, 2 pokoje, kuchnia, łazienka, I pokoił czynsz zgóry, gospodarz Mazowiecka 6. zdg 94 328

7-pokojowe komfortowe słoneczne mieszkanie do wynajęcia. Wiadomość Wielka 7 — 7, tel. 16-34. zdg 94 837

Trzypokojowe komfortowe. Grodzka 20. zdg 94 915

Pięciopakojowe słoneczne, Focha 72. zdg 95 332

Trzypokojowe komfortowe, obszerne, po remoncie, centralne ogrzewanie, wolne od podatku, czynsz zł 130, do wydzierżawienia. — Administracja Nieruchomości Zus, Dąbrowskiego 14/16. zdg 95 464

Dwupokojowe z łazienką, wolne od podatku — czynsz 54,40, kaucja 384, — do wydzierżawienia. Dozorca Fraszewski, Szamarzewskiego 56, m. 1. zdg 95 463

Puszczukówko 46, trzy, cztero lub pięciopakojowe, weranda, komfort. zdg 95 852

Mieszkanie 3 pokojowe z łazienką, kompletne odnowione, ciepłe od zaraz. Czynsz miesięczny. Winogrody 132, Szeląg, willa ofic. zdg 95 975

Pokój kuchnia do zaraz Pałacza 131. zdg 95 951

7 i 8 pokojowe mieszkanie lub pensjonat lub biura o pełnym komfortie narożnik Mickiewicza i Al. Marsz. Piłsudskiego od zaraz. Wiadomość u dozorczy. zdg 95 955

Pokój meblami, piec do gotowania na sprzedaż z wiedzą gospodarza. Teczowa 41. zdg 96 299

Trzy pokojowe, komfortowe, wysoki parter. Zupańskiego 16, portjer. zdg 96 304

2 pokoje kuchnia, komfort do wynajęcia 1 listopada. Wiadomość 12—5, ul. Gen. Morawskiego 12, m. 3, okolica Szanięckiej. zdg 96 234

Orzeszkowej czteropakojowe, komfortowe, wysoki parter, najchętniej oficerowi zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 276

Dwupokojowe wygody 1. 10. Niegolewskich 10a, wysoki parter. zdg 96 277

Sześciopakojowe komfortowe I. Grunwaldzka 20a. zdg 96 035

Działyńskich 2—7, jednoosobowy, jasny, ciepły utrzymanie, kulturalnym. zdg 96 279

4 pokojowe mieszkanie, komfortowe III ptr., wydzierżawi gospodarz. Słowackiego 25. Wiadomość domowy — mieszkanie 2. zdg 96 288

8-io 5-cio i 4-ro pokojowe mieszkanie komfortowe, oraz ubikacje w sufierze na sklep kolonialny. Ul. Wyspiańskiego 12. Wiadomość u portjera. zdg 96 182

Pięciopakojowe słoneczne zaraz, dom komfortowy blisko Parku Wilsona, wszelkie wygody. Gospodarz. Maleckiego 11. zdg 95 620

Pięciopakojowe II ptr. słoneczne, piece od grudnia Chelmońskiego 8, właściciel. zdg 94 828

Trzypokojowe kuchnia wszelkie wygody, widok boisko Warty, pierwszego. Gospodarz, Czwartaków 20. zdg 96 040

Pięciopakojowe komfort II piętro. Chelmońskiego 4. zdg 96 171

3 komfortowe, centralne, Focha 32 od 1. 10. Obejrzeć 4—7, gospodarz zdg 96 025

Słoneczne 3 pok. i pół, komfort, wolne podatku, 1 listopada, Focha, Parku Wilsona. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 073

3-pokojowe komfort, nowy dom, od 1 listopada 36 r. ul. Prusa 14, m. 6. zdg 96 080

Siedmiopakojowe ewentalnie 5 albo 6, komfortowe, słoneczne, I piętro, kompletne odnowione, nowe piece, przy Parku Wilsona wynajmie gospodarz. Informacje telefon 28-63. zdg 96 160

Dwupokojowe kuchnia meblami kompletnie — tano, śródmieście. Łąkowa 18, m. 19. zdg 96 164

Pięciopakojowe komfort, piece, 1. 10, wolne — Marsz. Focha 78. zdg 95 286

Pięciopakojowe 2 piętro, Szamarzewskiego 10 — stróż. zdg 95 293

Czteropakojowe komfortowe, słoneczne, I. piętro, od listopada, nowym domu, Prusa 6. zdg 96 432

4 pokojowe mieszkanie Wierzbickiego 10 — I p. rok zgóry — od gospodarza. Zgłoszenia św. Marcina 74 m. 17 — 3-5. zdg 96 405

3 i 2 pokojowe wygodami wynajmie gospodarz. Zgłoszenia telefonem 8—10 pod 47-48. zdg 96 360

Wynajmę mieszkanie, pokój, kuchnie. Wiadomość Kijowski, Poznań-Naradowice zdg 96 603-4

Mieszkanie 2 pokoje kuchnia za Grobla. Zgłoszenia Piękarnia, Poznań, Chwaliszewo 9. zdg 96 529/80

Pięciopakojowe komfort 110, — śródmieście. Oferty „Par”, nr. „57.128”. Pg 7055-57.128

4-3-2 pokoje od 1 listopada do wynajęcia. Nowy dom komfortowy, Niegolewskich 22. zdg 96 732

Najsolidniejsze biuro „Jur” Piekary 26

dwupokojowe czteropakojowe Ratajczaka. Informacje bezpłatne. zdg 96 881

Panią pokój używaniem kuchni, 1. 10, Strumykowa 3 m. 2 zdg 96 759

5-cio pokojowe mieszkanie przy ul. Pocztovej na III piętrze do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 731

6 pokojowe III ptr., słoneczne, naprzeciw Sąd, odnowione, duży balkon. Zgłoszenia portjer, Młyńska 13. zdg 96 385

Pokój kuchnia, okolica Rynek Wildecki czynsz zgóry wydzierżawi gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 656

Szukam trzy cztery pokoje łazienka — Urzędnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 614

Jedno i dwuosobowy słoneczne centralne Droga Debińska 3 a 2 willa lewo. zdg 96 610

Dwupokojowe kuchnia z wygodami wolne Andrzejskiego 2 Górczyn przy Poliej. zdg 96 607

Chwaliszewo czteropakojowe, łazienka, III, 55, — pewnemu płatnikowi, gospodarz. Staszica 17 — 4, zgłoszenia 6—7. zdg 96 374

Pokój kuchnia, używaniem łazienki, — kulturalnej, samotnej osobie, ewentalnie małżeństwu. Zgłoszenia gospodarz. Grodzka 38. zdg 96 314

Dwa pokoje kuchnia wznajmie, Łazarz Biedrzyckiego 14. zdg 96 606

Czteropakojowe Pięciopakojowe III piętro słoneczne. Piekary 18. zdg 96 740

Mieszkanie pokój kuchnia, względnie 2 pokoje kuchnia rok zgóry, gospodarz, Sokoła 11. zdg 96 888

Śliczne słoneczne pięciopakojowe, remontowane wynajmie gospodarz. Chelmońskiego 10, oglądać do 11 i od 3—6. Także niedziela. zdg 96 921

Pięciopakojowe komfortowe, na wysokim parterze, zaraz do wyn

5 pokojowe mieszkanie

w willi wraz garażem lub bez od 1. 10. 1936, 1 piętrowe obszerne pokoje, duży balkon — centralne ogrzewanie, wyjątkowo solidnemu płatnikowi. Względnie

11 pokoi
razem na biura dla poważnej instytucji. Ulica Spokojna 15a. zdg 96 998

Centrum
4-pokojowe w nowo odbudowanym, 2 ptr., Stawna 13. zdg 96 982

Trzypokojowe
Maleckiego, komfortowe podstawa, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 945

3
3 pokojowe komfortowe od 1. 11. Em. Szczaniekiej 5b, od gospodarza. zdg 96 817

Pokój
duży, kuchnia, przedpokój, willi, sutereza, 1. 10. Sw. Leonarda 1. Winiary. zdg 95 794

Pięciopokojowe
Wielkie Garbary 36, odnowione, 105.—, Gospodarz. zdg 96 724

2
pokoje 1. 10. 36. Informacje Matejki 65 a. m. 6. zdg 96 722

Komfortowe
cztery, trzypokojowe wygodami, Hetmańska 11. zdg 96 699

3
pokoje 25 zł. Kórnik, Zamkowa 24. zdg 96 812

Duże
słoneczne pokój kuchnia — 3 lata. Adres Kurjer Pozn. zdg 97 031.

13. SZUKA MIESZK.

Kolejarz
poszukuje jednego, dwóch, kuchni, rok zgóry. — Oferty Kurjer Pozn. p. 3 840

Od stycznia
wyższy urzędnik, bezdzietny, — pewny płacnik, 3 pok. przynależności, okolica Asnyka. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 836

Urzędnik etatowy
mieszkanie 2-3 pokoi, łazienka od gospodarza. Jeżyce okolica Jasnej. Warunki i cena od Kurjera Pozn. pod zdg 96 231

Urzędnik
państwowy, mieszkania, teraz — później. Cena Kurjer Poznański zdg 96 236

Mieszkania
1 pokój z kuchnią, dzielnica Debiec, Miasteczko, lub Śródka — dzielnica zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 256

Poszukuje
2-3 pokoi z przynależn. emeryt. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 266

Pokoju
od gospodarza od 15.— zł. Rok zgóry. Oferty, cena Kurjer Pozn. zdg 96 208

3-4
pokojowego mieszkania poszukuje urzędn. państw. od 1. II. 1937 roku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 96 217

3-5 pokoi
komfortowych, słonecznych, do 2 pięt. poszukuje pewny płacnik (2 osoby) zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 095

Stróżstwa
poszukuje uczciwe małżeństwo — dwójkiem dzieć. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 032

Czteropokojowego
z komfortem, 1 pięt. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 059

Pokoju
kuchnia, okolice Jeżyc. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 061

2
pokoi i kuchni li tylko od gospodarza w śródmieściu — rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 119

Mieszkania
2-3 pokoi komfort poblizu centrum szuka bezdzietne małżeństwo, urzędnik stanowisku. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 125

Pokoju
różnego poszukuje studentka. do 2 pięt. jasnego elektryczność, kuchnia gazowa wyl. z używaniem, najchętniej od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 608.

Pokoju
lub kuchni wprost od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 95 993

Dwupokojowego
kuchnia od gospodarza, okolica dworca, najchętniej Łazarz spokojny, pewny lokator. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 090

Pokój
kuchnia, wzgl. próżny poszukuje bezdzietne małżeństwo. Dam zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 996

Puszczykowo
puszczykowsko itp. mieszkania korzystnie, pewny. Warunki Kurjer Pozn. zdg 96 427.

Próżnego
do 10.— zł od gospodarza. rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 403

2-3
przynależnościami, okolice Jeżyce Łazarza, Solacza. Wprost od gospodarza. Por. Dolewski Solacz Urbanowska 11 a Spieszne zgłoszenia. zdg 96 560

Dwu
lub trzypokojowego poszukuje urzędnik. Zapłaci zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 148

Dwupokojowe
słoneczne, łazienka, elektryczność poszukuje od października. Oferty do „Par” pod „39.106”. Pg 7054-39.106

Milutki
czysty. Strzelecka 3b — 8. zdg 96 837

Dwu
lub trzypokojowego łazienka, czynsz zgóry, gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 894

Mieszkania
pieć, sześciopokojowego tylko śródmieście poszukuje lub zamienie czteropokojowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 377

Jeden
dwa kuchnia pewny płacnik, pośredniczący wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 682.

1-2
z używaniem kuchni, łazienki, centrum, pewny płatnik. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 789.

1-2
różne, używaniem kuchni, ewentualnie zgóry. Centrum. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 790.

Kolejarz
bezdzietny poszukuje mieszkanie pokój i kuchnię, rok zgóry Wilca Jeżyce. Łazarz. Oferty od gospodarza Kurjer Pozn. zdg 96 798

Poszukuje
2-3 pokojowego przynależnościami i. 10 doktor, czynsz 65.—, Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 435

Pokoju
poszukuje gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 815

Próżnego
od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 517

Mieszkania
2-3 pokojowego od gospodarza poszukuje zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 506.

Pokoju
kuchnią (Jeżyce) solidny płatnik, emeryt, od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 876.

Trzypokojowego
nowoczesnego dużego poszukuje wyższa emerytka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 784.

Ślusarz
poszukuje portierstwa lub pokoju kuchnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 771.

Centrum
lub parku Wilsona lekarz 3-4 pokojowego I-II słoneczne, gospodarza rok zgóry od 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 97 039

Pokoju
lub dwóch kuchni. Warunki Kurjer Poznański zdg 96 883

Pokój
kuchnia lub dwa, dam zgóry od zaraz wprost gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 917

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Trzypokojowego
lub zamiana 2 na 3 centrum. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 827.

Zamienie
2 z kuchnią na Ratajczaka na 3 lub 4 w śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 803.

15. POKOJE UMEBL.

Żupańskiego
2 a. I pięt. lewo, słoneczny, frontowy. zdg 96 371

Ładny
pokój 30. Wronecka 18 — 6. zdg 95 380

Pokój
umeblowany, frontowy, b. jasny, czysty, duży, oświetlenie elektryczne, centralne ogrzewanie, łazienka osobna, centrum, przy ulicy asfaltowej, oddam z utrzymaniem, ewentualnie bez, odpowiedniemu solidnemu panu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 494

Utrzymaniem
Grobla 1b — 8, narożnik Garbar zdg 95 707

Rolnikom
uniwersytetu umeblowany blisko zakładów Solacz. Mazowiecka 5. zdg 95 655

Dwa
Focha 49 — 9. zdg 95 792

Kanałowa
6 — 16. zdg 92 497

Dwuosobowy
fortepianem obiadami. Ratajczaka 9 — 10. zdg 94 445

Na
stanowisku klatka, elektryczność. Wodna 22 — 10. zdg 95 867

Łakowa
17 — 4, jedno- dwuosobowy, słoneczny, kulturalnym. zdg 95 940

Przecznica
10, m. 7 elegancki, dwuosobowy, panom. zdg 95 971

Tani
czysty frontowy. Spokojna 27, m. 9. I. zdg 95 726

Focha
27 — 4. zdg 95 835

Wspólny
pani. Skryta 12 — 1. zdg 95 732

Dwuosobowy
słoneczny. Skryta 1 — 5. zdg 95 812

Poznańska
56 — 6. zdg 95 822

Klatki
używanie kuchni. Szyperska 3, m. 9. zdg 95 678

Grunwaldzka
20 b, mieszkanie 4 a. zdg 95 686

Pokój
elektryczność. Wielkie Garbary 1 — 8. zdg 95 701

Ogrodowa
10 — 4 jedno- dwuosobowy. zdg 95 710

Rzeczypospolitej
4, mieszk. 13 — dwuosobowy, — jednoosobowy — czyste utrzymaniem — częściowem. zdg 95 713

Małckiego
5 — 19. zdg 96 288

Słowackiego
29 — 9. zdg 96 295

Dwuosobowy
jednoosobowy tanio. Mickiewicza 15 — 6. zdg 96 296

Elegancki
Wały Król. Jadwigi 4 — 9. zdg 96 302

Inteligentnej
pani. Grobla 30, m. 17. zdg 96 310

Pokój
1 lub 2 studentom. Św. Marcin 58, m. 5. zdg 96 224

Skarbowa
1, m. 5, inteligentnym, utrzymaniem. zdg 96 226

Niekrepujący
Masztalarska 5a, m. 10. zdg 96 227

Panu
kulturalnemu, czysty pokój, łazienka, elektryczność. Św. Marcin 3, m. 5. zdg 96 228

Niekrepujący
Wały Jagielly 22 — 9. zdg 96 229

Dwuosobowy
Bukowska 21, m. 13. zdg 96 232

Śniadeckich
7-3. zdg 96 243

Dwuosobowy
Poznańska 28/30 — 9. zdg 96 253

Panu
solidnemu. Marcina 16/17, m. 18. zdg 96 258

Pokój
umeblowany, front, parter. — Staszka 25, m. 2. zdg 96 259

Czysty
Marcin 57 — 8. zdg 96 261

Pokój
2 wynajmę. Wybickiego 3 — 15. zdg 96 263

Niekrepujący
Sienkiewicza 14 — 6. zdg 96 270

Pokój
Mickiewicza 34 — 3, podwórzu. zdg 96 271

Komfortowy
panu na stanowisku. Działyńskich 1 — 15. zdg 96 273

Pokój
Słowackiego 27, wejście Asnyka 1 — 5. zdg 96 275

Dwuosobowy
Zwierzyniecka 22, m. 1. zdg 96 201

Czysty
słoneczny, Kraszewskiego 24. — m. 8. zdg 96 202

Pokój
Łakowa 21, II. zdg 96 205

Ładny
Śniadeckich 28 — 2. zdg 96 214

Dwuosobowy
Zielona 7 — 7. zdg 96 216

Centrum
niekrepujący, utrzymaniem, bez. Piłsudskiego 1 — 9, front. zdg 96 219

Chełmońskiego
4 — 9, u samotnej. zdg 96 109

Dwuosobowy
duży, słoneczny. Rybaki 21, m. 9. zdg 96 115

Elegancki
pokój umeblowany. Ogrodowa 3, m. 8. zdg 96 172

Dwuosobowy
Wały Jana 11 — 9. zdg 96 193

Niekrepujący
Marcina 33 — 9. zdg 96 195

Cieszkowskiego
6-6 jedno- dwuosobowy, obiadam. zdg 95 646

Utrzymaniem
bez — Strzelecka 30 — 5. zdg 96 031

Komfortowy
Konopnickiej 45. zdg 96 036

Dwuosobowy
Al. Marsz. Piłsudskiego 27 — 5. zdg 96 045

Pokój
Nowa 7 — 12. zdg 96 082

Bukowska
23 — 8, elektryczność, łazienka. zdg 96 048

Panom
Jackowskiego 30 — 9. zdg 95 433

Skromny
pokój pani. Śniadeckich 6, m. 15. zdg 96 087

Ratajczaka
14-19 dwuosobowy. zdg 96 085

Jedno-
dwuosobowy panom, elektryczność, łazienka. Plac Nowomiejski 6, m. 15. zdg 96 081

Ogrodowa
3 — 4. zdg 96 072

Jedno-
dwuosobowy. Patrona, Jackowskiego 39, m. 6, telefon 79-34. zdg 95 997

Pokój
dla pana na stanowisku lub oficera. Skryta 14, m. 4. zdg 96 012

Panience
Dąbrowskiego 69 — 13. zdg 96 166

Frontowy
centralne, Młyńska 4, parter, prawo. zdg 96 051

Dwuosobowy
utrzymaniem, bez. Mickiewicza 11 — 3. zdg 96 052

Pokój
do wynajęcia 1. 10. Marcina 66-67 front 7. zdg 96 055

Jednoosobowy
Plac Działowy 6, m. 8. zdg 96 057

Pokój
Poznańska 58, m. 2. zdg 96 136

Grotgera
14, m. 8, dwuosobowy. zdg 96 139

Pokoik
Wierzbicice 14 — 17. zdg 96 140

Wrocławska
36 — 7, od 18. zdg 96 145

Pokój
umeblowany. Śniadeckich 6, m. 7 zdg 96 155

Dwuosobowy
Matejki 7 — 8. zdg 96 156

Inteligentowi
niekrepujący elektryczność, łazienka, spokój 30 zł. Żupańskiego 17, m. 3. zdg 96 158

Pokój
Wielkie Garbary 33 m. 9. zdg 96 428

Pokój
utrzymaniem 70— Aleje Marcinkowskiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 421

Pokój
Wierzbicice 46 — 6. zdg 96 420

Pokoik
panu Skarbowa 15 — 18. zdg 96 417

Komfortowy
dwuosobowy utrzymaniem Wrocławska 30 — 21. zdg 96 413

Wspólny
Marcina 27 Biernat zdg 96 411

Dwuosobowy
Woźna 14b — 19. zdg 96 409

Dwa
łączone słoneczne Długa 18 — 9. zdg 96 408

Dwuosobowy
Prusa 20 — 19. zdg 96 407

Niekrepujący
Ratajczaka 33 — 14. zdg 96 406

Inteligentny
panience W. Garbary 23 a — 12. zdg 96 404

Ogrodowa
13 — 15. zdg 96 688,9

Wilda
słoneczny, biurkiem, elektryczność łazienka. Langiewicza 8 — 3. zdg 96 676

Jedno
dwuosobowy, utrzymaniem, bez. łazienka, pianino. Aleje Marcinkowskiego 17 m. 6. zdg 96 674

Pokój
utrzymaniem, telefonem. Rzeczypospolitej 4 — 5. zdg 96 760

Focha
55 — 5. zdg 96 754

Śniadeckich
9 — 10. zdg 96 753

Centrum
1-2 osobowy ładny utrzymaniem. Kreta 5 m. 5. zdg 96 909

Pokoje
Młyńska 2 m. 7. zdg 96 905

Małżeństwu
samotnym niekrepujący. Chwali-szewo 68 — 9. zdg 96 597

Focha
55, II., prawo. zdg 96 398

Kulturalnemu
panu wygodami. Marcina 68 — 4. zdg 96 397

Pokój
umeblowany niekrepujący, ciepły urzędnicze wpłacanie. Słowarska 2 — 3. zdg 96 384

Długa
18 — 12. zdg 96 624

Dwuosobowy
Półwiejska 1 m. 12. zdg 96 686

Klatki
Jeżycka 34 m. 3. zdg 96 685

Elegancki
Pocztowa 31a — 12. zdg 96 658

Pokój
z dobrem utrzymaniem tanio. — Wielkie Garbary 18 m. 4 wejście z ul. Woźnej. zdg 96 657

Klatka
Długa 6 — 1. zdg 96 653

Pokój
małżeństwu, używaniem kuchni. Poplińskich 12a — 13. zdg 96 652

Pokój
Poplińskich 12a — 13 I, elektryczność. zdg 96 64

Dwom
panom. Górna Wilda 100 — 5.
zdg 96 922

Utrzymaniem
mały miły pokój centralnie ogrzewany. studentce. Mińska 4 — 3.
zdg 96 748

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 39 II p. Relewicz.
zdg 96 778

Dwuosobowy
jednosobowy Poznańska 59 — 3
narożnik Jasnej.
zdg 96 776

Mickiewicza
28 m. 6 elegancki utrzymaniem — bez.
zdg 96 770

Kraszewskiego
8 front 23 utrzymaniem — bez.
zdg 96 769

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 63 — 4.
zdg 96 768

Pokój
słoneczny wolny. Słowackiego 37 — 10.
zdg 96 766

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem) Półwiejska 2 — 6.
zdg 97 036

Niekrepujący
frontowy, maszynka gazowa. Kreta 5 — 13.
zdg 97 047

Inteligentnemu
Grudzień 26 — I. zdg 96 891

Pokój
zdrowy, jasny. Wronecka 4 m. 8
zdg 96 886

Młyńska
3 — 8 jedno-dwuosobowe, czyste utrzymaniem.
zdg 96 958

Grunwaldzka
15 — 10. zdg 96 959

Niekrepujący
dwa lub jednosobowy. Wielka 18
miesz. 15. zdg 96 956

Próżny
lub umebł. pol. Helmińska 19.
zdg 96 979

Słoneczny
czyst. dwuosobowy. Skryta 2 — 8
zdg 96 980

Pokój
czysty, elektrycz. Grobla 14 — 1.
zdg 96 977

Studentka
na wspólny pokój. Ratajczaka 2
m. 11. zdg 96 990

Ratajczaka
26 — 6 utrzymaniem, bez.
zdg 96 986

Elegancki
gabinet. Słowackiego 36 — 8.
zdg 97 009

Dwuosobowy
kulturalnym. Dąbrowskiego 24.
m. 11. zdg 97 011

Wspólny
panom. Rybaki 9 — 9.
zdg 96 718

2 panom
Rybaki 20a m. 7.
zdg 96 717

Słowackiego
27 — 5 zaraz. zdg 96 716

Pokój
utrzymaniem. Waly Jana 12—13
zdg 96 713

Niekrepujący
plac Bernardyński 1 — 5.
zdg 96 712

Słoneczny
używaniem kuchni. Rybaki 81—10
zdg 96 710

Jednosobowy
dwuosobowy. Łazienka, pianino.
Cieszkowskiego 7 — 11.
zdg 96 709

Jednogojkowe
Bosa 26, Murawska.
zdg 96 708

Dwuosobowy
utrzymaniem (obiady). Marcina
74 II front. zdg 97 027

16. SZUKA POKOJU

Pokoju
niekrepującego, ładnie umeblowanego, poszukuje urzędnik państwowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 260

Studentka
poszukuje pokoju, centralnie ogrzewanie, okolica Jasnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 639

Próżnego
niekrepującego solidnego — pan. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 683

Studentka
śródmieściu kulturalnych. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 706

Urzędnik
poszukuje niekrepującego pokoju Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 223

Studentka
poszukuje pokoiku, chętnie częściowo za korepetycje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 251

Pokoju
młodego do 25 zł szuka pan. — Oferty Kurjer Poznański zdg 96 284

Przyjezdny
absolutnie niekrepującego, bez noclegu, płaci każdorazowo. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 206

Jednosobowego
centrum, taniego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 218

Taniego
pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 113

Niekrepującego
20 zł pan. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 114

Dwuosobowego
pokoju, dobrze umeblowanego — centrum, okolica Słowackiego — poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 117

Dwuosobowego
pianinem studentki, blisko Grunwaldzkiej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 652

Skromnego
pokoju utrzymaniem, szuka niewidomy, inwalida wojenny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 046

Emerytka
próżnego Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 050

Pokoju próznego
lub umeblowanego w okolicy Starożytności, młode małżeństwo, bez używania kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 629.

Pokój
wspólny niekrepujący do 30.—. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 622

Małżeństwo
z dzieckiem poszukuje pokoju skromnego. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 808

Urzędnik
zupelnie niekrepującego centrum chętnie centralnie. Warunki Kurjer Poznański zdg 96 787.

Kulturalne
małżeństwo poszukuje czystego pokoju centrum, elektr., I piętro. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 572

Pokoju
umeblowanego, używaniem kuchni 25—30.— poszukuje małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 569

Małżeństwo
poszukuje pokoju skromnego — Wilda Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 772

Poszukuje
pokoju Jezycy kulturalny do 15 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 693

17. LOKALE

Lokal handlowy
obszernymi piwnicami, nadający się na skład kolonialny i delikatesów, ul. Półwiejska 1. Strzelecka 33 (narożnik) od 1 lipca do wynajęcia. Zgłoszenia J. Loga, Słowackiego 18. telefon 66-89. Pr 5188-25.92

Składy
wolne nabiału kolonialny, bliższe Niegolewskich 6 — 5. tel. 60-70. zdg 95 331

Zakład
fryzjerski, dwie ubikacje, próżny wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia Portier ulica Grobla 29. zdg 96 071

Skład
na towary krótkie, obuwie, rzemieślnictwo do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurejara Pozn. zdg 96 007

Skład
na drogerie poszukuje na prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 300-1

Ubikacje
frontowej mieszkaniami na pracownice obuwia poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 370

Warsztaty
garaże wolne. Wielkie Garbary 54 zdg 96 802

Kolonjalkę
z małym dobrze prosperującą ul. Swoboda 17 przy Bukowskiej. zdg 96 786

Ubikacje
większe, mniejsze na składnice, warsztaty, plac, zajazdem do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 465

Mniejszej
ubikacji na małą drukarnię poszukuje, centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 551

Biuro
św. Marcina 53 — 4. zdg 96 868

Kolonjalka
z mieszkaniami do wynajęcia od października. Emilii Szanieckiej 7. Informacje od 4-6. zdg 96 931

Mały skład lub pokój
parterowy na krótkie towary, w śródmieściu poszukiwany. Oferty z podaniem czynszu i położenia Kurjer Poznański zdg 96 578

Skład
ruchliwe miejsce wprost gospodarza zaraz. Półwiejska 33a m. 9. zdg 97 022

18. DZIERŻAWY

Teren
ca 2 000 m² Górna Wilda 76 (przy Rynku Wildeckim) na cele przemysłowe lub handlowe do wydzierżawienia od zaraz. Informacje udzieli Adm. Domów, Górna Wilda 152, telefon 70-56. zdg 94 519

Skład
nabieru z dwunogojkowym mieszkaniami. Solacza wynajme. Podolska 14. zdg 96 891

Cukiernia
w ruchliwym mieście, kompletne urządzenie z mieszkaniami, do objęcia. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 96 944.

Dom
narożnikowy, 2 składami w rynku sprzedam lub wydzierżawie, dzierżawa 70.— skład 10x8 i — 3 pokoje. Antoni Posert, Sieraków, Rynek 8. zdg 94 925

Młyn
wodny, przeszło 100 mórg ziemi buraczkanej, dzierżawa roczna — 160 ctr, objęcie 7 000.— Swoboda, Pniewy, Wronecka. zdg 95 691

Restaurację
Hotel, sala, dancing, bilardy, centrum Poznania sprzedam 4 000.—, Zgłoszenia 27 Grudnia 4 — 11. zdg 96 828

Rzeźnictwo
urządzone wg nowych przepisów sanitarnych wraz z mieszkaniami wydzierżawie okolica pod Poznaniem. Do objęcia około 1 200.— zł. Zgl. Kurjer, Pozn. zdg 96 494.

21. LICYTACJE

Licytacja koni
w poniedziałek, 28. 9. 36. o godzinie 9.00 odbędzie się licytacja koni pociągowych w 57 p. p. Poznań. zdg 96 714-15

Fryzjerskie
urządzenie Dąbrowskiego 33. garaże, poniedziałek godzina dziesięć. zdg 96 376

Kuśnierską maszynę Success
kase National okazynie. Lokal Licytacji. St. Rynek 46/47. Pg 7074-39.120

22. ZGUBY

Ostrowłosy
fosterier zbiegł, Konopnickiej 3, m. 3, wynagrodzeniem. zdg 96 940

Zaginął
pies „Box” brązowy, czarno-prądkowany. Oddać za wynagrodzeniem: Wower, Stary Rynek 44. zdg 96 860

23. ROZMAITE

Fryzjerzy bacność
żelazka oryginalne Deuss, para od 12 zł nie imitacja Duis Foeny maszynki elektryczne, brzytwy, nożyczki. Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 16 688

Karty
do gry — hurtownie po cenach fabrycznych — Fajki oraz wszelkie przybory do palenia — Dybicki, hurtownia, Poznań, Wrocławska 1. dg 2844

Pręży firany
plisuje, mierzkuje, ceruje „Warta”, Farbaria Chemiczna, Farbaria, dawniej Sieburg, Filie, agencja: plac Wolności 14 a, telefon 39-50. Marszałka Focha 58 i 170. Kraszewskiego 5, Górna Wilda 45, Stary Rynek 53/54, Wielkie Garbary 34, Chwaliszewo 67, Debiec, Wspólna 10, Taniol Terminowol, Sumiennie! P 6906-38.78

Artystyczne
cerowanie dywanów oraz cerowanie garderoby z Dąbrowskiego 7, m. 1 przenosze do Rogoźna, ul. Czarnkowska 140 — 3, Z. Nowak, dawniej Adamska. zdg 96 596

Sellma
dokładnie przeprowadza sprawy bieżące, przyszłość za złotego. — Ratajczaka 9 — 7. zdg 96 738

Przeprowadzki
samochodami uskutecznia Auto-przewóz, Poznańska 51, tel. 16-30 Wielkie Garbary 18, tel. 28-59. zdg 96 914

Najwykwniejsze krawiectwo
wykonuje garderobe damska, meńska dobrze, tanio. — Idzikowski, Siusarska 2. zdg 96 723

Zastępstwo
dodatkowe na intratne artykuły, wzgl. skład konsygnacyjny na własny rachunek przyjmie bardzo zdolny, rzutki kupiec — przedstawiciel z własnym samochodem prawem jazdy oraz większym kapitałem. Łaskawe oferty pod „P. 927/8” Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 17 756

Gorsety Biustonosze Pracownia Gorsetów „Wanda”
Leontyna Sychowska. Ratajczaka 27 zdg 96 474

Chiromantka grafolog - fizjognomistka Jakubowska
zdumiewająco przeprowadza przeszłość, terażniejszość, przyszłość. loterie. Ratajczaka 15 — 10. — Pasaż Apollo. zdg 95 813

Dla dentysty
pewna egzystencja, wieś 1 200 mieszkańców, mieszkanie zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 663

Dziecko
na wychowanie — przyjmaj dzieci. Niegolewskich 20 — 17. zdg 96 235.

Znana Adarelli przepowiada
z kart Braminów, reki. Przyjmuje również niedziele. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 96 281

Kuśnierka
przerabia, naprawia łutra tanio. Marcin 62 — 6. zdg 96 285

Łaźnia świętojańska
Poznań, ul. Woźna 18, przy Starym Rynku, poleca kąpiele parowe z masażem, kąpiele zwykłe, oraz wszelkiego rodzaju. zdg 96 112

Chiromantka
Sławińska — przeprowadziłam się Wielkie Garbary 14 — 4. zdg 96 183

Skóry
sarnie, kozie, na jelonek garbuję Łabud, Srem, Szkolna 6. zdg 96 034

Akuszerka
Kowalewska, Łakowa 14, paniom zainteresowanym udzielam wszelkich porad pomocy. zdg 96 159

Przyjdź!
Znam Twoja przyszłość! Pilsudskiego 5 — 8. zdg 94 514

Słynna
chiromantka trafnie przepowiada. Przekonaj Szweska 21 — 5. zdg 96 521

Akuszerka przy Świętokrzyskim
przyjmuje, udziela porady, pomocy położniczej. dz 2395-6

Nadabiam
stopy, podnoszę oczka. Poznań, Wrocławska 19 — 4. zdg 96 332-3

Do Chin, Japonji
wyjeżdżam. Przyjmuje zlecenia prywatne, handlowe. Zgłoszenia pod „Październik”, Pap, Warszawa, Marszałkowska 95. ng 17 748

Filateliciel!
Zadajcie bezpłatnych cenników! — Katalogi Michla do nabycia. „Przybory Filatelistyczne”, Kraków, Przemysłowa 7. ng 17 732

Chiromantka
Francji wróży. Wielka 17 — 10. zdg 96 381

0,20
strona przepisowania maszynowego. Długa 7 — 7. zdg 96 628

Procesy
(sprawy poważne) finansuje przeprowadzam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 684.

Przepisuje
maszyną najtaniej. Poczta 15. zdg 96 707

Dywany
kilimy reperuje Tabernaacki. — Kreta 24, m. 16, telefon 23-56 zdg 96 736

Przyjmę
dziewczynkę na wychowanie za pożytek 500.— lub dobre wynagrodzenie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 829

Wróży
hiromantka trafnie. Piekary 6 — 2. zdg 96 742

Gramofonowe
płyty używane zamiana dopłata. Jarosz, Ratajczaka 17. zdg 96 476

Koncesję
oddam na własność. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 479.

Kreślarnia - Światłokopja
Poznań, Nowa 11 rvsuje przeszłości po 15 groszy zdg 96 482

0,15
przepisuje maszyną „Kreślarnia” Poznań Nowa 11 zdg 96 481

Akuszerka
Grobla 29a udziela porady, pomocy. zdg 96 872

A. Matuszewska
tylko Ratajczaka 8, parter poleca swoją 25 lat istniejącą pracownię. zdg 96 866

Obiady
prywatne, zdrowe masła Mińska 4 — 3. zdg 96 749

24. NAUKA

Obecnie
Kursy Handlowe Sawickiego Dypł. W. S. H. Kantaka 7.— tel. 49-68. Kurs pierwszego paździcznika. dg 3047-8

„Echo obcojęzyczne”
Francusko - Polskie Niemiecko-Polskie — ulatwia gruntowne opanowanie języków (znajacym początki). Egzemplarz okazowy bezpłatnie: Warszawa, Waliców 3-4. Tg 1547

Kursy Handlowe Preissa,
rok założenia 1893, Skarbowa 11. 1 października zdg 94 268

Francuski
korepetycje udzielam tanio. Zgl. Kurjer Poznański zdg 96 964

Kroju
modelowania wycza Strojna. — Podgórna 7. zdg 96 970

Niemieckiego
francuskiego, włoskiego, łaciny gruntownie 10 zł miesiecznie Ratajczaka 13 m. 12. zdg 96 307

Niemieckiego
udziela pan sumiennie, gruntownie początkującym zaawansowanym. Adres Kurjer Pozn. zdg 96 499

Rytmika — plastyka
Milewska Matejki 50 Ogrodowa 12 tel. 17-36. zdg 97 049

Stenografii
książkowiec udziela Kromczyńska, Ogrodowa 16, II p. zdg 95 679

Szkoła tańców Szorskiego
Pierackiego 12, tel. 38-08. zdg 95 764

Kursy Handlowe
plac Wolności 2. — 1 października. zdg 95 903

Stenografii
pisania maszyną, księgowości — Strzelecka 33. zdg 93 273

Korepetytorci
sumiennie poleca Samopomoc Organ Studentek, Pilsudskiego 7, pokój 7, telefon 31-20, lub 47-54. zdg 93 419

Kroju
szycia, modelowania, także godzinach wieczornych. Reja 5, m. 3. zdg 94 531

Angielskiego Francuskiego
Młyńska 13 — 5. zdg 94 926

Korepetytora (ke)
rutynowana — matematyka, fizyka, łacina, francuski, perfek III gimn. Oferty warunkami, referencje Kurjer Pozn. zdg 96 291

Poszukuję
osobę, która wyczy poprawnie angielskiego. Oferty z podaniem warunków do Kuriera Pozn. zdg 96 292

English lady
gives lessons conversation also courses. Szamarzewskiego 8 — 7. zdg 96 239

Prywatna Roczna Szkoła Przystosobienia Administracyjno-Handlowego Tadeusza Preissa
Poznań, ulica Skarbowa 11, tel. 41-05 przyjmuje absolwentki (6w) 6 klas gimnazjalnych lub wydziałowych. Sekretariat czynny od 8-2 i 4-6. zdg 96 246

Niemieckiego
lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 102

Kursy
stenografii, pisania maszyną — Tyran-Zaworskiej, Strzelecka 33. zdg 96 110

Tanie
kursy francuskiego, angielskiego. Mgr. Wisniewskiej, Wpisy — Kursy Handlowe, Poznań, Plac Wolności 2. zdg 96 039

Szkoła Tańców Szuczarkówny
Pocztowa 23. zdg 96 138

Szkoła Tańców — plastyki
Baletmistra Szuczarka, Młyńska nr. 3. zdg 96 013

Niemieckiego
gruntownie udzielam tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 091

Pisowni
nowej interpunkcji nauczy magister polonistyki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 084

Kursy stenografii
pisania maszyną. Kantaka 1. zdg 95 519

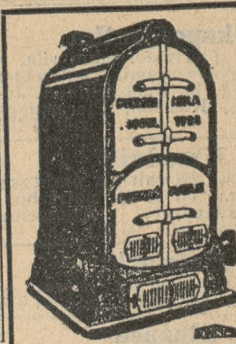
Uczenice
wyższych szkół znajdą dobrą pensję. Plac Bernardyński 3, II piętro, mieszkanie 12. zdg 95 359

Kursy kroju, szycia
przyjmuje, warunki najkorzystniejsze. Klawiterowa, Marii Magdaleny 1, m. 7. dg 2340/1

Szkoła Tańców
Mikołajczak — Kledecka, św. Józefa 6. Kurs początkujących trzeciego paździcznika. Pg 7056-57.204

Księgowości
amerykańskiej wyczo w przedsiębiorstwie czynnem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 595.

Student
udzieli korepetycji za pokój. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 825

Oszczędnościowe kotły
do centralnego ogrzewania
pat. „Höntscha“,
opalać można każdym opalem.
Tanie paliwo zmniejsza z znacznie
koszty ogrzewania.
Höntschi Ska Sp. z o. o.
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań — Rataje VI.

Polecona
kucharka poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 220

Absolwentka
M. S. H. poszukuje bezpłatnej praktyki biurowej. Łaskawe oferty proszę Kurjer Poznański zdg 96 181

Sierota
poszukuje posady, uczciwa, pracowita, długoletnimi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 133

Szukam
sprzątania dwa razy tygodniowo za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 137

Szukam
posady z samodzielnym gotowaniem do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 143

Dziewczyna
z prowincji, skromna, uczciwa — szuka posady do wszystkiego od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 992

Inteligentna
młoda, zna wszelkie robotki, szyć, szuka posady do dzieci, jako pokojowa lub jakiegokolwiek pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 198

Młoda
uczciwa panienska szuka posady do dzieci lub wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 163

Kuchmistrzini
poszukuje posady lepszych hotelach lub zakładach leczniczych. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 429.

Małopolanka
poszukuje posady do wszystkiego, najchętniej do Malopolan. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 907.

Posługi
szuka w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 630.

Panna
z dobrej rodziny, sierota, domatorka, poszukuje posady gospodyni do samotnej osoby od 1. 10. Oszczędnie smacznie gotuje. Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 623.

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem szuka posady do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 654.

Szukam
posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 649.

Dziewczyna
uczciwa gotowaniem praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 577.

Niania
dobremi, długoletnimi świadectwami, szyć, przyjmie posadę od 1. 11 lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 634.

Dziewczyna
w średnim wieku poszukuje posady do wszystkiego. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 96 889

Dziewczyna
lubi dzieci, szuka posady do wszystkiego. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 96 867

Poszukuje
posługi od 1. 10. 1936. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 797.

Gospośnia
z prowincji, młodsza, szuka posady od 1. 10. 36. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 449

Szukam
posługi 3 razy w tygodniu z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 439

Panna
z szyć, dobreimi świadectwami, szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 349

Dziewczyna
lat 18, poszukuje jakiegokolwiek posady do pomocy pani w domu, na wyjazd lub w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 519

Kucharka
poszukuje posady w restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 540

Dziewczyna
uczciwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 488.

Poszukuje
posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 10. 36. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 930

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 752.

Bufetowa
język polski niemiecki, znająca Ekspres poszukuje posady restauracji — kawiarni do bufetu lub obsługi gości. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 900.

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 890.

Dziewczyna
wiejska, uczciwa, zaufana, poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 882.

Panna
nawskroś uczciwa, religijna poszukuje posady wszelkiej pracy gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 955.

Panienska
sumienna, która pracowała 3 l. w składzie kolonialnym szuka posady za małym wynagrodzeniem, branża obojętna, kaucja 50 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 994

Kucharka
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 976.

Dziewczyna
skromna, uczciwa, dobreimi świadectwami, gotowaniem do wszystkiego szuka posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 032.

Pokojowa
młodsza, porządnej rodziny, uczciwa, miła szuka posady do wszystkiego od 1. 10. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 97 028.

Młodsza
dziewczyna do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 018.

Służąca
młodsza uczciwa poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 015

Posługi
dobrem gotowaniem warszawskiem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 320

Dziewczyna
uczciwa, dobreimi świadectwami, poszukuje posady od zaraz lub od 1-go. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 531

Starsza
szuka posady do małej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 594

Dziewczyna
samodzielna pracowita i uczciwa, dobrze polecona szuka posady w lepszym domu. Najchętniej do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 587

Panienska
uczciwa poszukuje posady za pokojik. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 584

Poszukuje
posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 598

Dziewczyna
czysta, zaufana, dobrem gotowaniem, dobreimi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 477

Uczciwa
do wszystkiego, polecenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 931

Dziewczyna
uczciwa, do wszystkiego, cokolwiek gotowaniem, 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 762

Pokojowa
starsza pierwszorzędna, dobre referencje szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 944

Kucharka
dobre polecona, z długoletnimi świadectwami, poszukuje posady w lepszym domu od zaraz lub od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 360

Inteligentna
panna, sierota, domatorka poszukuje posady gospodyni do samotnej osoby. Oszczędnie smacznie gotuje, dobre świadectwa — Oferty Kurjer Poznański zdg 93 155

Panne
ukończona szkoła gospodarza, 6 lat praktyki na majątkach. Dobre świadectwa. Szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 613

Gospośnia
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 739

Osoba
skromna szuka posady możliwie na Jeżycach, Łódzkiej lub Calodziejnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 634

Panienska
zna gotowanie, szyć, prasować, przyjmie odpowiednią posadę od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 939

Małopolanka
skromna, uczciwa lepszy dom, — własna pościel szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 984

Gospośnia
służąca szuka posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 735

Krawcowa
przyjmie posadę jako panna służąca lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 017

Dziewczyna
samodzielna, z dobrem gotowaniem, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 345

Sierota
z prowincji szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 660

Pracząca
uczciwa, 2.— dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 827

Dziewczyna
dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 824

Dziewczyna
wiejska szuka posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 790

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 365

Dziewczyna
uczciwa, z dobrem gotowaniem, szuka posady od zaraz lub 1. 10. Zgłoszenie do Kurjera Poznańskiego zdg 95 631

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady gotowaniem, do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 736

Panna
nawskroś uczciwa, religijna, poszukuje posady wszelkiej pracy, gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 928

Osoba
skromna szuka posady do wszystkiego, miejscowość obojętna, najchętniej u kieszda. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 653

Uczciwa
z prowincji poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 473

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 468

Panna
uczciwa, zna wszelkie prace, szuka posługi popołudniu od 3 godziny za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 526

Panna
znająca gotowanie, krawiecczyznę wszelkie prace, lat 40, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 366

Pracząca
zawodowa, dobreimi poleceniami, szuka posady, najchętniej w klinice, zakładzie, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 461

Panna
nawskroś uczciwa, religijna, poszukuje posady wszelkiej pracy gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 522

Panienska
do pomocy pani domu, z praktyką, poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 467

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 361

Osoba
lat 33, dobrego domu, szuka lepszej posady w średnim wieku lub posady, do małej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 441

Posługi
do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 423

Dziewczyna
uczciwa ze skromnym gotowaniem poszukuje posady od 1. 10. chętnie na wyjazd do Łodzi. Kalisza. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 492

Kucharka
restauracyjna, samodzielna, — oszczędna, dobreimi poleceniami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 493

Panienska
szuka posady z gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 304

b) Inni

Młody
człowiek, żonaty poszukuje jakiegokolwiek posady, stróża woźnego etc. za kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 643

Kupiec
narazie bez środków utrzymania posiada jednak sądowo zabezpieczoną większą pretensję, prosi PP. kupców o powierzenie jakiegokolwiek pracy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 728

Posady
woźnego, inkasenta za kaucją poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 982

Stenotypistka
polsko - niemiecka, stenografie, praktyka poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 747

Inżynier
budownictwa na podziemnego, urządzeń sanitarnych, z wieloletnią praktyką, na poważniejszych stanowiskach — biegle sadowy — poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 708

Absolwentka M. S. H.
szuka pracy w biurze jako początkująca lub uczennica do składu. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 855

Bona
z wyszkoleniem freblowskim i pielęgniarstwem, długoletnia praktyka przy szkolnych dzieciach i matych, pomoc w nauce, szyć, poszukuje posady. Oferty Poste restante, Poznań 9, Bona, zdg 95 783

Kucharz
kawaler, siła pierwszorzędna poszukuje posady tylko w lokalach lub w kasynie oficerskim, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 668

Szofer-monter
poszukuje jakiegokolwiek posady od zaraz, złoży kaucję do 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 647

Pielęgniarski
sanitarjusz szuka posady w domu prywatnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 809

Czeladnik
kuśnierski poszukuje pracy za niewielkim wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 184

Spawacz
poszukuje bezpłatnej praktyki. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 137

Młody
emerytowany poszukuje posady, administracji, kaucja, przygotowuje do egzaminów. Gwarantuje wyniki. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 952

Fryzjerka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 899

Panienska
pisząca biegle maszyną, kurs książkowości, 3 lata praktyki biurowej samodzielnie, oraz obeznana w branży kolonialnej i tytoniowej, poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 96 028

Panienska
inteligentna poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 141-2

Cukiernik
specjalista z działu herbatników i deserowego poszukuje posady w większym mieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 991

Kuśnierz
czeladnik poszukuje pracy za niewielkim wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 95 999

Skromna
nawskroś uczciwa, poszukuje posady jako początkująca w składzie pieczywa. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 165

Wychowawczyni
niemowląt w średnim wieku, — długoletni świadekta zajmie się także skromnym gospodarstwem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 250

Posady
w branży papierniczej kaucja poszukuje Świerkowski. Poznań 15 zdg 96 262

Urzędnik
gospodarczy, lat 35, praktyka niemieckich majątkach 15 lat — poszukuje odpowiedniej posady od 1. 1. 37 r. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 097

Ogrodnik
pszczelarz-kwiaciarski, szuka posady, 12 lat praktyki. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 116

Fryzjerka
kursistka 4-miesięczna, dość dobrze wykonuje — poszukuje posady 1 października. Małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 197

Bezrobotny
kupiec z branży artykułów spożywczych i kolonialnych przyjmie jakiegokolwiek przedstawicielstwo na powiat, lub okręg. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 96 027

Studentka
W. S. H. poszukuje posady kasyjki, kaucja 150 ewtl. pracy biurowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański, Gniezno 619. ng 17 059

Buchalter
bilansista, samodzielny, długoletnia samodzielna praktyka, — obecnie na posadzku, zmieni stanowisko. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 642

Urzędnik
względnie młodszy urzędnik, 6 praktyki, pilny, sumienny, bardzo energiczny, poszukuje posady. Hetmanowski, poczta Budyń. zdg 95 432

Administrator
z dyplomem, praktyka samodzielną, obecnie na posadzku poszukuje administracji średniego lub większego majątku, chętnie na kresach. Zgłoszenia Poznań, 3 Maja 5. m. 13. zdg 95 641

Bezpłatnej
praktyki poszukuje maszynistka. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 221

Szef
zlikwidowanej oficjalnej instytucji adm.-handl.-przemysł., b. państw. wyższy urzędnik minist. resortu gosp., prawnik-ekonomista, publicysta gosp., reprez. i zastępstwo interesów, organizator, pierwszorzędne świadectwa, w sile wieku, — odda solidną pracę poważnemu przedsiębiorstwu każdej branży. Zgłosz. do Kurjera Poznański, pod zdg 94 697

Zęby sztuczne
korony, mostki, wykonuje długoletni praktyk.

Przychodzę w dom
(szukam posady). Ceny niskie. — gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 735

Panna
inteligentna, kochająca dzieci szuka posady do dzieci lub lekkich prac domowych. Wymaganie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 887

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem, z długoletnimi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 927

Krawcowa
poszukuje posady 2 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 810

Uczennica
szuka posady w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 639.

Ekspedjentka
branży blawatów towarów krótkich, uczciwa, sumienna, kilkoletnia praktyka, niemieckim, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 396

Stolarz
z dobra praktyką były długoletni kierownik — ekspedient przedsiębiorstwie meblowym poszukuje odpowiedniej posady. Złoży kaucję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 379

Panienska
kursem handlowym poszukuje posady biurze, cukierni, innej branży. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 660

Emerytowany
sekretarz sądowy przyjmie przedstawicielstwo jakiegokolwiek branży lub inną posadę, małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 001

Szofer
inteligentny, trzeźwy, nie pije, nie pali, znający się na wszelkich naprawach maszyn szuka posady. Dobre referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 991

Absolwentka M. S. H.
poszukuje posady w biurze jako początkująca lub uczennica do składu. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 919

Gorzelnik
Dublarczyk kilkoletnia praktyka, do wojsku, dobre referencje, poszukuje posady od zaraz, Łask, oferty proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdg 96 016

Mężczyzna
lat 30, samotny, ze wsi, zdrowy, bez szkodliwych nałogów, posiadający polecenie kieszda, pracownik zlikwidowanej fabryki, nie mający obecnie dostatecznego utrzymania, prosi Szanownych Pracodawców o łaskawe zaopiniowanie posady stałej stróża, woźnego, dozorcę lub innego, chętniej utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 247-8

Magister
praw szuka patrona — aplikacji adwokackiej w Poznaniu lub w prowincji. Zgłoszenia i warunki do Kurjera Poznański, dg 3101.

Czeladnik
stolarski poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 633.

Krawcowa
pierwszorzędna tania na wszelką garderobe do domach szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 636

Gorzelnicy
pomocnik, 3 lata praktyki, znajomość elektryki, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 96 703

Posady
portjera lub woźnego z kaucją poszukuje zaraz. Władam językiem polskim, niemieckim francuskim. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 475

Krawcowa
rutynowana polecenia szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 330

Kuśnierka
wykonuje nowe futra, przerabia elegancko szuka posady poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 316

Pracowita
lat 32, poszukuje zajęcia w składzie lub biurze. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 516

Kaucje
złóż na posadę stróża, woźnego, inkasenta — woźnicy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 96 871

Fryzjer
dobra siła. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 584

Pielęgniarski
sanitarjusz szuka posady w domu prywatnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 879.

Początkująca
biuralistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 96 884

Inteligentna
panienka prowincji, sześć klas gimnazjum, szkoła gospodarza, szuka posady wychowawczyni, wyreczytelki. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 005

Krawcowa
szyje tania gustownie ul. Kolejowa 7 m. 5. zdg 97 044

Fryzjerka
na prowincji z utrzymaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 042.

Krawcowa
pierwszorzędna szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 048

Inteligentna
zaopiekuje się gosp. samotnej lub chorej osoby. Łask. zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 987

Czeladnik
malarski poszukuje pracy lub innej posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 69 983

Krawcowa
poszukuje posady w domu, poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 761

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE
Poniedziałek, 28 września
6.30 audycje poranne: 11.30 — audycja dla szkół: „Harcerstwo na morzu” — audycja harcerek w oprac. Marii Kannówny (dla dzieci starszych); — 11.57 sygnał czasu; 15.30 wiadomości gospodarcze; 15.45 „Ochwilka pytań” — pogadanka dla dzieci starszych; — 16.00 koncert popularny w wyk. Orkiestry Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Józefa Ozimieńskiego (z Ciecchocinka przez Toruń); 16.45 „Opieka nad matką robotnicą” — pogadanka; 17.00 koncert rozrywkowy w wykonaniu Zespołu Salonowego Pawła Rynasa, Janiny Brochwiczówny (piosenki) i Władysława Okruszki (harmonijka ustna). (Z Wystawy Radiowej); 18.00 audycja poświęcona prof. Aleksandrowi Brücknerowi z okazji 80-ty rocznicy urodzin; przemówienie wygł. prof. dr. Ignacy Chrzanowski; 19.10 pieśń włoskie w wykonaniu Witolda Łuczyskiego (tenor); 19.30 „Las i polska pieśń łowiecka” — audycja muzyczna Rudolfa Wacka i Rajmunda Pragłowskiego, ilustracja muzyczna w układzie M. Krzyńskiego, Wykonawcy: Chóry „Bard” i Korpus Kadetów Nr. 1. Orkiestra 40 p. p. St. Gajda (tenor). W. Mattuschówna (akompaniament); 20.30 — „Birobidżan — siewiecka Palestyna” — felieton; 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 uroczystość poświęcenia Domu dla ociemniałych żołnierzy w Muszynie koło Krynicz — reportaż; 21.05 koncert wieczorny w wyk. Orkiestry Symfonicznej P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga, z udz. Bolesława

Wartowicza (fort.): 22.20 „Mozakka muzyczna”. Wykonawcy: J. Paszkowska (śpiew), M. Demar. (piew), J. Żyński (fortep.), A. Fuks (klarnet).

WARSZAWA
Poniedziałek, 28 września
Warszawa — 12.03 „Skrzynka polnicza — inż. Wacław Tankowskiego; 12.23 muzyka fortepianowa (dystry); 18.25 skrzynka ogólna; 23.00 muzyka taneczna (dystry)

POZNAŃ
Poniedziałek, 28 września
Poznań — 12.03 skrzynka polnicza; 12.23 muzyka baletowa — (dystry); 13.15 „Znakomici soliści” (dystry); 13.45 „Dzieci proszą o ładną muzykę” — dystry; 15.30 — przegląd gieldowy; 15.40 wiadomości gospodarcze (z Warszawy); 18.25 „Nasz program”; 18.30 „Orkiestra Różwiczka” (dystry); 18.40 skrzynka ogólna; 18.50 życie kulturalne i społeczne Poznania.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM
na poniedziałek:
17.00 Anglia (Nat. Progr.), Orkiestra tanzowa.
18.00 Sztuttgart. „Wesoly dzień wiedeński” — koncert rozrywkowy. Anglia (Reg. Progr.). Muzyka taneczna Ryga. Recital fort. Winogradowej. 18.20 Koenigswusterhausen. Recital skrzypcowy. 18.30 Budapeszt. Muzyka organowa. 18.50 Lipsk. Utwory

Wortowicza (fort.): 22.20 „Mozakka muzyczna”. Wykonawcy: J. Paszkowska (śpiew), M. Demar. (piew), J. Żyński (fortep.), A. Fuks (klarnet).

19.00 Praga. „Libusze” — opera Smetana (tr. z teatru). Hamburg „Taniec instrumentów” 19.25 — Berlin. „Taniec XVIII stulecia”. 19.30 Sztokholm. Rapsodia na temat popularny.
20.00 Bruksela franc. „Manewry jesienne” — op. Kamana. Budapeszt. Recital śpiew. Wandy Wermińskiej Radio Paris. Pieśń Moskwa (Kom.). Fiolek z Montmartre” — operetka Kalmana.
20.10 Koenigswust. Koncert kwartetu Mildnera. Hamburg. Audycja ludowa. Wrocław. Wesoly wieczór poniedziałkowy. Frankfurt. Koncert orkiestrowy. 20.15 Strasburg. Wieczer muzyk. pod. 20.30 Wieża Eiffla. Koncert symfoniczny. 20.35 — Anglia. (Reg. Progr.). Koncert Wagnerowski. 20.40 Rzym. Recital wiolonczelowy. Mediolan. „Tango o północy” — operetka Konvatięgo. — 20.45 Radio Paris. Wieczer kameralny.
21.00 Wiedeń. Muzyka kameralna. Hamburg. „W jesienny wieczór” — aud. muz. 21.30 Rzym. Koncert orkiestrowy. 21.45 Bukareszt. Koncert nocny.
22.05 Budapeszt. Recital skrzypcowy. 22.10 Wiedeń. Muzyka lekka. 22.15 Sztokholm. Muzyka kościelna 22.25 Anglia (Nat. Progr.) Muzyka lekka. 22.30 Berlin. — „Dobrej Nocy” — koncert kameralny. Anglia (Reg. Progr.). Muzyka taneczna. Lipsk. Koncert ork. symfonicznej Koenigswust. — „Nocna muzyka”. Wrocław. — „Muzyka na Dobranoc”. 22.45 — Radio Paris. Koncert symfoniczny. Budapeszt. Muzyka salonowa.
23.00 Kopenhaga. Muzyka taneczna. Koenigswust. „Prosimy do tańca”.
24.00 Sztuttgart. Koncert nocny.

Wytworzona PANI
wytworzony PAN

J. Schubert
DOM PEŁCIEN
FABRYKA BIELIZNY
ST. RYNEK 76

Dom czerwony naprzeciw odwachu obok Apteki pod Lwem.
Pg 6608-38.139

Panienska
prowincji, sześć klas gimnazjum, szuka praktyki biurowej w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 97 006

Absolwentka
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje jakiegokolwiek posady — najchętniej w biurze lub składzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 988

27. WOLNE MIEJSCA

Poszukujemy
do Warszawy młodego, biegłego buchaltera, znającego buchalterię przebitkową i różne statystyki. Chrzęściejanie, znający perfekcyjnie język polski i niemiecki, piszący na maszynie, zechcą składać oferty z fotografią, odpisami świadectw, referencjami, wynagrodzeniem pod „634”. Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124. Tg 1576

Dziewczyna
działa. Małeckiego 11, m. 3. zdg 96 814

Potrzebna
kucharka i pokojowa Ostrów. — Włp., Fabryczna 13 a, adw. Podejma. dg 3105

Stelmachów Blacharzy Lakierników

tylko pierwszorzędnym samodzielnych sił poszukuje od zaraz

BRZESKIAUTO S.A.
Poznań, Dąbrowskiego 29
ng 16 977

TEATRY

TEATR POLSKI: Sobota, 26. 9. „Tessa”.
Niedziela, 27. 9. o godzinie 16: „Wyzwolenie”.
Niedziela, 27. 9. o godzinie 20: „Tessa”.
Poniedziałek, 28. 9. „Tessa”.
TEATR NOWY: Sobota, 26. 9. „Szkłanka wody”.

KINA

Poznań, sobota, 26. 9.
APOLLO: „Nie zapomnij o mnie”.
CORSO: „Jestem zbiegiem”.
GLORIA: „Mam 19 lat”.
GWIAZDA: „Zapomniany człowiek”.
OŚWIATOWE T. C. L.: — „Chleba naszego powszedniego”.
METROPOLIS: „Zona czy sekretarka”.
RENAISSANCE: „Piekło Chin”.
SŁONCE: „Mayerling”.
SFINKS: „Wonder Bar”.
ŚWIT: „Złote jezioro”.
TECZA-Lazarz: „Pepi”.
TECZA-Wilda: „Bohaterowie Sybiru”.
WILSONA: „Sekrety marynarki wojennej”.

Ekspedjentka
rzeźnicza, pierwszorzędną siłą, z dobrymi poleceniami, potrzebna zaraz lub 1. 10. Zgłoszenia A. Jerzykiewicz, Kościan, Pierackiego 8. zdg 95 120

Urzędnik
gospodarczy, kawaler z praktyką poleceniami od 1. 11. potrzebny. Odpisy świadectw, zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 95 341

Hafciarki
o zdób wojskowych od zaraz. — Półwiejska 31, p. 1. zdg 97 056

Służąca
do wszystkiego, uczełwa, pracowita potrzebna. Zgłoszenia ulica Fr. Ratajczaka 27, m. 5. zdg 97 060

Poważna instytucja społeczna poszukuje: 1)

referenta
organizatora z wykształceniem ekonomicznym, z którego funkcje obejmować będą ilustracje i zakładanie kół prowincjonalnych. Musi mieć także walory dobrego referenta w organizacjach społecznych i gospodarczych. 2)

korespondentki
biegle piszącej pod dyktandem na maszynie Remington, możliwie ze znajomością stenografii, której obowiązki obejmować będą porządkowe funkcje biurowe. Požadane absolwentki szkoły handlowej. Zgłoszenia do administracji Kurjera Pozn. zdg 95 487

Modelki
do bezpłatnego czesania w poniedziałki i czwartki godz. 20. Wąly Zygmunta Augusta 15, p. 27. (Dom Rzemieślniczy). zdg 95 600

Pomocnik
fryzjerski damsko - męski; dzielnym ondulator (wodny) natychmiast potrzebny. Zgłoszenia — Agencja Kurjera Poznańskiego, Leszno. ng 17 032

Potrzebny
zaraz kierownik obory zarodowej, doświadczony, rutynowany z dłuższą praktyką na samodzielne stanowisko. Warunki bardzo dobre, pensja, procent, utrzymanie. Oferty Kraków, Straszewskiego 26, m. 1. ng 17 716

Sprzedawca
bielskich materiałów sukiennych kuponami, własny rachunek. — Oferty Kurjer Poznański zdg 96 289

Uczennica
z ukończoną szkołą handlową — potrzebna do składu towarów krótkich i galanterji. Oferty z odpisami świadectw upraszam do Kurjera Pozn. zdg 96 293

Ekspedjent
(dekorator) artykuły męskie tylko branży potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 308

Poszukuje
dziewczyny uczełwej do wszystkiego. Zgłoszenia godzina 11—4. Bukowska 43, m. 37. zdg 96 269

Wiertacz
szczerotkarski samodzielny potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 287

Ekspedjentka
składu rzeźniczego 1. 10. — M. Rybski, Marsz. Focha 75. zdg 96 047

Fryzjer (ka)
damsko-męski zaraz potrzebny. Zgłoszenia warunki. Cyrzon, Fryzjer, Kościerzyna, Świętojańska 18. zdg 96 075

Małopolanki
poszukuje, dobre gotowanie. Focha 41 — 9. zdg 96 009

Agentów-
inkasentów do sprzedaży materiałów sukiennych na raty poszukujemy w całej Polsce. „Pomocnik” Lwów 15, Cerkiewna 18. ng 17 733

Posługaczka
młodsza. Śniadeckich 1 — 6. zdg 96 199

Posługaczka
akuratna potrzebna zaraz na popołudnia. Wyspiańskiego 12, m. 4. inż. zdg 96 161

Biuralistka
młodsza z dłuższą praktyką. — Oferty Kurjer Pozn. dg 3 097

Technika
młodszej, budowlanej na dobrą praktykę przyjme. Odpisy świadectw i życiorys z podaniem wynagrodzenia do Kurjera Pozn. zdg 94 964

Magazynier
kawaler z kaucją zaraz potrzebny. Autoprzewóz. Garbary 18. zdg 96 915

Panowie
z prezencją, także eleganckie panie z stosunkami handlowymi poszukuje się do akwizycji za wysoką prowizją. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 97 058.

Pisarz
względnie praktykant rolny, młody, energiczny, przygotowany do swojego zawodu może się zgłosić. Oferty Kurjer Pozn. zdg 94 167

Dziewczyna
potrzebna. Stroma 22. Łaciński, zdg 96 625

Pokoik
za posługę oddam. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 659.

Gospodyni
zarządzająca prowadzenie kasy, domu, majątku potrzebna. Adres Kurjer Pozn. zdg 69 601.

Dziewczę
do posyłek, uczełwej, rodzinny przyjmie Skład Mebli, Wrocławska 38. Pg 7 075-57.206

Rosjanka
do służby potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 096

WŁÓSNICZKA GROM
EXTRA CIENKI
DO KONAŁY ELASTYCZNY
ZNACZNIE TAŃSZY

n 16 786

Szlifyerkę
do polerowania od zaraz. A. Prante, mistrz złotniczy, Fr. Ratajczaka 9. zdg 96 680

Akwizytorów
do sprzedaży węgla na Poznań poszukuje. Lechowski, Magazyńska 55. zdg 96 531

Służąca
do wszystkiego samodzielnym gotowaniem potrzebna. Kanałowa 9, Pomorska. zdg 96 961

Żuż Czas przejrzeć Futra i sprawić nowe poszycia!
MATERJALY
odpowiednie w dobrej jakości również na ubrania i płaszcze poleca **Specjalny Skład Sukna W. Majewicz i Ska**
Poznań, St. Rynek 77 — Tel. 12-35
Pg 6930-38.76 przyjmuje asygnaty „Kredyt”

Domokrążni Agentki - Agenci
poszukiwani we wszystkich miastach Polski do sprzedaży kupnego artykułu codziennego użytku. Zgłoszenia osobiste Poznań, ulica 27 Grudnia 19, m. 15, od 12—15. Listownie do Kurjera Poznańskiego zdg 95 994-5 wraz z załączeniem znaczka pocztowego 50 groszowego na przysłanie wzoru.

Krawiecki
zakład, zaprowadzony, skład, pokój, kuchnia, dzierżawa 30,—, odstąpię lub wydzierżawie urządzeniem. Poznań. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 598-9

Biuroy - bilansista
kawaler, polskie, niemieckie piszący maszyną, najchętniej branży maszyn rolniczych zaraz potrzebny na prowincję. Życiorys, referencje, skromne wymagania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 689

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
n 13 571

Dziewczyna
inteligentna, uczełwa, samodzielną poleconą do wszystkiego. — Wrocławska 19, m. 2. 11—2. zdg 96 832

Robotnik
z gotówką 100 zł potrzebny. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 361

Uczennica
może się zgłosić. W. Gasiorowski, skład masła, — św. Marcin 16/17. zdg 966 838

Zaprowadzony
salon fryzjerski dla pań i panów wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 918

Panienci
potrzebne. Wytwórnia cukrów, Marcin 27. zdg 97 021

Żelazniaka
znającego dokładnie branżę kalkulatora, dobrze poleconego — władającego niemieckim, nie niżej 23 lat poszukuje zaraz lub później. Zgłoszenia odpisy świadectw, podanie warunków do Kurjera Pozn. dg 3090

Prywatna Roczna Szkoła Przeprosobienia Administracyjno Handlowego Tadeusza Preissa
tel. 41-05 Poznań, ul. Skarbowa 11 tel. 41-05

przyjmuje absolwentki (ów) 6 klas gimnazjalnych lub wydziałowych. Sekretariat czynny od 8—2 i od 4—6.

Kelner
tylko pierwszorzędnym do kabaretu potrzebny, kaucją 100,— zł. frank. Zgłoszenia fotografia — odpisy świadectw Kurjer Poznański zdg 97 002

Młody
kolonjalista na samodzielne stanowisko z kaucją 500,— zaraz potrzebny. Osobiste zgłoszenia ul. Zródlana 27, kolonjalka. zdg 96 992

Ekspedjentka
do składu kolonjalnego w Gdyni potrzebna od zaraz. Posada stała wymagane: wiek około 25 lat, fotografia, życiorys, kaucją minimum 300 zł. Zgłoszenia kierować Kurjer Poznański dg 3095

Kucharka - służąca
umiejąca dobrze gotować, zaprawiać, piec i chów drobiu, uczełwa, samodzielna, z dobrymi świadectwami potrzebna na wieś zaraz. Maj. Łązek, poczta Wieszczyca, pow. Srem. zdg 96 893

Kierownik (czka)
potrzebny(a) do składu obuwia z kaucją 2 000 zł na pensję i procenty od obrotu. Oferty z odpisami świadectw Inowrocław, Skrzynka pocztowa 65. zdg 96 924

Dziewczyna
do wszystkiego, kochająca dzieci od października. Zgłoszenia 5—7. Jarochońskiego 10, parter, prawo. zdg 96 863

Dziewczyna
do restauracji z gotowaniem potrzebna. „Casino”, Plac Bernardyński 2. zdg 96 824

Który zaprzysiężony księgowy
udzieli praktyki księgowania i zestawiania bilansów. Oferty Kurjer Poznański zdg 96 826

Służąca
dobrze gotująca do wszystkiego potrzebna zaraz. Matejki 55, m. 7. zdg 96 833

Potrzebna
służąca od 1 października do wszystkiego gotowaniem. Kurdelski, Półwiejska 6, Wroby skórzanane. zdg 96 952

Ekspedjentka
uczennica artykuły męskie. Zgłoszenia Ceglowski Poczta 5. zdg 96 638

Panienska
przystojna do garderoby potrzebna. Zgłoszenia w niedzielę godz. 15—17 Szamarszewskiego 11 m. 19 zdg 96 750

Cukiernika
młodszej samodzielnego Fr. Ratajczaka 11 m. 47. zdg 96 799

Bona
potrzebna, znająca szycie. Dwór Głogowa, p. Raszków. zdg 96 451

Uczeń
krawiecki. Stary Rynek 41 III. m. 5. zdg 97 046

Służąca
do wszystkiego potrzebna od 1. 10. Górna Wilda 13 — 8. zdg 96 960

Posługaczka
Młyńska 3 — 8. zdg 96 957

Pea-Krem
utrzymuje świeżość cery w każdej porze roku

R. Barcikowski S. A. Poznań
ng 17 141

Do dworu
od 1. 10. 36 r. potrzebna gospodyni-kucharka z praktyką. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 96 448

Służąca
zaraz. Stawna 13 — 3. zdg 96 466

Szofer
mechanik, kawaler, długoletnia praktyka potrzebny. Zgłoszenia z życiorysem i referencjami do „Par” Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 39.95 Pg 7044-32.95

Służąca
uczełwa wszystkiego Chelmońskiego 20 — 4. zdg 97 037

Kroju
szycia dwa miesiące udziela. Wąly Jadwigi 3 a — 9. zdg 96 536

Kucharka
z dobrem gotowaniem potrzebna. Leitgeber ul. Libelta 12. zdg 96 593

Posadę
nauczytelki — pożyczka 1000 do 1300 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 96 585

Młodej
uczełwej służącej z samodzielnym gotowaniem poszukuje aptekarkowa Karpieńska Niegolewskich 19 Zgłoszenia 2—3 po południu. zdg 96 875

Cukiernik
młodszy potrzebny. Piekarnia-Cukiernia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 96 895.

Prasowaczka
potrzebna zaraz. Zgłoszenia po-niedziela, Rom. Szymańskiego 3. gromnia. zdg 96 804

Uczeń
rzeźniczy potrzebny Kocielna 40 Skład. zdg 96 777

Posada
bufetowej kelnera kaucją. Jaśkiewicz Plac Nowomiejski 5 a. zdg 96 774

Uczeń
ze szkoła handlowa oraz chłopiec do prac i posyłek około 18 lat do hurtowni kolonialnej zaraz potrzebny. Oferty „Par” nr. 37.205”. Pg 7 072-57.205

Pokojowa
młoda potrzebna. Hotel Metropol. Wągrowiec. zdg 97 004

Służąca
gotowaniem Focha 72 — 9. zdg 96 822

Radjoodbiorniki
najważniejszych fabryk, wszelkich typów, długoterminowe splate, gotówka taniej.

aparatus radjowy
wielkim wyborze stale na składzie.
Kazimierz Matuszak,
Poznań, Pierackiego 16, telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiązku kupna. ng 16 747

NOWOSCI JESIENNE
Swetry - Pulowery
Poleca „PANI” Aleje Marcinkowskiego 13 dg 2972 (obok Cafe George)

Humor zagraniczny

— Tak! ań, taki oszust, złodziej! Wyrzniemy list, że mu w pięty pójdzie! Zaraz dyktuje, niech pani pisze: „Wielce Szanowny Panie, Najmilszy Kolego!” (x)

Co futro — to Edmund Rychter = co palto — to Edmund Rychter = co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata
na miesiąc październik 1936 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesiecznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesiecznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświatycznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 80 gr. na stronie 4-lamowej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. wyżej. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego (wieczornego) „Drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe (długie) według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki); słowo nagłówek. (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.